

ДО РОЗГАДКИ ТАЄМНИЦІ ЛОБАНОВСЬКОГО, АБО НЕПІЗНАНА АЛХІМІЯ ФУТБОЛУ*

Михайло МИКИТЮК

Copyright © 2010

*“В спорті професіоналів над н’єдесталом переможців
все таки витають демони ірраціональності”.*
(В.В. Лобановський)

Частина Третя СЛІД ВЕДЕ У ЗАДЗЕРКАЛЛЯ

Розділ 1 КАРА БОЖА НАШОГО ЧАСУ

Ми завершили аналіз трьох Блоків (Перемог, Змішаного та Поразок), в які спарували групові турніри, що під керівництвом Лобановського провело київське “Динамо” в Лізі чемпіонів. Зробили наразі первинний, вступний огляд, а враження, ніби пройшли тривалий курс інтенсивної терапії. Чи не так, шановний читачу? Відчуваєш, як з очей поступово, але незворотно зсувається футбольна катаракта, що мов куряча сліпота, затуманювала кожний менш-більш серйозний аналіз? Як із пекельно-болючими сумнівами з нирок погнало каміння затьятої недовіри до невідповідності футбольних випадковостей? Як вздовж хребта, чи то пак спинного мозку, рушив льодохід солей, що кригою сковував наше інтуїтивно-логічне мислення? А це лише початок. Перша, груба очистка упереджено-закостенілого, або делікатніше, — традиційного погляду на футбол. Гай, гай, що то буде далі? Принаймні можна припустити, вже зараз, після завершення Другої частини дослідження, різко пішла на спад безапеляційна категоричність Хомів невіруючих. Майже до шепоту стихли уїдливі кпини скептиків. Воно й зрозуміло — факти річ уперта. Однак, інколи це настільки несподівано, що хочеться тупо

перти проти вітру. Навіть якщо знаєш — в підсумку лише заляпаєш штани.

Наразі не будемо вникати, що стоїть за численними співпадиннями, наведеними в попередніх розділах — якийсь невідомий Закон випадковостей, чи Фатум. Констатуємо очевидне: підсумок матчу залежить не лише від волі команд-суперниць. Тобто — не суто від людської волі. Є третя сила. Могутня і владна. Вона якимось чином впливає на результат. Причому — визначально. Потужніше за волю людей. Інакше не склалися б так пасовано очки і рахунки на всіх без винятку Позиціях трьох Блоків. А їх, між іншим, — 21 (7x3). Отже, приходимо до сенсаційного відкриття — існує таємниця Результату. Таємниця третьої сили, що формує Результат. Розуміти це вкрай важливо. Архиважливо. Бо лише опираючись на таке підґрунтя, можна рухатися далі. До розгадки таємниці Лобановського — таємниці Футболу.

Здавалося б, що тут сенсаційного? Хто перечить? Виходячи навіть з розмаїття імен цієї загадкової сили — Фортуна, Фарт, Фатум, Удача, Везіння тощо — можна зрозуміти як серйозно сприймає її футбольний люд. Чи існує бодай один тренер, один гравець, який би зневажливо ставився до Футбольного Щастя? Високомірно ігнорував його? Не на словах — на ділі. То в чому новизна? Де сенсація?..

* Продовження. Початок у № 1. — 2009. — С. 5–43; № 3. — 2009. — С. 26–57.
Збережено авторський стиль викладу (ред.).

Але ж є й опоненти (куди без них?). І то радикальні. Люди, які переконані — результат наслідок людських зусиль. Винятково людських. Бо якщо і трапляються в матчі несподіванки, вони ніяк не виходять за межі традиційної логіки — за рамки законів фізичного світу. Тобто, є наслідком конкретних дій футболістів і пояснюються їх високою або низькою ігровою майстерністю. Звідси — ніякої таємниці результату нема і бути не може. Підготувалася команда належним чином технічно, фізично, тактично, психологічно — здобуває перемогу. Недопрацювала в якомусь компоненті — перемагає суперник. Ось вам уся таємниця. І нічого вишукувати мідяк у дрантивій кишені.

Звичайно, кількість радикально налаштованих несуттєва. Більше того — вони не футбольні професіонали. Не безпосередні учасники ігрового процесу. Винятково люди, що мають до гри мільйонів опосередкований стосунок: висвітлюють її у ЗМІ чи філософствують публічно на футбольні теми. Тому можуть собі дозволити подібне — зневажати Фортуну. Смикати лева за вуса. Таке зухвальство їм нічим не загрожує. Та ось парадокс — у футбольному світі панує чомусь їх думка. І це тягне за собою далеко не безневинні наслідки. Щоб зрозуміти які, зупинимося на цьому явищі детальніше.

Полярних поглядів на дискусійні речі існує чимало, але, здається, лише у футболі вони набрали таких диких, викривлених форм. Приклад. Взяти хоча б тему Щастя і Нещастя. Ніхто не буде заперечувати, що у підходах до їх усвідомлення люди здебільшого діляться на дві протилежні, навіть сказав би, антагоністичні категорії: ідеалісти — ті, хто сповідує релігійну точку зору, та прагматики — кому до душі науковий напрямок. І суть не в тому чий аргументи вагоміші, або якої категорії людей більше — і ті і інші відкрито заявляють про свою позицію та відкрито відстоюють її. А що бачимо у футболі? У Фарт і Нефарт вірять усі. Поголовно. Вірніше, кожний власними очима неодноразово спостерігав реальну присутність цих містичних панів на футбольному полі. Але говорять про подібні речі або з відвертим сарказмом, або, як молода невістка у лихої свекрухи — як би не ляпнути зайвого. Чи багато доводилося чути післяматчевий коментар тренера (команда якого була на полі однозначно сильнішою, але в підсумку прогнала) приблизно такого змісту:

“Ви бачили — ми переграли суперника за всіма показниками. Це вказує: на сьогодніш-

ній день ми на порядок сильніші опонентів. Єдине, до чого не має доступу команда і що не піддається ніяким тренуванням — вплив Фортуни. Винятково цей фактор став у даному матчі творцем результату. Тому я, як старший тренер, знімаю відповідальність за поразку і з себе, і з гравців, та офіційно заявляю — причиною невдалого результату став Нефарт.”?

Не чули? І я про те ж. А тепер дайте собі звіт, чи зустрічаються тренери, що після програного матчу ДУМАЮТЬ подібним чином? Думають, але мовчать?..

Отож бо. Оце і є воно — відверте гвалтування футбольних реалей. Збиткування над королем спорту на догоду офіційній позиції, яку належить вважати єдиноправильною.

Але звідки? Звідки у футболі такі цинічні взаємини?

Нігілізм, панове, нігілізм — свідоме заперечення очевидного. Кара Божа нашого часу. Плюс культ непоступливої, категоричної зарозумілості, що агресивно насаджується масмедіа і заповонив увесь інформаційно-життєвий простір. Культ згідно якого правильною вважається не правдива думка, а власна. Глашатай істини — не мудрець, а крутій, що найспритніше, впендюрює свої розклади та фішки іншим. Ось і маємо гримучу суміш, яка перевертає догори дригом громадську свідомість. Руйнує найважливіші соціальні інститути. Саме на хвилі крайнього нігілізму і зарозумілості продираються до влади випадкові люди. Суб'єкти, які навіть подумати не можуть, що процес керування (державою та державними структурами) і процес рахування (власних прибутків) — діаметрально різні речі... Але ми про футбол.

Так ось, нігілізм у футболі це щось. Мабуть, ніде більше не розрісся так буйно і рясно. Та й чого б йому не рости, не буяти? Умови ж ідеальні. Як у розчини на запічку. Ніхто слова кривого не вякне. Дують, обходжують мов чиряк на філейному місці. А що поробиши? Уявляєте на яку дрібусінку пудру саркастичні язики перетерли б кісточки футболістові, що легковажно бовкнув би про вплив невідомої сили після промаху з двох метрів у порожні ворота? Не уявляєте? І мені важко. Ото і мовчать, сердешні. А їхню вимушену “обітницю мовчання” експлуатують, мов чужу кобилу, футбольні нігілісти. Знаючи, що перечити ніхто не наважиться, безбожно перекручують реальність. Не кліпнувши оком, видають чорне за біле. Мотивація банальна і, на жаль, масова. Подібним чином (вилізши комусь на

голову) легко виділитися з сірої маси. Нашкрятати на паркані історії (бодай футбольної) свою унікальну постать. Мовляв, усіх довкола заклинило на тому Нефарті, а я — не всі. Я особливий. З ваших примітивних клопотів — сміюся.

“Відважно” заперечуючи очевидне, постаєш перед натовпом таким собі супербоєм. Смаленим вовком, який в цьому житті все пізнав, скуштував на зуб. Це тим, хто в танку не горів можна локшину кілограмами на вуха вішати, а він калач тертий. Крутий. Навіть місцями через м’ясорубку кручений. На все має власну думку. І обов’язково (обов’язково!) відмінну від загалу. В тому вся фішка. Дарма, що з доказами, які б переконливо заперечували присутність Нефарту на футбольному полі, трохи сутужно. А, якщо відверто, — взагалі катма. Головне — немає і фактів, які б однозначно цю присутність підтверджували. А раз так — можна, виблискуючи ерудицією, безкарно кепкувати над людьми, які про нього (Нефарт) все ж таки говорять. Але тихо, пошепки. Які за професійним родом діяльності неодноразово зустрічалися із загадковим явищем, як кажуть тет-а-тет. На власній шкірі, без різних там наукових доказів та гіпотез, переконалися у його безсумнівній реальності. Переконалися і налякалися. Бо зустріч здебільшого закінчувалася драмою. Кому коштувала робочого місця, кому професійної кар’єри, а кому й інфаркту. Але то таке. Свідчення всіляких долею скривджених очевидців не в рахунок. Вони “слабодухі” і “недолугі”. А переможці про Нефарт не згадують. Та й про Фарт не дуже. Адже тоді славна вікторія суттєво тьмяніє. Немов циганське золото в “царській горіліці”. Чи не так?..

Звичайно, є і другий бік медалі. Адже пройдисвітів у футболі, як нечисті на болоті. Дай їм волю — можливість виправдовувати власну бездарність метафізичними впливами — то вони вже розійдуться-розгазуються. Буде як у того завскладом при ревізії: 5 тонн цукру миші з’їли. Але це ж не привід бабрати все в одну купу. Робити з праведного і грішного однорідне олів’є невизначеного кольору, ще й густо змащене підозрілим, давно перестояним майонезом нігілізму. Азбучна істина будь-якого аналізу: мухи окремо — шкварки окремо. У футболі вона мала б діяти найперше. Адже ця гра наскрізь просякнута загадковими випадковостями. Зіткана з них, як веселка з дощових крапель. Тому ставлення до непізнаного явища мало б бути максимально пробуджене. Благоговійно наукове. А що маємо?

А маємо табу на дослідження. Так, так, шановний читачу, це не опечатка. Табу на дослідження футбольних випадковостей! Звідки такий висновок? З життя, звісно, звідки ж ще? І ось аргумент.

Зайве доводити, що будь-яка адекватна людина остерігається видаватися в очах оточення недолугою та примітивною. Тому підсвідомо уникає всього, що дає привід ослаблювати її, піднімати на кпини. Сатира — страшна річ. Особливо, їдка сатира. Коли подається як громадська думка і спрямована на конкретну особу.

Не знаю, як загалом в Україні, але на Покутті за сивої давнини побутував звичай. Коли в селі часом ловили злодія, нерідко влаштували своєрідний “парадовий шпацір”. Вимазували небораку дьогтем, викачували в пір’ї і водили з веселим гулююканням вздовж дороги. Або, ще цікавіше, — урочисто возили на недолугій тарадайці запряженій цапом. Бувало навіть припроваджували до повітового містечка. Кажуть, то була нестерпна кара. Нищівно-принизлива. Злодії слізно просилися та молилися. Благали замінити езекуцію чим завгодно, аби лиш не привселюдна ганьба. Воістину — сатира страшна річ!

Власне, жахлива перспектива бути зневаженим і є неофіційною, проте наднадійною заборонаю досліджень футбольних випадковостей. Унікальною, скажу я вам, заборонаю. Адже базується винятково на внутрішньому цензорі самої особистості. Ніякого тобі насильства. Ніякого порушення прав людини та антидемократичних обмежень, які б регулювали висловлювання і дії громадян. Ніяких таємних спецслужб та каральних органів, які б стежили за їх благонадійністю. А результат — вражаючий. Стовідсотковий! Бо й справді, хто може контролювати нас краще за нас самих? Таке собі добровільне сексотство за власною персоною. Ідилія. Рожева мрія апологетів тоталітарних режимів та різного роду сірих кардиналів від ідеології. За фактами виходить, жорна нігілістичної їди жахають народ навіть більше ніж багаття святої інквізиції. Адже в часи середньовічного мракобісся таки знаходилися люди, які переступали табу церкви, і наперекір страху смерті займалися наукою. В часи ж сучасного, нігілістичного мракобісся, переступити табу сарказму не наважився ніхто. Навіть глиби рівня Лобановського. Васильович усе життя самозречено працював над проблемою випадковостей у футболі, та й взагалі, судячи з ледь не маніакальної забобонності, ставився до питання вкрай

серйозно, а оголосити позицію відверто так і не наважився. Уявляєте — людина залізної волі, фахівець із світовим ім'ям, а про справу життя або мовчав, або говорив не те, що думав? Заціплений жахом пануючого нігілізму, не знаходив мужності сказати давно очевидне — “король голий!” Питається, якої ж сили має бути табу, щоб ставити на коліна навіть таких людей — людей із кричі?..

Лише, прошу, не треба шукати підтексту. Мовляв, автор навмисно нагнітає, щоб на тлі мовчазного Слона підкреслити значущість галасливої Моськи. В жодному разі. Як і всі, я теж мовчав. Роками. Хоч давно було що сказати. Однак, поки масштабні дослідження не прийшли до вагомого результату, поки не були накопичені незаперечні факти — теж не наважувався. Та й потім, далеко не одразу з'явилося рішення опублікувати працю. Адже тема настільки неоднозначна, що здається навіть залізні аргументи не здатні втримати урагану стереотипного мислення та відвертого упередження. А щоб заїкнулися про подібне взагалі без доказів?.. Перепрошую, це щось із програми камікадзе. Тож не дивно — нікому не вистачило духу голосно і відкрито заявити приблизно таке:

“Шановна футбольна громадо!

Усім відомо, улюблена нами гра рясно пронизана метафізичними проявами. Ті прояви значно сильніші за волю людей, тому нерідко мають вирішальний вплив на підсумок матчів та турнірів. Правомірність очевидного факту не потребує додаткових доказів. Вони в серці та неупередженій свідомості кожного професійного учасника і активного поціновувача футболу. Треба лише щиро й відповідально визнати очевидне, про що всі говоримо пошепки. Відкинувши матеріалістичні догми та страх бути зневаженим і осміяним, сміливо повернутися обличчям до найпотаємнішого, а, можливо, і найважливішого аспекту гри мільйонів.

У зв'язку з викладеним вище пропоную:

1. Припинити цькування футболістів та тренерів за всі невдачі загалом. Хоча б намагатись розібратися, де причиною відсутності результату було недопрацювання гравців та тренерів, а де очевидне метафізичне втручання.

2. Офіційно визнати присутність у футболі непізнаних метафізичних сил і розпочати їх глибоке наукове дослідження.

Розділ 2. ЛОГІКА ЗА ПОРОГОМ РЕАЛЬНОСТІ

За сто з гаком років нігілізм (заперечення очевидного) попресував короля спорту конкретно. Аж до втручання в еволюційні засади розвитку гри. Втім, до цього ми ще доберемося. Звісно, на те були й об'єктивні причини. Адже ХХ століття усе загалом (не лише футбольними кінцівками) борсалось в матеріалізмі, як муха в патоці. А нігілізм не просто передовий загін цієї дивакуватої філософії, а, як сказали б в Одесі, — самий циміс. Разом з тим слід віддати належне і позитивній стороні явища. Свого часу його педантичний прагматизм немало прислужився найпопулярнішій грі. Довгі роки, по суті аж до епохи Ерери і Лобановського (тренерів, що почали серйозно ставитися до футбольного закулісся), нігілізм був безперечний рушій еволюції. Дякуючи його безкомпромісному цинізмові, гра трансформувалася із безтурботної потіхи, де процвітав добрий олімпійський принцип “головне не перемога, а участь”, у суворий професійний спорт із диктатурою Результату. Останнє ж породило всі позитивні досягнення й тенденції копаного м'яча, які наразі маємо. Щоправда, негативні теж породило. І ще не знати яких більше.

Проте, час не стоїть на місці. Нині панування нігілізму у футболі давно і відверто переступило всі допустимі межі еволюційної доцільності. Більше того — переступило й межі безликого, але нешкідливого історичного баласту. Стрімко деградує в бік агресивного регресу — гальма еволюції. Мимоволі виникає асоціація старезного, пересипаного нафтаїном режиму абсолютної монархії. Небораці давно пора на спочинок, в люлю Історії, а він, засапавшись, зсунувши на бік місцями покоцану корону, вовтузиться з тією Історією, як Тузик з пантофлею. Ніяк не бажає поступатися місцем свіжим віянням та ідеям.

Посунути нігілізм з еволюційної магістралі, що розсівся, мов крошня на чумацькому возі, можна лише фактами. До них він (переконаний, що фактів немає) завжди цинічно і галасливо апелює. Але їх же й боїться. Панічно. Обкладений з усіх боків незаперечними доказами, чувається, як голий в кропиві. Сидить тихо, не пащекує. Тобто дає можливість займатися дослідженнями. Висувати припущення та теорії, що опираються не тільки на аргументи фізичні, які можна кусьнути-лизнути (чого завжди зі зловтішним формалізмом домагаються нігілісти), але й на доводи поза-

фізичні, що сприймаються лише здоровим глуздом.

Власне, угамуванням футбольного нігілізму, що давно й безконтрольно розперезався у наших головах, і займалися ми дотепер. Нарешті, фактів, які, кажучи каламбуром, перезаперечують заперечення очевидного, назбиралося достатньо. Цілком достатньо, щоб кожна людина доброї волі і тверезого мислення могла рішуче відсунути вбік внутрішнього цензора і переступити поріг хронічної недовіри до речей реальних, але нематеріальних. Тобто визнати: світ Божий значно глобальніший за той, що витуманюється через куцу шибку перекобоченого атеїстичного світогляду. Іншими словами, на основі приголовшливих співпадіннь, що так масово й логічно проявилися в долі Лобановського та його “Динамо”, незаангажований читач має всі підстави припускати: ті співпадіння не випадкові і хаотичні, як вважалося досі, а сплановані й керовані. Що ж, візьмемо цей постулат за точку відліку. Або, висловлюючись образно, за базовий табір нашого дослідження, з якого розпочнемо безпрецедентне сходження на вершину, огорнуту безмовними снігами та містичними хмарами непізнаних істин. Відважимося по суцільній відвісній схемі, на яку ще не ступала нога людини, здійснити відчайдушний штурм Піку Футболу.

Отже, якщо на першу базову стоянку (вірніше аксіому, що футбольні співпадіння не випадкові, а керовані) опертися твердо, мов на фундамент, одразу ж виникає і перше фундаментальне запитання: керовані ким — силами природи чи інтелектом? Спробуємо міркувати послідовно, методом виключення.

Уявімо, що футбольні співпадіння, це закономірні природні процеси підвладні ритмам небесних світил. Щось на зразок припливів та відпливів світового океану, пов'язаних з фазами Місяця. Чи сонячних спалахів, що пульсують в режимі 11-річних циклів і, як доводять науковці, мають чималий вплив на життєдіяльність нашої планети.

Що ж, перечити немає сенсу. Насправді існує таке своєрідне космічне кермування земними процесами. Але це ж глобальні масштаби. Який стосунок можуть мати гігантські, загальнопланетарні події до мініатюрних, аптечно виважених речей, на кшталт рахунку конкретного матчу? Це все одно, що слонові вишивати хрестиком. Уявляєте, гол, який Ребров забив “Арсеналу” на останніх секундах компенсованого часу, стався внаслідок гігант-

ського спалаху на Сонці? Завдяки підвищенню сонячної активності. Але тоді та активність мала б бути ще й дуже мудрою. Бо одночасно (тільки із зворотнім ефектом) мусила вплинути і на голкіпера, що не зміг парировати удар, і на бокового рефері, що не звернув увагу, на можливий, а “при бажанні” і дійсний офсайд форварда. Навіть на думку головного арбітра. На те, скільки хвилин компенсованого часу вирішив додати наприкінці матчу. Адже, якщо б раптом йому стрельнуло в голову завершити зустріч на хвилину раніше — гол киянина просто б не відбувся. Мали б не 1:1, а 1:0 і не мали б про що зараз говорити. Всі співпадіння, що так рясно і ладно намалювалися в нашому дослідженні, полетіли б коту під хвіст. Фантастика, чи не правда? Це ж якою витонченою, якою акупунктурною належало бути отій сонячній активності (чи чому там іще?), щоб усе так точнісінько зміліметрувати? А пасовано (щодо графіку співпадіннь) склався кожен матч “Динамо”, проведений в ЛЧ під керівництвом Лобановського. Кожен! Одне слово — фантастика...

То, може, причину слід шукати в біоритмах самих футболістів? В їхніх щасливих та нещасливих днях? Спалахах та пригасаннях внутрішньої активності?

Ще одна цілковита дурниця. Бо який стосунок подібні речі можуть мати до футбольних співпадіннь? Виходить, одинадцять гравців, котрі перебувають у режимі підвищеної активності (тобто, згідно своїх біоритмів мали б в даному матчі перемагати), якимось чином потрапили в одну команду, а одинадцять пасивніших (котрим належить програти) — в іншу? М-да... Щось вже надто мудровано виходить. Ну, а далі як? Адже через тиждень все міняється — активніші стають пасивнішими і навпаки. Потім знову міняється. Потім знову, і знову, як належить пульсуючим біоритмам. Тобто, команди грають по-різному, коли виграють, коли програють, а в підсумку графіки біоритмів сотень футболістів мають якимось дивовижним чином урівноважитися та вибудуватися в ідеальну схему логічно обґрунтованих співпадіннь. Ще раз — м-да-а-а... Силкуючись уявити подібне, не довго і мізки наопащ зсунути. А у футболі ж, крім того, трапляються і договірні ігри, і здачі матчів, і просто суддя на свисток посадить. Яким робом ці непрогнозовані, горбаті ліваки втулити у струнку систему біоритмів? Як говорив суперлогік Штірліц: “Нет связи”.

І не буде. Бо, згідно загальноприйнятих уявлень, природні цикли, біоритми і т. і. —

процеси механічні. Бездумні. Вони працюють, мов шестерні годинника — тупо і безпристрасно кружляють по колу з однаковим інтервалом. А співпадіння, навпаки, — наскрізь пронизані думкою. В цьому переконує сам футбол. Незбагненна кількість бездоганних, математично виважених подібностей, а, особливо, його безпрецедентна система співпадінь, що ми виявили при аналізі Блоків. Неможливо, щоб то були механічні, ніким не контролювані дії. Тобто, природні процеси. Щоб найрізноманітніші ігрові моменти, гравцівські та суддівські ляпи, які масово виникають на полі під час матчу, в підсумку самі собою склалися у потрібний рахунок. (Для співпадіння потрібний). Ні голом більше, ні голом менше. І це в кожній зустрічі, в кожному турнірі. З року в рік. У вас така природна циклічність вкладається у голову? У мене ні. Подібне пояснюється лише присутністю інтелекту. Його керівною роллю. Але тоді виникає наступне запитання: чийого інтелекту?

Чи може це бути людина?.. А група людей? Така собі зловісна футбольна ложа, що таємно, але владно керує усіма процесами світового футболу, аж до визначення рахунків окремих матчів.

Уявити подібне хоч на короткий момент можна хіба що “Моменту” нанюхавшись. Бо як? Як здійснити такі масові, масштабні, довготривалі маніпуляції і не засвітитися? Хіба нікого ні в що не посвячувати. Як же тоді чинити змову? Бо досягнути наперед спланованого результату (який відповідав би, наприклад, показникам минулого сезону) можна лише змовою, чи не так? А якщо тих результатів десятки? Сотні?.. Якщо вони всі сплановані? (В чому ще матимемо змогу переконатися). Тоді, виходить, футбол — одне суцільне кидало. І що, за багато-багато років про такий страшний всесвітній зговір не прохопився жоден тренер, жоден гравець чи суддя, що масово приймали в тому участь? Хе-хе.

Але якщо навіть і так. Якщо й уявити, ніби якийсь всесильний Морган чи Рокфеллер, виваливши мільярди на тотальний підкуп, таки зробив всесвітню футбольну піраміду, то питається — НАВІЩО? Навіщо йому та фірманка? В чому цінність такого шалено дорогого “випендрюжу”? Слава? Її немає. Все ж таємно. Влада? Яку реальну владу може мати футбол? Це ж не політика. Гроші? Щоб оплатити підкупи планетарного масштабу не вистачить грошей усіх букмекерських контор світу. Та й де ви бачили ставки типу — київське “Динамо” зіграє з “Арсеналом” так, як минулої осені зігра-

ло з ПСВ? Або — посяде в групі те ж місце, що й в попередній ЛЧ? А вони (подібні букмекерські ставки) мали би бути масовими. Щоб прибутки покривали видатки. Інакше, який хосен штучно все те ліпити?

Далі продовжувати безглуздо. Тема, вважаю, настільки абсурдна, що навіть саме обговорення заносить клінікою. Тож відповідь на питання: “Чи можуть масовими футбольними співпадіннями керувати люди?” — однозначна: відділення фантастики на другому поверсі.

Ну що ще? Якими ще відомими науці факторами можна пояснити феномен масових, логічно причесаних співпадінь? Яку фантастичну заморочку іще здатний відпорпати у найпотемніших схронах кори головного мозку недовірливий розум, аби хоч на часину відтягнути зустріч із приголомшливою, сліпучою у своїй реальності правдою? Голою, як душа на сповіді. Правдою, яку ми нищівно висміювали, але яку неможливо остаточно затлумити і затулити. Як неможливо розтоптаним личаком затулити сонце. Тож маймо мужність назвати нарешті речі своїми іменами. Неважливо як — Футбольний Бог, чи просто Бог, Вищий Розум, Універсум, паралельний вимір, метафізичний простір, потойбічний світ — суть єдина. І базується вона на двох гранітних істинах:

1. У феномені футбольних співпадінь чітко простежується присутність високоорганізованого Інтелекту;

2. Той Інтелект ніяк не може належати людям, а, отже, і доступному нам реальному (фізичному) світові.

Звідси висновок:

**ФУТБОЛ КЕРУЄТЬСЯ РОЗУМОМ,
ЩО ІСНУЄ ЗА ПОРОГОМ РЕАЛЬНОСТІ.**

Але це не все. Вкрай важливий і сам характер відкриття. Бо, що насправді сталося. На основі двох десятків математично виважених співпадінь ми логічно-дослідним, тобто раціональним шляхом, змогли довести існування чогось абсолютно ірраціонального. Чогось такого, що заперечує (як нам завжди здавалося) саму можливість участі розуму в процесі пізнання. Адже яким споконвіку уявлявся світ ірраціонального, або, кажучи без наукових викрутасів, — духовний світ? Як щось нереальне, щось начисто позбавлене логіки. Чи не так? Бо в тому світі перебуває всемогутній, всесильний Бог. А що значить всемогутній? Чудотворець. Творець чудес, для якого не існує жодних обмежень і законів. Тим паче

законів фізичного світу. Бо ж чудо це і є діяння, яке відбувається всупереч непорушним нормам нашої реальності. Для всемогутнього чудотворця невідомі такі поняття, як еволюційний розвиток та логічна послідовність. Він радше змахує на крутого з розчепіреними пальцями — “пацан сказав — пацан сделал”. Забаглося, махнув мізинцем — і враз міради сонячних систем та галактик закрутилися, завертілися у безмежних просторах Всесвіту. Махнув другим — і все так само миттєво щезло, як кулька від пінг-понгу в рукаві циркового клоуна. А як же інакше? Інакше не всемогутній.

Довкола цього відвертого абсурду століттями точиться непримиренна війна між догматами теологами та догматами науковцями. Перші, зяті у своєму фанатизмі, відкидають навіть думку, що всемогутній Бог може бавитися у якусь там еволюцію. Заперечуючи очевидні речі (існування законів послідовного розвитку) вони у своєму релігійному нігілізмі ще тупіші ніж нігілісти-матеріалісти. Цим хоч незаперечними фактами, хоч тицьнувши їхній палець у вогонь, можна довести, що вогонь таки існує, що він пече — тим не доведеш нічого. Вони радше засмажать руку на шкварок, аніж на блошиний скок поступляться чимось у своєму куцюпердому світогляді. Однаково будуть кричати, що то не пекучий вогонь, а благодать Божа, яку належить розчулено терпіти. Бо Бог терпів і нам велів.

Не кращі і другі — науковці. Справедливо заперечуючи духовну “беспредельщину”, з якою носяться, мов з писаною торбою, релігійні фанатики, вони звихнулися на іншій крайності — дрімучому атеїзмі. Заперечують навіть сам факт існування духовного світу і всього позаматеріального.

Таким чином нігілісти двох мастей, двох зяті ворогуючих таборів, давно і безкомпромісно зійшлися на єдиній, велетенській і безпросвітній дурі: Бог і еволюція, Бог і логіка — речі несумісні.

І ось раптом, наче грим на Водохрещу —

ЗА ПОРОГОМ РЕАЛЬНОСТІ ІСНУЄ ЛОГІКА.

Розділ 3. НАДФУТБОЛЬНА СВІДОМІСТЬ

Отже, за порогом реальності існує логіка. Якщо вдуматися, це відкриття навіть вагомніше за попереднє, не менш сенсаційне: футбол керується Розумом, що перебуває за порогом реаль-

ності. Воно й не дивно. Адже всі ми більшою чи меншою мірою припускали, що на гру мільйонів впливають якісь метафізичні сили. Підтвердженням служить ледь не поголовна забобонність футбольного люду. Однак, далі припущення ніколи не йшли. Навіть не думали йти. Були переконані: пізнати ті сили неможливо в принципі. Вони перебувають поза площиною людської логіки. І ось в ході аналізу матчів, проведених київським “Динамо” в групових турнірах ЛЧ під орудою Лобановського, стало очевидно — у футболі не лише існують метафізичні сили про які ми здогадувалися, вони ще й наскрізь пронизані логікою. Означене відкриття — вибух бомби. Футбольна революція. Вона змушує провести докорінну ревізію фундаментальних цінностей найпопулярнішої гри. Передусім зміну уявлень про формування результату та цілковите верховенство Результату у футболі. Про це, безперечно, говоритимемо далі, але винятково за фактами. Наразі ж констатуємо головне: поза-реальний світ — логічний. Тому його можна і треба вивчати. Це на 180° розвертає напрямок усього пошуку. Можна сказати, лише зараз, прийнявши даний факт за основу, і починається справжнє дослідження. Більше не актуальні питання, що раніше не давали наблизитися до розгадки таємниці Лобановського. А саме: чи присутні у футболі метафізичні сили, які так запопадливо обходжував метр? Якщо присутні, чи реально їх пізнати логічно? Зате впливає питання наступне: що то за сили?

До методики дослідження. Пункт 5.

Рационально-дослідним шляхом ми прийшли до розуміння, що у футболі присутня невідома метафізика: ірраціональні прояви наділені могутнім інтелектом. Явище потрібно якось іменувати, оскільки маємо намір в подальших дослідженнях не лише опиратися на виявлений факт, але й активно пізнавати його. Пропоную універсальну назву —

Надфутбольна Свідомість (НФС).

Під рекомендованим означенням кожен вільний розуміти саме те, що йому відкрилося. Стало очевидним внаслідок наших перших логічних контактів із феноменом зазначеним вище. В той же час це знімає з автора відповідальність за можливе неправильне трактування суті явища, що закладається в чітко окреслене ім'я. В понятті Надфутбольна Свідомість немає жодної конкретики. Просто озвучуються факти опрацьовані на даний момент і нічого більше:

1. Ірраціональна сила, про яку йде мова, має прямий стосунок до футболу, тому в імені фігурує термін **“футбол”**.

2. Ця сила володіє високорозвиненою свідомістю, тому означення **“свідомість”** також відображене в назві.

3. Свідомість значно потужніша за людську — перебуває над процесом людських діянь. В нашому випадку — над футбольним процесом. Звідси, ще одна складова — **“над”**.

* * *

Отже, нам належить пізнати НФС (Надфутбольну Свідомість). Всього лиш. Завдання, м'яко кажучи, важкувате. Це однаково, що кроту пізнати сонце. Та вибирати не доводиться. Щоб розкрити таємницю Лобановського (Формулу Перемоги), мусимо рухатися лише вперед і вгору. Знаходити відповіді на все нові запитання, що послідовно витікаючи одне з одного, балансують на межі фізики та метафізики.

Яким же чином здійснити таке складне дослідження? Не знаю. З безлічі варіантів бачу аж один — продовжити аналіз. Бо й справді, що можна придумати мудрішого, ніж і надалі вникати у природу шести групових турнірів. На цьому шляху уже трапилися два неймовірні одкровлення (1. Футбол керується Розумом, що перебуває за порогом реальності. 2. За порогом реальності існує логіка.), тож є сподівання — трапиться і третє.

Для початку звернемо увагу на головний принцип дослідження. Чому взагалі змогли відбутися оті відкриття, здавалося б, абсолютно нереальні? Тому, що ми ставили завдання на межі реального. А далі лише ускладнювали їх. Ось хронологія.

Найперше відважилися на нечуване зухвальство. Піддали сумніву священну, мов індійська корова, прафутбольну аксіому: підсумок гри залежить винятково від волі учасників гри. Від їхньої майстерності, функціонального та психологічного стану і тільки. А ми засумнівалися. Більше того, на основі аналізу футбольних подій 2007 року, довели — не тільки. Є і його величність Випадок. Постає необхідність заглибитися у суть. А разом з нею і перша потреба ускладнити завдання — дослідити природу Випадку. Тобто, перейти від констатації фактів (пасивного аналізу) до їх пошуку (активного аналізу). Об'єктом дослідження обрали квінтесенцію Випадку — феномен співпадінь. Була підозра,

що ці загадкові ситуації трапляються у футболі значно частіше ніж здається на перший погляд. Вирішили перевірити здогадку на творчій спадщині Лобановського. Провести цілеспрямований статистичний аналіз його виступів у ЛЧ.

Результати вразили. Навіть перші підсумки перевершили найсміливіші припущення. Турніри кишма кишіли співпадіннями. Це породило чергове запитання: невже така кількість рідкісних випадків може утворюватися сама собою? Нове запитання, відповідно, сформувало і нове завдання. Належало визначити: випадковості — процес спонтанний чи керований?

Для перевірки ще раз ускладнили дослідження. Вдруге. Перевели його зі стадії пошуку в площину наукового експерименту. Тобто, перестали вимацувати унікальні випадковості, серед безлічі статистичних даних, а вирішили процес запрограмувати. Зафіксували 7 чітко окреслених Позицій, на котрих співпадіння уже відбулося (у Блоці Перемог) і цю своєрідну матрицю взяли за основу експерименту: почали накладати її на кожний турнір, який піддавали аналізу.

Сказати, що результати вразили — нічого не сказати. Приголомшили! У двох наступних Блоках (Змішаному та Поразок) відбулося стовідсоткове (!) влучання. Мов на замовлення. Ідентичні та Дзеркальні утворення були присутні скрізь. На всіх без винятку Позиціях. Це остаточно зняло запитання і розвіяло сумніви. Стало очевидно — співпадіння не стихійні, безгоспні випадки, що швендяють футбольними стадіонами самі собою, мов шкодливі коти, а чітко сплановані дії високоорганізованого Інтелекту.

І ось чергове запитання: що то за Інтелект? Яка його суть? Значить, щоб мати шанс одержати відповідь, треба учергове ускладнити завдання. Тим паче, наступний крок запрошується: об'єднати показники усіх трьох Блоків (**див. схему 39**).

Поглянь, шановний читачу, на цю ідилію цифр. Не полінуйся і ще раз кинь оком на вражаючу гармонію математичних знаків. Уявити лише: 5 довгих лігочемпіонських сезонів, 6 полярно-протилежних за напругою та досягненнями групових турнірів, 36 найрізноманітніших матчів, і жодного (жодного!) кульгавого підсумку, що не вписувався б у дивовижний баланс зафіксованих результатів. Невже таке могло трапитися випадково? Невже і після співпадінь такого масштабу може залишатися сумнів стосовно реальності НФС? А це ж лише маківка айсберга. Чубчик.

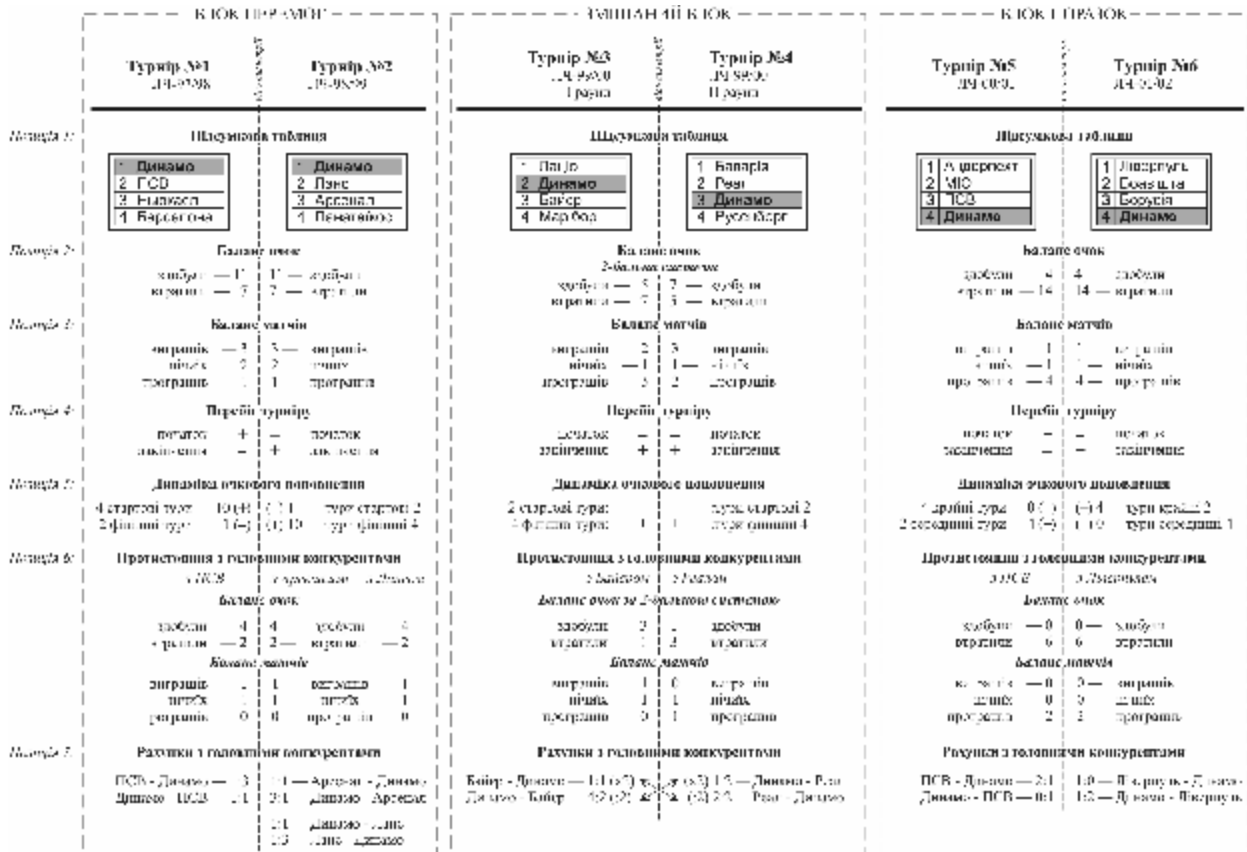

Схема 39.

Щелепа відвалюється, коли наводимо різкість на глибші ділянки схеми. Виявляється, усі показники трьох опрацьованих Блоків вибудовані ще й строго симетрично! Бездоганно на кожній із семи Позицій. Там, де у крайніх Блоків (Перемог та Поразок) Ідентичні співпадіння, у серединного (Змішаного) — Дзеркальне. І навпаки (див. схему 40).

Але і це ще не гриби. Адже ми пробіглися поглядом лише горизонтальною площиною. Справжнє ж диво огортає душу при аналізі Блоків за вертикаллю. Варто Позицію 6 (яку складають дві Напівпозиції: “Баланс очок” і “Баланс матчів”) розкласти на окремі складові та включити до розгляду, як утворюється велетенське вертикально-горизонтальне співпадіння, єдине для всіх Позицій (див. схему 41).

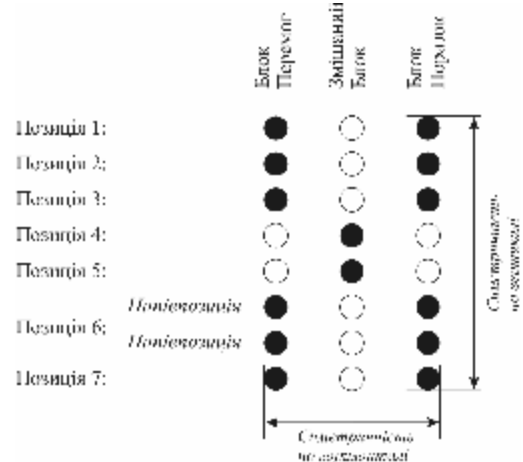
Боюся, що просто дивлячись на схему, відчути усю грандіозність події не вдасться. Принаймні мені забракло уяви. Лише обіпершись на рядки цифр, зміг звестися навшпиньки і заглядіти лінію горизонту. Недарма Васильович наголошував: усе є число. Тож звернемося до аргументів найпереконливіших — математичних.

Спочатку невеличкий вступ.

Кожна Позиція складається з трьох спів-

падінь (по одному від Блоку). Ці співпадіння, як відомо, двох типів: Ідентичні та Дзеркальні. Отже, у різних сполученнях можуть утворювати вісім різноманітних комбінацій (див. схему 42).

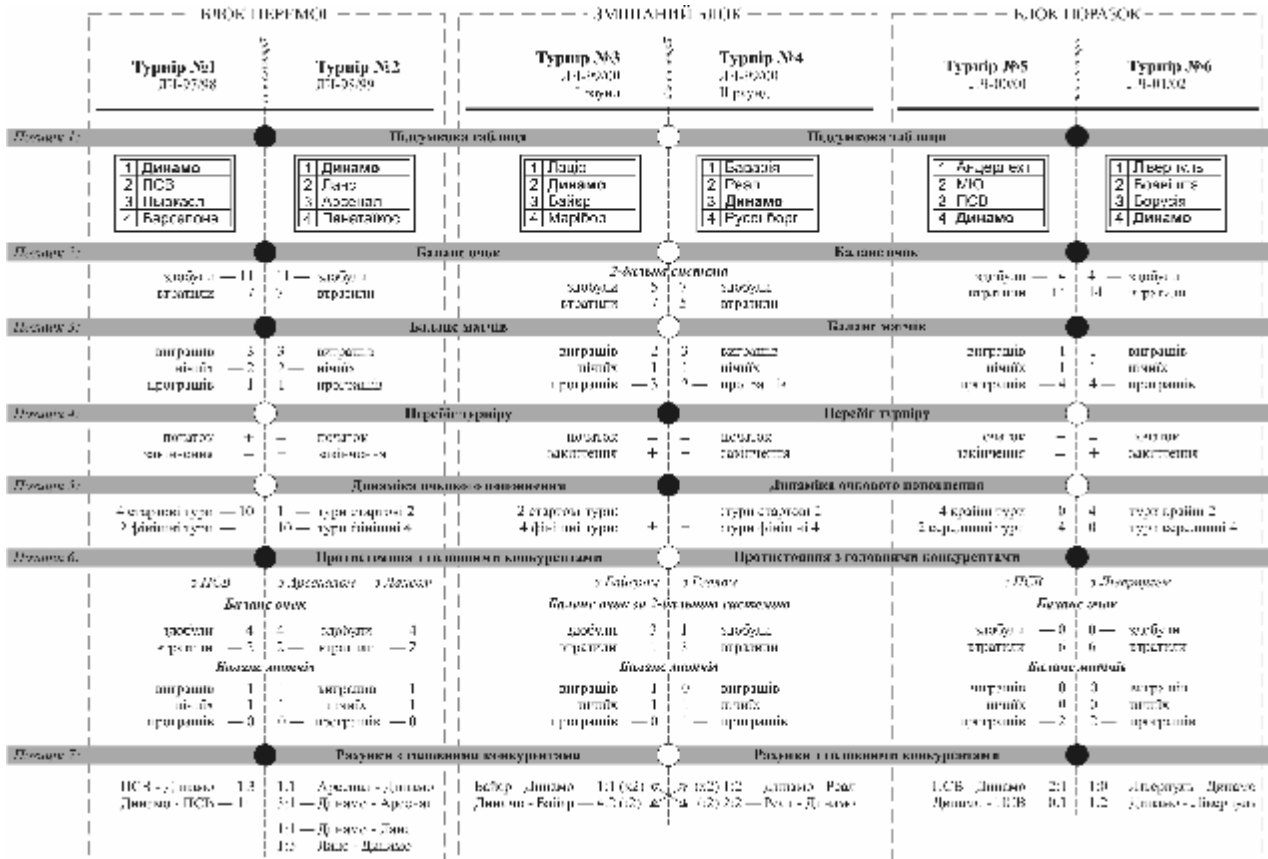
Із цих восьми варіантів лише два — №3 та №6, тобто ті, що й фігурували при об’єднанні Блоків (на схемі 40) — мають дзеркально-

Умовні позначки:

- — Ідентичне співпадіння;
- — Дзеркальне співпадіння).

Схема 41.

Умовні позначки: ● — Ідентичне співпадіння; ○ — Дзеркальне співпадіння).

Схема 40.

симетричні параметри. Не хаотичні, яких у природі завжди без ліку, а гармонійні, що у своїй естетично-довершеній формі зустрічаються один раз на мільйони та мільярди комбінацій (все залежить від складності утвореної системи). Таке рідкісне співпадіння вже само по собі нашттовхує на думку, що його побудовано осмислено. Адже повірити, що серед океану безладу та несмаку трапився єдиний гармонійний варіант — важко. Страшенно важко. Це в якійсь мірі навіть підриває логічні основи мислення. Коли ж подібних співпадінь трапляється хоча б 2 — відчуття сліпого випадку щезає геть чисто. Що тоді казати про 7, як у нашому розкладі, де на кожній із семи Позицій присутні варіанти №3 або №6?..

Ну а тепер власне, сама математика.

Як вказано на схемі 41 сім Позицій утворюють між собою симетричне співпадіння (по вертикалі). Якщо перевести на мову цифр, то те, що вимальовується забирає мову: 8 можливих варіантів Позиції 1 x на 8 можливих варіантів Позиції 2 x на 8 можливих варіантів Позиції №3 x ... (8x8x8x8x8x8x8x8) = 16

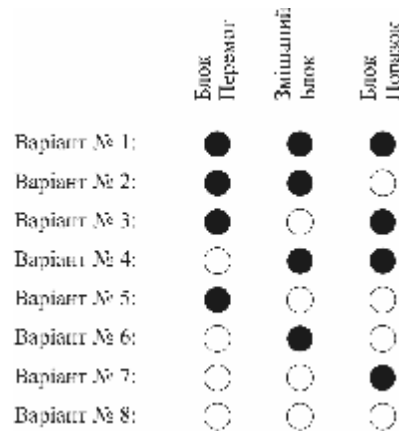

Схема 42.

777 216. Тобто, чорні та білі кружечки, представлені на схемі 41, можуть утворити 16 777 216 комбінацій. Серед них лише кілька ідеально гармонійних, із дзеркально-симетричною побудовою по горизонталі та вертикалі. Їх настільки мало, що легко вміщуються на одній сторінці (див. схему 43).

	Варіант №1			Варіант №2			Варіант №3			Варіант №4		
	Блок Перемог	Змішаний Блок	Блок Поразок	Блок Перемог	Змішаний Блок	Блок Поразок	Блок Перемог	Змішаний Блок	Блок Поразок	Блок Перемог	Змішаний Блок	Блок Поразок
Позиція 1:	●	○	●	●	○	●	●	○	●	○	●	○
Позиція 2:	●	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●
Позиція 3:	●	○	●	○	●	○	●	○	●	●	○	●
Позиція 4:	○	●	○	●	○	●	●	○	●	●	○	●
Позиція 5:	○	●	○	●	○	●	●	○	●	●	○	●
Напівпозиція	●	○	●	○	●	○	●	○	●	●	○	●
Позиція 6:	●	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●
Позиція 7:	●	○	●	●	○	●	●	○	●	○	●	○
	Варіант №5			Варіант №6			Варіант №7			Варіант №8		
Позиція 1:	●	○	●	●	○	●	●	○	●	○	●	○
Позиція 2:	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●
Позиція 3:	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
Позиція 4:	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○
Позиція 5:	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○
Напівпозиція	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
Позиція 6:	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●
Позиція 7:	●	○	●	●	○	●	●	○	●	○	●	○
	Варіант №9			Варіант №10			Варіант №11			Варіант №12		
Позиція 1:	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○
Позиція 2:	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●
Позиція 3:	○	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○
Позиція 4:	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	●	○
Позиція 5:	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	●	○
Напівпозиція	○	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○
Позиція 6:	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●
Позиція 7:	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○
	Варіант №13			Варіант №14								
Позиція 1:	○	●	○	○	●	○						
Позиція 2:	○	●	○	○	●	○						
Позиція 3:	●	○	●	○	●	○						
Позиція 4:	○	●	○	●	○	●						
Позиція 5:	○	●	○	●	○	●						
Напівпозиція	●	○	●	○	●	○						
Позиція 6:	○	●	○	○	●	○						
Позиція 7:	○	●	○	○	●	○						

Схема 43.

Однак і цього мізеру виявляється забагато. Пригадуєте: дві Напівпозиції, що формують Позицію 6, дублюють одна одну (див. “Аналітична експертиза. Акт №2”). Їхні співпадиння мають бути однаковими: або там і там Ідентичні, або — Дзеркальні. Лиш не вперемішку.

Це означає, вісім із чотирнадцяти варіантів, вказаних на схемі 43 — відпадають автоматично. А саме: №№2, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 13. Тобто, із 16 777 216 комбінацій існує лише 6 (№№1, 4, 7, 8, 11, 14), що здатні утворити із співпадинь семи Позицій трьох Блоків конструкцію

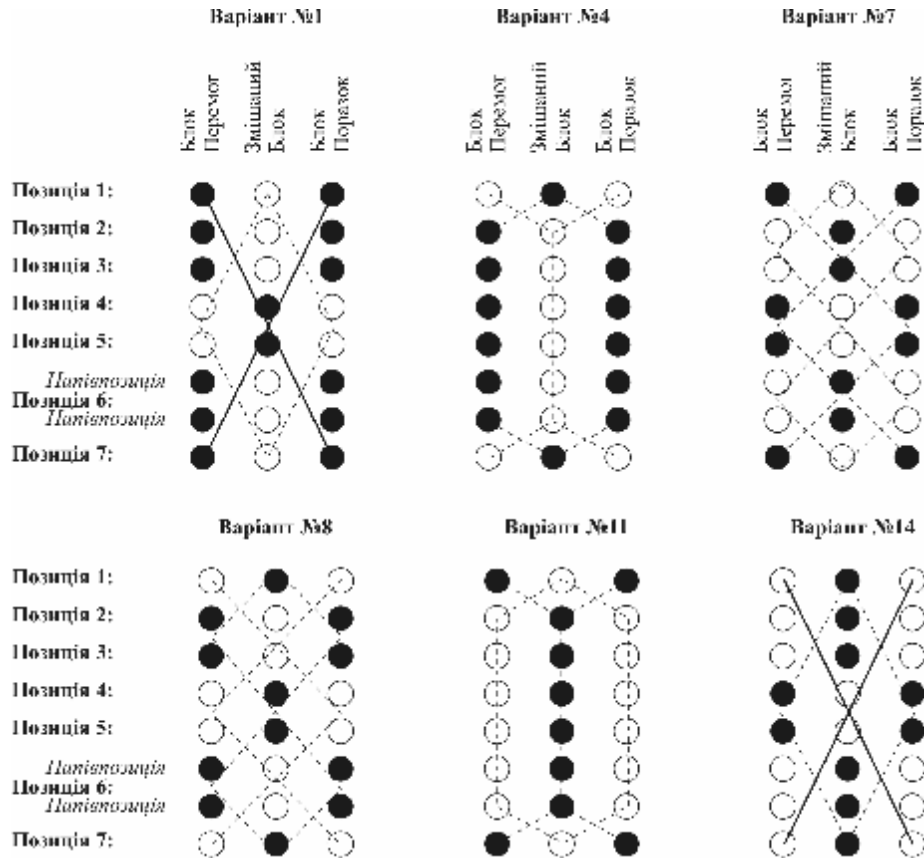

Схема 44.

дзеркально-симетричну по горизонталі та вертикалі.

Але це ще не межа. Якщо існує гармонія у двох головних площинах, горизонтальній та вертикальній, логічно було б звернути увагу й на діагональ (див. схему 44).

Як бачимо, лише два варіанти із шести мають чітко вибудовані діагоналі: №1 — з Ідентичних співпадінь, №14 — із Дзеркальних.

Це значить — із 16 777 216 можливих варіантів існує лише 2, побудова яких по горизонталі, вертикалі та діагоналі бездоганна.

Наостанок звернемо увагу ще на такий аспект. Які співпадиння сприймаються переконливіше:

Дзеркальні, наприклад

— виправив — 2 3 — виправив
 лямпа — 1 1 — лампа
 програвів — 3 2 — програвів

— 1:1 (x2) 7 7 (x2) 1:2
 4:2 (1:2) 4 4 (1:2) 2:2

чи Ідентичні, відповідно

— виправив — 3 3 — виправив
 лямпа — 1 1 — лампа
 програвів — 2 2 — програвів

— 3:1 1:3
 1:1 1:1

Дискутувати зайве. Звичайно, Ідентичні. Для їх сприйняття вистачає візуальної інформації. Досить лише поглянути на схему. А ось, щоб побачити схожість Дзеркальних, потрібен ще й логічний аналіз. Бодай невеличкий. Тож варіант №1, що складається із 14 Ідентичних співпадінь та 10 Дзеркальних, читається легше ніж №14, що утворюється навпаки із 10 Ідентичних і 14 Дзеркальних.

Таким чином приходимо до остаточного висновку: із 16 777 216 варіантів існує лише один-однісінький ідеально досконалий за побудовою та сприйняттям. І саме він, цей єдиний та унікальний, вивалився перед наші ясні очі, немов джек-пот з ігрового автомату, при об'єднанні Блоків...

Пауза (бо нема слів).

Далі вести підрахунки нереально. Адже за горизонтальними, вертикальними та діагональними співпадиннями що утворилися між Блоками, стоять співпадиння всередині самих Блоків. На Позиціях. Тобто, за кожним білим і чорним кружечком, що оце зараз малюємо на схемах, своя купа негармонійних варіантів на противагу єдиному гармонійному. Співпадиння ж на Позиціях, у свою чергу, виникли внаслідок

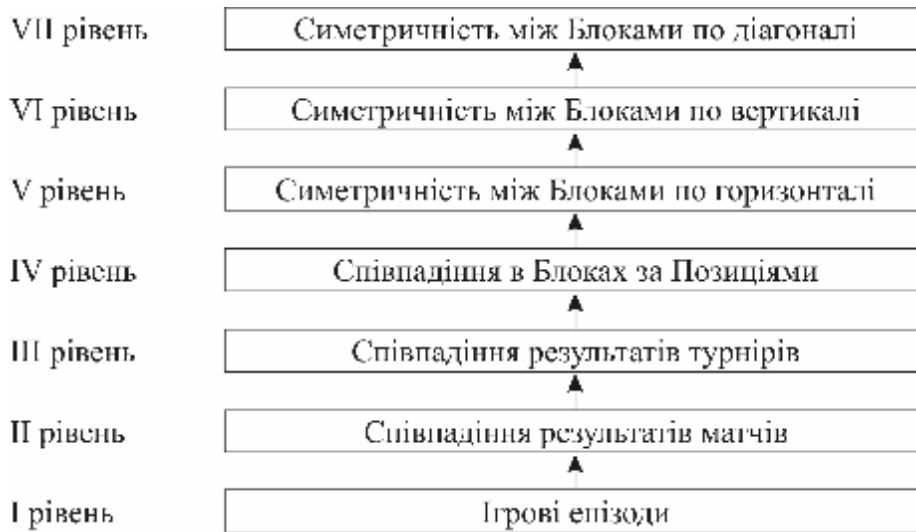

Схема 45.

унікальних випадків у Турнірах. Турнірні — в матчах. Матчеві — в окремих ігрових епізодах (*див. схему 45*).

Як це все порахувати? Що на що помножити чи “остепенити” (піднести до степеня), аби скласти бодай приблизне уявлення про масштаби співпадінь? А в яких позауявних величинах, парсеках чи, може, якихось там наномікронах, вимірювати суми, що одержимо при обрахунках? Іншими словами, миттєвий, кількасекундний епізод матчу і гігантська конструкція співпадінь, що утворилася за п’ять сезонів виступів ДК у Європі, пов’язані між собою, як цеглинки-доміно у перевернутій піраміді: забори нижню — розвалиться все (*див. схему 46*).

Щоб не бути голослівним, наведу яскравий приклад. Рідкісний за драматургією епізод, що стався на останніх секундах компенсованого часу у матчі “Арсенал” — “Динамо”. Про нього вже згадувалося. Той самий, коли

Ребров забив дуже сумнівний гол, а суддя з великим скрипом зарахував. Матч тоді завершився у нічию — 1:1, однак грань між нічиєю та поразкою, між “бути чи не бути” видалася настільки тонкою, що навіть коментатор помилився. Сказав, що гол не зараховано і на тому розпрощався з телеглядачами. Так, з димедролом у шлунку та каменем на серці, і лягла спати розчарована Україна, вважаючи, що кияни програли. Зміна рахунку і справді висіла на волосинці. Власне, тому серед безлічі гострих моментів, забитих і не забитих вирішальних голів, що трапилися за 5 років, взяли до розгляду саме цей. Він, як жоден інший, наблизився до межі. Більше того — переступив межу (усеньку безсонну ніч, вовтузячись з боку на бік, ми були впевнені, що програли). Переступив та повернувся. Як небіжчик з клінічної смерті...

А що сталося б, якби не повернувся? Якби на ранок ми не почули радісну звістку, що

Схема 46.

гол все ж таки зараховано? Які зміни у конфігурації співпадінь, у всіх отих горизонталях, вертикалях та діагоналях відбулися б тоді? Та й взагалі, чи відбулися б?

За роз'ясненнями звернемося ще раз до об'єднаної схеми трьох Блоків. Однак, внесемо маленькі корективи. Зовсім маленькі. Із 72 матчів, що відбулися протягом 5-ти років у 6-ти групових турнірах, змінимо всього один результат. Отой самий, про який ішла мова, який і мав найбільше шансів змінитися — “Арсенал” — “Динамо” (ЛЧ-98/99). Реальний рахунок — 1:1 перепишемо на майже реальний — 1:0 і проаналізуємо, що з того вийде (*див. схему 47*).

Як бачимо, у Блоці Перемог, де якраз і відбулася зміна, співпадіння щезли. Вимерли, мов мамонти в Льодовиковий період (за винятком дещо абстрактної Позичії 4). А разом з ними щезли і співпадіння у об'єднаній конструкції Блоків. Отже, і отих майже 17 мільйонів варіантів, що ми нарахували, складаючи мозаїку з білих та чорних кружечків — не існує. Ані симетричних і довершених, ані хаотичних і незугарних. Ні по горизонталі, ні по вертикалі — ніяк. Їх просто немає в природі. Отака ціна єдиного ігрового епізоду тривалістю в кілька секунд.

До методики дослідження. Пункт 6.

А тепер спитаймо себе щиро: чи міг отой гол Реброва не відбутися? Чи мав хоч єдиний шанс короцюпкий за часом і колосальний за вагою момент закінчитися інакше і зруйнувати на попіл гігантську систему співпадінь, що формується роками? А подібних мікроепізодів, здатних з ніг на голову перевернути усю футбольну реальність, у кожному матчі без ліку. То який висновок? Приголомшливий:

Ігрові моменти чітко запрограмовані НФС.

Приречені лише на той розвиток подій, який обумовлений її Вищою Волею. Принаймні деякі моменти, здатні вплинути на долю матчу. Хоч, що таке деякі? Якщо наперед було прописано, що гол у матчі з “Арсеналом” кияни мають забити на останніх секундах, то долевизначеність усіх інших епізодів якраз у

тому й полягала, щоб не забили скоріше. І за цим належало комусь пильно стежити. Комусь невидимому і могутньому. Інакше не стався б потрібний результат з якого в подальшому і вплив цілий космос співпадінь.

Підсумуємо. Співпадіння складаються із безлічі дрібних, неминучих фатальностей, які ми й називаємо ігровими моментами. Ці фатальності проявляються також в інших компонентах футболу (не лише в ігрових моментах), що визначально впливають на утворення результатів матчів та турнірів. (Згадаймо хоча б “датську казку”)¹⁹. Тому назвемо їх — ***Вища Визначеність***, або — ***Напередвизначеність***.

До методики дослідження. пункт 7.

Якщо породжена Надфутбольною Свідомістю Напередвизначеність, це обов'язкова, проте невидима умова співпадіння (ніхто й ніколи її не бачив і логічно не простежував, більше того, нікому навіть в голову не приходило, що ігрові епізоди можуть керуватися кимось звище), то самі співпадіння, навпаки — видиме проявлення НФС у нашому реальному світі. Це своєрідне фізичне тіло Надфутбольної Свідомості. Завдяки йому ми змогли логічно прозріти і саму НФС і її дивовижний робочий інструмент — Напередвизначеність. В той же час, погоджуючись із присутністю у футболі цих ірраціональних феноменів, постаємо перед необхідністю переглянути суть самих співпадінь. Якщо вдуматися, кажучи про них — ведемо мову про випадковості. Бо співпадіння тому й називаються так, що мають на увазі чисто випадкові події. Несподіванки, що співпали між собою. Але в такому разі це вступає в протиріччя з Напередвизначеністю. Адже, якщо існує запрограмована Вища Визначеність, ніякого сліпого, несподіваного співпадіння не може бути в принципі. Це взаємовиключні речі. Отже, настала найвища пора підкоректувати сутнісний зміст термінів. Замість:

співпадіння — ***Подібність***;

Ідентичне співпадіння — ***Ідентична подібність***;

Дзеркальне співпадіння — ***Дзеркальна подібність***.

¹⁹ Унікальний випадок в історії футболу. Чемпіоном Європи 1992 року стала збірна Данії, яка не пройшла кваліфікацію. У Відбірковій групі, де змагалися датчани, перемогла збірна Югославії. Однак, за 10 днів до старту фінального турніру, команда з Балкан була дискваліфікована у зв'язку з військовим конфліктом, що вибухнув у країні. Путівку до Швеції віддали Данії, яка фінішувала слідом за югами. Так, завдяки неймовірному збігові обставин, що не мали ніякого відношення до футболу, розпочалася “датська казка”.

БЛОК ПЕРЕМОГ

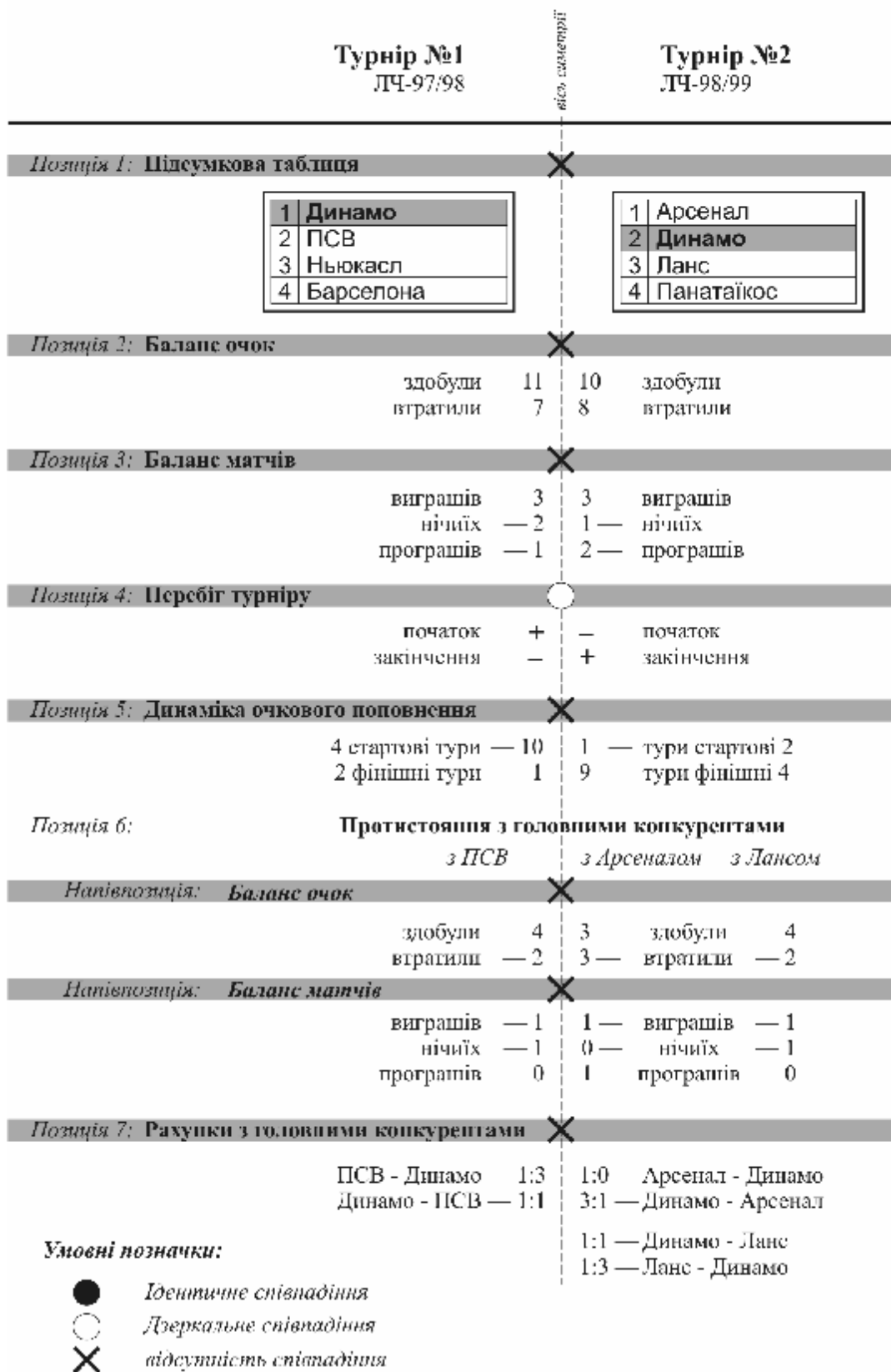

Схема 47.

Розділ 4. ГРА, ЩО ВПИРАЄТЬСЯ В НЕБО

Яка все ж таки дивна і непередбачувана дослідницька стежа. Ніколи не знаєш, чого очікувати наступної миті. Що надібає тебе за черговим скрутом життєвої дороги. Нерідко бракує уяви, аби нафантазувати бодай десяту частину того, чим обдарує доля.

Пам'ятаєте, з чого все почалося? Із загадки розгрому “Барселони” — цілком природної вболівальницької цікавості. Нас переймав тоді лише футбол і нічого окрім. Однак, це запитання породило інше — загадку таємниці Лобановського. І тут виявилось, що для розгадки вузькоспеціалізованих футбольних знань не вистачає. Потрібно заглиблюватися ще й у нетрі психології. Далі — більше. Таємниця Лобановського задерла планку дослідження на висоту, від якої паморочилося в голові. Поставила перед необхідністю розкрити таємницю Результату. Пошук вийшов до границь реального. Почалися дивовижні речі — своєрідна діалектика метафізики.²⁰ Мимоволі ми взялися раціональним шляхом пізнавати ірраціональний світ — те, що, як здавалося, не пізнається в принципі. Цей очевидний парадокс вже сам собою віддавав сенсацією, коли ж з'явилися докази підозріла сенсаційність стала істиною. Так, крок за кроком, підійшли до грандіозного відкриття — реальності надприродних сил. Науково обґрунтованого факту їх існування.

Дійсність вразила настільки, що на деякий час вивалилися з теми — забули, що шукали та за чим прийшли. І це природно. Адже загадка іншовимірного буття — найдревніше і найголовніше питання людства. В суперечках над ним зламано гори списів, шабель та гусячих пер. Пролито ріки крові. Вимордувано в пень цілі етноси та народи. Відстоюючи свою правду, одні без вагань ступали на кострища інквізиції, інші так само затято і щиро ті кострища підпалювали. Кращі уми віками саможертвовно шукали відповіді, та все на марно. Здавалося, найсокровенніша загадка роду людського приречена бути вічною гіпотезою, яку неможливо ні довести, ні заперечити. Тож ймовірність наукової (експериментально підтвердженої) зустрічі із потойбіччям сприйма-

лося на кшталт контакту з позаземною цивілізацією: всі говорять, але ніхто не вірить. (Окрім екзотичних уфологів, звісно). І ось фундаментальне питання, древнє і непорушне, мов гранітно-базальтовий щит континенту, відкрило свою предвічну таїну. Але перед ким?.. Неприступна твердиня, що століттями без зусиль витримувала осаду інтелектуального світу, сміючись відбивала незчисленні мозкові штурми найдобріших НДІ до зубів озброєних надсучасними технологіями та обладнанням, раптом розчинила ковані брами якійсь безжурній забаві. По суті, дитячій грі, що до серйозної науки має стосунок, як баба до дівочтва. Як таке могло статися? Яким чином примітивна футбольна статистика, що у своїх розрахунках обмежується пальцями однієї руки, вдала розв'язати задачу, до якої на відстань світлових років не могли наблизитися найскладніші інтегральні та диференційні обчислення, найновіші комп'ютерні програми? Ось вам і футбол. Ось і правда Лобановського. Сумнівна. Сотні раз зневажена та осміяна:

“Футбол — не просто гра”.

(В. Лобановський “Бесконечный матч”)

І все ж таки, футбол — гра! Найперше — гра. Найголовніше. В цьому його велич і велична еволюційна місія. Бо що таке гра? Яку роль та вагу має вона у долі людини, людства?

За підказкою завернемо у дитинство. Діти найбільше віддані цій справі. Бавилися б день і ніч. А що, якби не бавилися? Якби у найкращі, найщасливіші літа позбавилися гри? Не навчилися цьому?..

Сталася б катастрофа. Загибель цивілізації. Людина не була б Людиною. Істотою не просто розумною — творчою. Бо лише у грі, винятково у грі, ми творимо. Тобто, піднімаємо діяльність до рівня, де цікавість (до того, що робимо) більша ніж воля яку прикладаємо. Тому воля не болить. Можна навіть виснажитися фізично, але внутрішня наповненість, радість від заняття улюбленою справою однаково переважає. Така праця приносить задоволення. Від неї не мучаться і не відпочивають. Навпаки — страждають без неї. І через неї ж — творчу працю — відновлюють витрачені сили.

Цілком протилежний стан, коли волі доводиться докладати більше, аніж є цікавості. Тоді творчість помирає. Перетворюється у роботу.

²⁰ Діалектика (від грецького *dialektike* — мистецтво вести розмову, дискусію) — теорія і метод пізнання явищ реального світу. Протилежне метафізиці (від грецького *meta ta physika* — після фізики) — філософське вчення про надчуттєві (недоступні досвіду) принципи буття.

А людина — у робота. Від тяжкої, марудної праці вкрай необхідний відпочинок: вихідні, відпустки, профілактичне оздоровлення, лікування. Такий “гомо роботікус” не може нічого створити. Нічого нового, непізнаного. Лише довести до автоматизму те, що вже існує.

Іншими словами, коли людина творить — вона грається. Найперше грається. Нехай навіть займається архісерйозною справою, однаково використовує ту ж творчу енергію, що й діти у пісочниці. Більше того — ніколи не змогла б створити щось потрібне людям, якби свого часу сама у тій пісочниці не бавилася.

А тепер, у контексті викладеного, задамося питанням: що таке футбол? Чому Валерій Васильович так категорично заперечував його несерйозність?

“А чи не надто легковажно ставимося ми до футболу, вважаючи його лише засобом розваги?”

“Футбол, звичайно, гра, але така гра, яка не терпить, коли до неї ставляться як до розваги, споживацьки?”

(В. Лобановський “Бесконечный матч”)

Якщо гра — засіб, через який діти пізнають світ і вчаться творити в цьому світі, то футбол — гра для дорослих. Завдяки йому людство здатне пізнати Всесвіт і, виходячи з аналогії, — творити у ньому. Принаймні, свою долю. Дивлячись на максимальну простоту і загальносуспільну доступність футболу, переповнюєшся благоговінням перед величчю Задуму. Буквально просвітлюєшся розумінням засмиканого до банальності вислову: все геніальне — просте. Бо й справді, що можна було придумати мудрішого для масової передачі надважливих знань, до яких нарешті дозріло людство, аніж явити світові футбол — найпопулярнішу на планеті гру для дорослих?

Щоб повніше відчувти, уявімо картину. Відкриття реального існування надприродних сил здійснено не на базі примітивної футбольної статистики, а в надсучасній науковій лабораторії, серйозними вченими. І що? Що це дало б нам з вами? Хай би трубили на весь світ. Раз за разом крутили на телеканалах сенсаційні ролики. Чи багато з нас в'їхало б у тему? Чи змогли б ми, пересічні земляни, далекі від наукових премудростей, зрозуміти щось? Вникнути у надскладні формули та алгоритми вищої математики, які доводили б істинність епохальної події? Згадайте, для прикладу, Теорію Відносності Ейнштейна. Про неї чули всі. Навіть вивчали в школі. Але чи багато доводилося зустрічати людей, які бодай трохи тямлять в тому? Тим паче, здатні пояс-

нити? Аналогічно й тут. Вченим, звичайно б, вірили. Не мали б підстав не вірити. Але самого відкриття не розуміли б. Не переживали його, як власне. Це була б суто кланова подія — лише для науковців. Для обраних. А так, завдяки футболу, навіть підліток із задатками логічного мислення та елементарними арифметичними навиками, може власними зусиллями дослідити відкриття і прийти до зміни деформованого світогляду. Якщо, звичайно, має до того добру волю.

Відома біблійна притча розповідає. Свого часу люди захотіли сягнути Вищої Мудрості. Щоб піднятися до Неба, вирішили збудувати Вавилонську вежу. Фінал історії відомий. Бог покарав горделивців. Змішав їх мову, що до того була єдиною. Не розуміючи один одного, люди покинули будівництво і розбрелися світами.

Так ось, з усього виходить — футбол теж своєрідна вежа. Лише дзеркально-протилежна Вавилонській. Бо, на відміну від біблійного творіння, ця велика гра таки сягнула Неба і тепер по статистичній драбині обережно, крок за кроком спускає Вищу Мудрість у земний світ. І якщо Вавилон із колись єдиної мови зробив сонмище різних “язиців” та наріч, то мова футболу, навпаки — єдина і зрозуміла усім народам світу. Особливо статистична мова, на якій оце зараз відкриваються сокровенні істини. Тому надалі, досліджуючи таємницю Лобановського (таємницю Футболу), ми усвідомлюватимемо, що досліджуємо й речі загальноцивілізаційні, які виходять за межі зеленого прямокутника. Відкриватимемо мудрість, що має вагу та цінність у всіх проявах людського життя.

Воістину був правий нещадно осміюваний скептиками метр, коли вперто твердив: футбол — не просто гра. Це велика, дуже велика ГРА!

Розділ 5. ГОЛЛАНДСЬКИЙ СЛІД

Ну ось ми й привідкрили завісу внутрішньої суті Футболу. Побачили його високе, зоряне небо. Склали перші уявлення про велику місію. Час опускатися на землю. Бо лише тут, у фізичному світі, міцно опираючись ногами на земну твердь, людина здатна творити реальні справи.

Отже, повернемося до дослідження. До схеми 39, на якій зображена розгорнута панорама Подібностей, трьох проаналізованих Блоків. Які ще особливості, окрім розглянутих, можна побачити на схемі? Які нові питання постають перед нами?

Найперше, загадка уже згадуваного відзеркалення, що утворюють Блоки Перемог та Поразок з одного боку і Змішаного з другого. В чому його суть? Невже НФС не вклала в таку складнючу конструкцію ніякого практичного змісту? Зробила все, так би мовити, лише для душі — щоб красиво було. Віриться важко. Навпаки, в голові крутиться інша думка — це ключ. Зрозуміємо практичну суть Подібностей — відкриємо двері в містичну країну Задзеркалля. Осягнемо якусь дуже важливу систему, що через неї надприродні сили здійснюють свою волю у нашому земному світі. Можливо, це й не так. Можливо, за Дзеркальними утвореннями Блоків стоїть інша ідея. Але щось таки стоїть. Мусить бути велика, заповітна таїна, що хранить загадку формування результатів. Адже винятково на їх основі склалися оті дзеркальні утворення.

Що ж, оскільки геть усе так настирливо крутиться довкола конкретних рахунків (результатів), звернемо увагу безпосередньо на них. Тим паче, саме на Позичі 7 (“Рахунки з головними конкурентами”) маємо чи не єдину, м’яко кажучи, проблемну Подібність. У Змішаному Блоці. Підсумки тут склалися доволі дивні. Не Ідентичні, як в Блоках Перемог (3:1; 1:1) та Поразок (1:2; 0:1), а якісь підозріло математичні. Тобто, співпали лише після відповідних арифметичних обчислень $[1:1(x2)=2:2(:2); 4:2(:2)=1:2(x2)]$. Що б це означало? Спробуємо розвинути тему глибше.

Якщо пильніше придивитися до головних конкурентів ДК із солодкої парочки (Блоків Перемог та Поразок), зауважимо, що одна команда — ПСВ Ейндховен — зустрічається в обох варіантах. В Блоці Перемог голландці були головними конкурентами киян в Турнірі №1 (ЛЧ-97/98). У Блоці Поразок — в Турнірі №5 (ЛЧ-00/01). Чому так сталося і що за цим стоїть — питання, на якому необхідно зупинитися детальніше.

Серед іноземних футбольних шкіл голландська, в долі Лобановського, посідає чільне місце. Причому, безальтернативно чільне. Коли підходити до питання з еволюційними мірками. (Для порівняння, в плані організації, метр вважав еталоном німецьку школу). Воно й закономірно. Адже епохальне дітище голландців, тотальний футбол, був самою суттю великого тренера. Всі без остатку сили пішли на утвердження цього передового напрямку. Спочатку — як ігрового стилю. Коли будь-що тотальне заперечувалося принципово. А під ширмою захисту видовищності гри, паплю-

жилося все, що не вписувалося у спартаківські стіночки та стрельцовські п’яточки. Потім — як стратегічної ігрової концепції. Коли після відбіркового матчу ЧЄ-88 Франція — СРСР, а особливо півфіналу СРСР — Італія було на практиці доведено, що головна домінанта майбутнього футболу — швидкість. І врешті — як соціального явища. Коли Лобановський визначив гру, як науку, а в тотальний футбол заграли всі. Навіть принципіві спартаківці, зіркові реалівці та лівиві бразильці. Валерій Васильович у прямому розумінні уособлював новітній футбол. Був його символом. І не лише тому, що той футбол визначав верховенство тренерського начала над гравцівським, а метр переконливо це довів справою, але й за часовими параметрами. Творчий та життєвий шлях тренера збігався з історичною тривалістю самої тотальної доби. Себто, в рік Мюнхенської футбольної революції, коли голландці подарували світові нове розуміння гри, Лобановський розпочав своє зоряне сходження — став біля керма “Динамо”. Коли ж тотальна епоха добігла кінця (факти будуть наведені пізніше) — тренер спочив у Бозі. Тож є глибока закономірність, що три вихові точки в кар’єрі ВВЛ — прихід — вершина — відхід — наскрізь, так би мовити, тоталізовані. Тобто, позначені голландським слідом. Але, якщо на вершині творчого шляху, що припадає на фінал ЧЄ-88, опонентом виступала помаранчева збірна, то на початку і в кінці — голландський клуб. Незмінно — ПСВ Ейндховен. Проаналізуємо ці три події ґрунтовніше.

Вершина

Вихід радянської футбольної дружини до фіналу Європи став найбільшим фаховим досягненням метра. Хоча б тому, що сам він розцінював пост тренера збірної куди вищим ніж клубу. А, отже, й успіхи на цій посаді сприймалися вагомішими. Нормальна тогочасна практика. Принаймні, рівень національного футболу, а, тим паче, футбольної школи країни, визначали найперше за рівнем збірної. Так ось, той фінальний турнір продемонстрував беззаперечні лідируючі позиції радянської школи. Звісно, разом з голландською. Щоправда, доводилося чути, що ми в тому дуеті лідерів наче б то й не зовсім лідери. Адже чемпіонами стали помаранчеві. А нас, мовляв, так, за компанію приписали, оскільки у фінал пробилися. Однак, здається, все було якраз навпаки. Є велика підозра, що футбольно-кавалерійський ескадрон “летючих

голландців” переповнені враженнями і не схильні до глибокого аналізу ЗМІ обозом причепили до елітного радянського підрозділу, який здійснив відчайдушний “брусиловський прорив” футбольними тилами, чи то пак, полями Європи. А генерала Міхелса, на правах переможця, заднім числом записали у співавтори подвигу до залізного полковника Лобановського. Таке у футболі трапляється. Далеко не завжди творець ідеї є одночасно і творцем перемоги. Найкращий приклад — самі голландці. На ЧС-74 вони відкрили світові тотальний футбол, а плоди, і на тому мундіалі, і протягом всієї тотальної епохи, пожинали німці. Подібне й тут. Лобановський та його науковий центр роками працювали над таємницею функціональних спроможностей команди — за їх переконаннями, головного елементу майбутнього надшвидкісного футболу. І ось у 1986 році кропітка праця почала давати результат. Апогеєм же став згадуваний півфінал ЧЄ-88 СРСР — Італія. Вперше в історії світового футболу одна з команд змогла продемонструвати пресинг протягом усіх 90 хвилин матчу. Це і був прорив. Саме це, і ніщо інше. Ні переконливий підсумок матчу з Італією, ні вихід до фіналу такої ваги не мали. Навіть якщо б збірна Союзу перемогла на тому Євро, однаково найбільшим досягненням було б відкриття, яке здійснила команда Лобановського в царині функціональної підготовки. Воно настільки розширило футбольні горизонти, що дало підстави людям, які знали толк у грі, назвати виступ радянської збірної — футболом майбутнього.

Звісно, вражаючий пресинг нашої команди не на жарт збурих футбольний світ. Щоправда, здебільшого кола фахівців та тонких поціновувачів. Пересічні ж уболівальники, як, до речі, і заангажовані папараці, орієнтовані суто на результат, чогось особливого не помітили. Цьому є пояснення. Адже італійська команда на тому Євро видалася настільки потужною, що навіть тотальний пресинг, застосований хлопцями Лобановського, не дав абсолютної переваги. (Яка була, наприклад, у зустрічі з угорцями на ЧС-86.) Тож підсумок матчу міг скластися й по іншому. Не на користь слов'ян. Це й збиває з пантелику. Бо як, зазвичай, мислять ті, хто відштовхується від результату? Якщо не виграли — значить, нічого нового не запропонували. А, оскільки у фіналі перемогли голландці, то їхні розробки в сфері функціональної підготовки — основи основ тотального футболу — глибші.

Цікаве у цьому контексті таке спостереження. Для голландців ЧЄ-88 був своєрідним повторенням ЧС-74, але в дзеркально-оберненій проекції.

Ось необхідні підтвердження.

1. Як і в 1974 році, турнір проходив у Німеччині.

2. Біля керма помаранчевої збірної знову стояв Міхелс.

3. Матч із німцями знову закінчився з рахунком 2:1, але цього разу на користь “тюльпанників”.

4. Розвиток матчу Німеччина — Голландія протікав за тим же сценарієм, що й 14 років передніше: команда, яка забила першою — програла.

5. Голландці знову вийшли до фіналу, але тепер перемогли.

6. Загальний рахунок турнірного протистояння із суперником по фіналу як і колись — 2:1 (ЧС-74: ФРН — Голландія — 2:1; ЧЄ-88: Голландія — СРСР — 0:1 (груповий турнір) і 2:0 (фінал). Разом — 2:1).

Отже, бачимо, Дзеркальні подібності проглядаються дуже рельєфно. А тепер, увага, запитання.

Якщо на ЧС-74 команда Міхелса зробила відкриття світового значення (тотальний футбол), але програла у фіналі, то як, за принципом віддзеркалення, мало б скластися на ЧЄ-88, якщо перемогу у фіналі здобула вже сама команда Міхелса?..

Узагальнимо. Те, що на ЧЄ-88 зробив для радянської футбольної школи Валерій Лобановський, не вдалося жодному союзному тренерові. Вперше збірна країни не плелася у хвості чужих ідей, не копіювала інших, а сама вчила світ грати у футбол. Виступала законодавицею мод — провісницею еволюції. Нічого подібного не було ні в 1960 році, коли Союз виграв Європу, ні в 1966 — коли вийшов до півфіналу ЧС.

Прихід — відхід.

Тут поговорити є про що. Хоча б тому, що з ПСВ Лобановському довелося зустрічатися тричі — 1975 р., 1997 р., 2000 р. І всі три протистояння дивовижним чином пов'язані між собою та чітко вписуються у визначення “прихід — відхід”.

Славний 1975-й. “Динамо”, зробивши у попередньому сезоні золотий дубль на всесоюзній арені, нахраписто рветься в еліту європейського футболу. Амбіції неміряні — здобуття континентального трофею. Здається,

молоді тренери Базилевич та Лобановський, які нещодавно прийняли команду, втратили почуття реальності. Адже жодному футболістському керманічу з просторів Союзу не вдавалося здійснити подібне. Навіть такий корифей, як Костянтин Бесков, за довгі й доволі успішні роки тренерської практики, зміг добратися зі своїм московським “Динамо” лише до фіналу. А тут одразу “з грязі — в князі” — подавай Кубок кубків.

Проте київський дуєт в ті дні цікавив не лише євротрофей. Не менш важливою була і філософія гри. Напрямок, який друзі-новатори визначили та почали впроваджувати в рідному “Динамо” задовго до сенсаційного мюнхенського мундіалю. Олег Базилевич навіть спеціально їздив на ЧС до Німеччини, щоб власними очима звірити наскільки обраний курс відповідає тенденціям розвитку світового футболу. Коли виявилось, що у розрахунках молоді тренери не помилилися — робота помножилася. Команда стрімко пішла у відрив. До осені відвертим антипатикам ДК стало зрозуміло — кияни переросли рівень Союзу. А коли у 1/8 двічі поспіль був декласований чи не головний фаворит Кубку кубків німецький “Айнтрахт” на чолі з парочкою новоспечених чемпіонів світу Грабовським та Ханцельбайном — питання зависло конкретно. Роздирала цікавість: який же справжній рівень “Динамо”? Команда на всіх парах мчала колією тотального футболу, в той час як інші лише продирали очі на це восьме диво світу? І ось у півфіналі жереб вивів на монстра — ПСВ Ейндховен. Одного з трьох китів голландського чемпіонату, в нетрях якого ще наприкінці 60-их зародився футбол новітньої доби. То був справжній екзамен на тотальність. Екзамен, який приймала найвища комісія. Професура та академіки, що власними руками (перепрошую — ногами) і мозолястими головами створили оту футбольну дивовижу, на знання предмету якої тепер особисто приймали іспити. Іншими словами, двобій із “футбольними інопланетянами” з Ейндховена став для тодішнього “Динамо” водорозділом. Розкрієв вервечку подій на два історичні періоди: дототальний, або романтичний, і тотальний. Лише заваливши за сумою двох матчів голландського колоса (3:0 і 1:2), кияни остаточно утвердилися в статусі команди надпрогресивної формації. Більше того — самі стали колосом в очах ошелешеної Європи.

Своєрідне дежа-вю сталося через 22 роки.

Славний 1997-ий. Після повернення Лобановського, воскресле з попелу “Динамо” знову

рветься в Європу. В кваліфікації ЛЧ ефектно пройдений доволі міцненький середняк датський “Брондбю”, який у парі з киянами вважався фаворитом. Особливо вдався перший матч у Копенгагені, де “біло-блакитні” не залишили господарям жодних шансів — 2:4. Україна нащурила вуха. Невже з такої мертвої команди, яка в попередні роки лише й робила, що раз за разом ганьбилася на всю Європу, можна створити щось путнє? Здається, цю скирту гною не в силі зсунути з місця навіть геній Лобановського. Та й часу, відколи метр прийняв команду, пройшло без року тиждень...

А з другого боку оте загадкове — 2:4? І, головне, гра. Стрімка, розмашиста, натхненна. Вона так ностальгійно нагадує славетний динамівський стиль. Невже повертається забута, змарнована слава? Невже ми знову...

А, може, фантазії? Лише наші солодкі мрії? Адже, при всій повазі, — “Брондбю” не “Барселона”. І навіть не московський “Спартак”. Як то буде при зустрічі з справжніми грандами?..

Відповідь міг дати лише реальний бій. Тим паче, “Динамо”, волею жеребу, випало кістками лягати в “групі смерті”. Екзамен, як і в 75-му, знову приймав ПСВ Ейндховен. Саме з ним судилося зійтися динамівцям у першому матчі групового турніру, та ще й на чужому полі. І кияни, як на зорі тотальної епохи, знову здобули блискучу перемогу — 3:1, після якої всім стало зрозуміло — ми повернулися. Коли ж наприкінці осені відбулася повторна гра з голландцями в Києві, яка подарувала Україні чвертьфінал — повернулися в еліту.

Ну й остання дуель — 2000-го. Останній постріл. Ним Ейндховену випало поховати “Динамо” Лобановського. Саме так. Бо після повторного поєдинку ЛЧ-00/01, в Києві, коли кияни програли голландцям 0:1, ДК, вперше за часів метра, опустилося на дно, з якого вже більше не піднялося. У завершальному для Васильовича сезоні 2001-го, “Динамо” тихо помирало. А навесні 2002-го — відійшов і маестро.

* * *

Є велика справедливість, що саме голландський футбол стояв у ключових точках тренерської долі Лобановського. Про це вже йшлося. Як і за всім, що діється у наймасовішому соціальному явищі планети, тут теж відчувається реальна присутність НФС. Мисленнєво відчувається. Адже все знову пронизано логікою, яку аж ніяк не назвеш випадковою. Проаналізуємо факти.

Схема 48.

Якщо взяти до розгляду тренерський шлях метра, починаючи з першого приходу в ДК (1973) аж до смерті (2002), та спроектувати на умовну лінію часу, одержимо вельми цікавий графік. Обабіч, на однаковій відстані від краю, точки зустрічі з ПСВ Ейндховен — 1975-го і 2000 року. Далі Подібності лише поглиблюються. Два часових хвостики (кожен трохи більше року), що залишилися за межами відрізка 1975 — 2000, бездоганно віддзеркалюють один одного. Ось порівняння.

До першої, виховної зустрічі з голландцями, у долі Лобановського та його київського “Динамо” простежується стрімкий підйом:

— пізня осінь 1973-го — ВВЛ повернувся у рідні пенати. Прийшов, як тренер. Ще не тренував — лише прийшов;

— 1974-й — невпинний прогрес ДК. Вихід на передові рубежі радянського футболу;

— 1975-й — перемога над ПСВ. Точка біфуркації, за якою відкрилися двері тотальної епохи.

Подібну криву, лише у зворотному низхідному напрямку, бачимо і наприкінці кар’єри:

— 2000-й — точка біфуркації. Поразка від ПСВ, за якою зачинилися (для ВВЛ) двері епохи;

— 2001-й — невпинний регрес ДК;

— весна 2002-го — відхід великого тренера (див. *схему 48*).

Далі, за логікою, між двома симетричними відрізками (1973 — 75) — (2000 — 02) мала

б намалюватися вісь симетрії. Якась вихова подія, що ділить лінію часу (або відрізок 1975 — 2000) на дві рівні частини. І така історична подія насправді існує — фінал ЧЄ-88. В ньому, як вже знаємо, опонентами виступили все ті ж голландці. Та ось казус — точка середини не посередині. Тривалість періоду 1975—1988 — 13 років, а 1988-2000 — лише 12 (див. *схему 49*).

То, що — коні пр-р-р-р?.. Приїхали? Бо коли футбол — процес керований, в цьому місці (ЧЄ-88) покерувати явно забули. Інакше, звідки перекіс?..

Найперше, ретельно пережуємо те, що маємо. А маємо класичний Алогічний Зріз (див. “До технології дослідження. Пункт 2”). Це значить — суто очевидними фактами не обійтися. Слід шукати додаткові аргументи, які замиленим оком не вхопиш.

Лобановський, як згадувалося, стикався з ПСВ тричі, вірно? А ми, поки що, врахували лише дві зустрічі. В цьому й проблема. Оскільки невраховане протистояння (1997) відбулося в другій половині творчого шляху метра, (тобто після ЧЄ-88), стосовно до першої половини, утворився дисбаланс — 1 до 2. Щоб урівноважити, центр змістився на один рік вправо, ближче до кінця. Простіше кажучи, НФС використала елементарний фізичний закон — якщо на одному плечі коромисла вага більша, інше плече мусить бути довшим (див. *схему 50*).

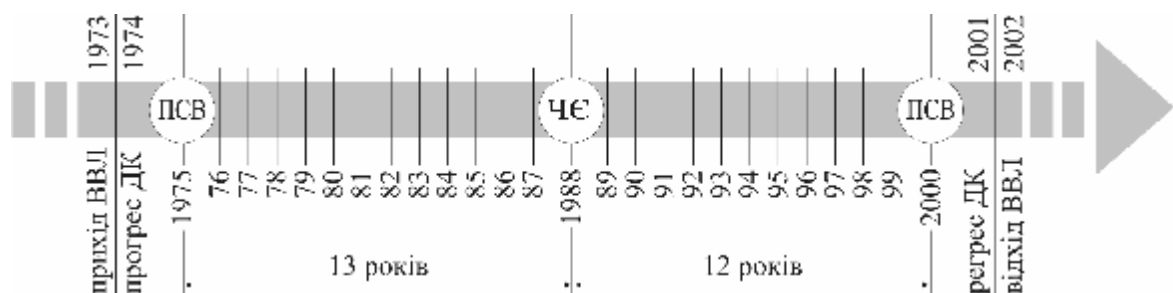

Схема 49.

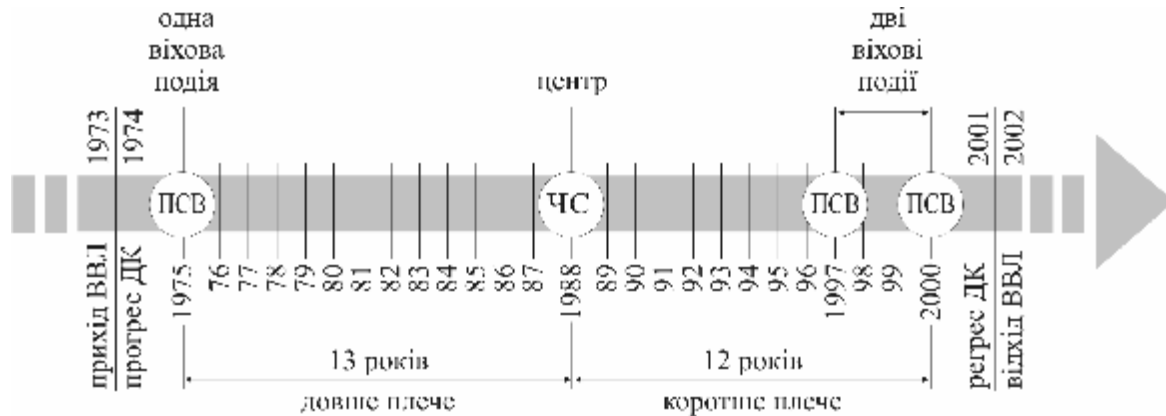

Схема 50.

І ще. Зрозуміло, протистояння з ПСВ не випадково траплялися в долі Лобановського. З ілюзіями на рахунок випадковостей ми вже розібралися. Отож, всі три зустрічі (1975, 1997, 2000) мали б між собою пов'язуватися. Яким чином перегукуються перша (1975) і третя (2000) — уже розглянули (див. схему 48). Який зв'язок між другою (1997) і третьою (2000) — поговоримо нижче. Адже обидві проходили в рамках лігочемпіонівських турнірів, про які, власне, ведемо фундаментальну розмову. А ось про подібності першого (1975) та другого (1997) протистояння сказати необхідно. А саме: там, і там "Динамо" здолало ПСВ з однаковим сумарним рахунком — 4:2. У 1975 році — 3:0 і 1:2. У 1997-му — 3:1 і 1:1.

Таким чином, вимальовується остаточна картина. Хоч на початку тотальної епохи стежки-доріжки "Динамо" та ПСВ пересікалися лише один раз, а наприкінці двічі, диспропорція урівноважилася. І в цьому відчувається залізна логіка та тверда рука НФС. По-перше, за рахунок зміщеного центру (ЧС-88) і, внаслідок, різної тривалості етапів творчої діяльності ВВЛ. По-друге, за рахунок трьох Подібностей, що на початку шляху (1975) вмістилися в одне протистояння з ПСВ:

- Дзеркальне утворення приходу — відходу ВВЛ;
- вихід ДК на рівень європейської еліти;
- сумарний рахунок, а в кінці розділилися на два протистояння:
 - 1997 р. — вихід ДК на рівень євроеліти;
 - сумарний рахунок;
 - 2000 р. — Дзеркальне утворення приходу-відходу ВВЛ (*див. схему 51*).

Розділ 6 ЖИВА ТА МЕРТВА ЛОГІКА

З попереднього розділу можна скласти перші логічні уявлення про НФС. Вірніше, про характер її діяльності. Не простий, скажемо прямо, характер. Парадоксальний. За допомогою Подібностей Надфутбольна Свідомість все урівноважує. З одного боку. З іншого — до кожної бочки меду неодмінно приправляє ложку дьогтю. Тобто, жодне урівноваження не доводить до кінця. Свідомо залишає місце дисбалансу. Потім, на основі цього дисбалансу, моделює нові Подібності, щоб знову все урівноважити і утворити новий дисбаланс. І так до безкінечності (*див. схему 52*).

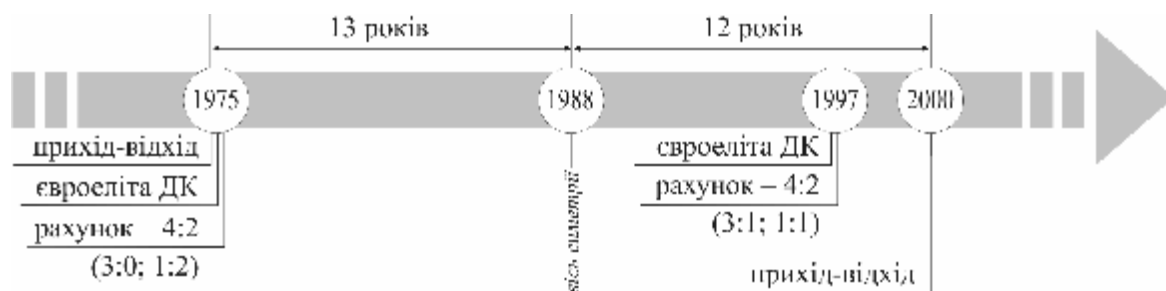

Схема 51.

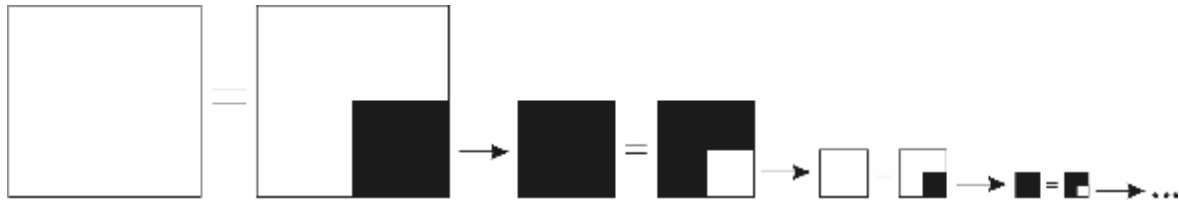

Схема 52.

Складається враження, ніби НФС навмисно сама собі створює проблеми, щоб потім їх героїчно долати. Але навіщо? Очевидно, в тому є великий зміст. Наприклад, потреба у безперервному русі творчої енергії, яка, без сумніву, присутня при створенні Подібностей. Адже рух — суть життя. Все довкола перебуває в постійній активності: зірки, планети, вода в природному кругообігу, соки в рослині, кров у людині і т. д. Коли ж рух зупиняється — настає смерть. Бездіяльність, застигла форма — суть смерті. Тож, скоріш за все, цей фундаментальний закон має прямий стосунок і до творчої енергії, до процесу пізнання. Логічного, нагадаю, пізнання. Тому, можна припустити, що НФС оперує живою логікою. На відміну від нас з вами, кому доступна лише логіка застиглих форм — логіка смерті. Але, що воно таке, застигли і рухливі мислеформи? Жива і мертва логіка? В чому їх суть, їх відмінність? Давайте, поміркуємо.

Спробуємо розібратися на конкретному прикладі. Для аналізу візьмемо явище, з яким працюємо від початку книги — співпадіння, або, як визначили нещодавно, — Подібність. Отже, що таке, у нашому традиційному розумінні, співпадіння-Подібність? Очевидно, коли набір фактів однієї події збігається з аналогічним набором іншої (див. рівняння 1).

Рівняння 1: $1, 2, 3, 4 = 1, 2, 3, 4$

Це Ідентичне утворення. Може бути ще Дзеркальне (див. рівняння 2).

Рівняння 2: $1, 2, 3, 4 = 4, 3, 2, 1$

І все. Перекладіть у цій комбінації одну цифру (один факт) і гармонія порушиться (див. рівняння 3).

Рівняння 3: $1, 2, 3, 4 \neq 2, 3, 4, 1$

Якщо ж змінити кілька фактів (наприклад, два) — про співпадіння-Подібність можна говорити лише як про щось дуже умовне, гіпотетичне. Таке рівняння геть чисто втрачає наукову цінність і придатне хіба для безкінечних дилетантських суперечок (див. рівняння 4).

Рівняння 4: $1, 2, 3, 4, \neq 0, 2, 3, 5$

Ну, а коли замінити всі факти — нікому і в голову не блисне шукати аналогії (див. рівняння 5).

Рівняння 5: $1, 2, 3, 4, \neq 5, 6, 7, 8$

З цього випливає очевидний, як Божий день, висновок: чим точніше збігаються факти двох різних подій, тим переконливіше відповідають визначенню співпадіння-Подібність. Тож, якщо прагнемо говорити про якийсь науковий підхід — факти мають припасуватися ідеально. Інакше у науки виникають зовсім ненаукові запитання.

Начебто все вірно. Ніяких претензій до такого методу дослідження бути не може. Адже саме його іменуємо науковим. Але ж погляньмо уважніше на тих два ідеальних рівняння, що, з наукової точки зору, лише й придатні для серйозного аналізу:

Рівняння 1: $1, 2, 3, 4 = 1, 2, 3, 4$

Рівняння 2: $1, 2, 3, 4 = 4, 3, 2, 1$

Самодостатні, абсолютно бездоганні співпадіння-Подібності. Чи не так? Ні додати, ні відняти. Чогось нового тут не може бути в принципі. Навіть найменші зміни руйнують тендітну рівновагу. Словом: завершені форми — мертві рівняння. А, отже, й логіка, що здатна аналізувати винятково такі рівняння — мертва.

Гаразд, а яка тоді жива?

Перш ніж шукати відповіді, спитаймо себе, чому офіційній науці під силу досліджувати лише те, що, за великим рахунком, досліджувати вже немає сенсу? В чому причина?

У підході. Науковий світ визнає єдине — факти. Усіма чотирма кінцівками, а також носом, лобом, зубами та іншими активними частинами, опирається на факти, чіпляється за них, вірить їм. Все інше — з порогу відмітається. Категорично. До уваги не беруться навіть такі надважливі складові, як зв'язуючі елементи фактів. Тобто, мотивації, що їх породжують. Про них хіба що в позаурочний час теревенять на кухні під нехитру закусь. Та й хто б сумнівався. Адже мотивації, на відміну від фактів, ніколи не бувають прибиті цвяхами. Завжди якісь аморфні, нечіткі, мінливі. Їх у фундамент доказової бази не вмуруєш. Науково прийнятний логічний ряд не вибудуєш. Одне слово — зв'язуючий елемент. Не камінь — розчин. Що з нього візьмеш?

Якщо сказане перенести на наш приклад (п'ять рівнянь, що розглядали вище), читати треба так: цінність мають цифри (факти) і жодної цінності — коми, що проставлені між цифрами (зв'язуючі елементи або мотивації). Замість ком можна розкласти крапки, або крапки з комами — змін не відбудеться. Це ніяким чином не впливає на вагу фактів, на рівновагу співпадінь.

Все вірно. Але тільки тому, що кома, крапка чи крапка з комою — пасивні зв'язуючі елементи. Вони не впливають на факти, а констатують їх. Зовсім інакша картина, якщо ввести хоч один живчик — активний елемент, що не дає фактам задубіти, змушує їх рухатися. Наприклад — знак плюс. Без перебільшення, почнуться дивовижні речі. Причому в мертвих рівняннях, як і слід було очікувати, нічого не зміниться (вони ж бо мертві):

Рівняння 1: $1 + 2 + 3 + 4 = 1 + 2 + 3 + 4$

Рівняння 2: $1 + 2 + 3 + 4 = 4 + 3 + 2 + 1$

Зате зміниться в інших. І суттєво. Із гіпотетично урівноважених вони перетворяться в реально урівноважені. Однак, такі які визначаються не за набором окремих фактів (цифр), а їх сумою (мотивацією, що пов'язує все воедино):

Рівняння 3:

$$1 + 2 + 3 + 4 (10) = (10) 2 + 3 + 4 + 1$$

Рівняння 4:

$$1 + 2 + 3 + 4 (10) = (10) 0 + 2 + 3 + 5$$

Коли ж в число зв'язуючих елементів включити ще й другий активний фактор — знак мінус — можливість утворення співпадіння-Подібності здолає земне тяжіння і вирветься у безмір:

Рівняння 5:

$$1 + 2 + 3 + 4 (10) = (10) 5 + 6 + 7 - 8.$$

Оце і є жива логіка. Логіка, що оперує не окремими розрізненими фактами, а їх сумами. Тому-то НФС, яка моделює Подібності на основі живої логіки, має безкрайне поле діяльності, безмежні творчі можливості. Адже у рівнянні можна задіяти будь-яке число, а не лише чотири запрограмовані. Головне, звернути увагу на мотивацію, правильно розкласти потрібні знаки, щоб одержати потрібну суму (див. рівняння 6).

Рівняння 6:

$$1 + 2 + 3 + 4 (10) = (10) 990 : 9 - 8 \times 12,5$$

Але це не значить, що співпадіння-Подібності окремих, вмурованих в історію фактів, живій логіці не доступні. Якраз навпаки. Якщо вони відповідають вимогам традиційного наукового підходу, тобто мертвій логіці — живій відповідають тим паче. Просто наголос робиться не на аптечну точність окремих випадків, а на зв'язуючі елементи та їх суму. Це

дає можливість звільнитися від запрограмованого, умиротворяючого фаталізму. Щоб було зрозуміліше, наведу конкретний приклад.

У попередньому розділі “Голландський слід” ми почали простежувати зв'язок трьох протистоянь ПСВ, що відбулися в епоху Лобановського. Зв'язок різноплановий, а в одному випадку навіть на рівні рахунків. Вірніше, суми рахунків:

у 1975 р. — 3 : 0 і 1 : 2 — разом 4 : 2

у 1997 р. — 3 : 1 і 1 : 1 — разом 4 : 2

Так ось. Якщо б НФС оперувала традиційно науковою, мертвою логікою, рахунки у 1997 році склалися б точнісінько, як у 1975-му. А далі, і у 2000-му, коли ДК — ПСВ зустрічалися втретє — мали б незмінні 3 : 0 і 1 : 2. Щось переінакшити, підкоректувати не було б жодної спроможності. Все ганяло б по колу, як триби в січкарні. Матчі завершувалися б прогнозовано. Букмекери вимерли б. Гра мільйонів покрилася б паранджею приреченості. Але НФС творить еволюцію живою логікою. Завдяки її законам, факти (рахунки) мають можливість безперервно змінюватися, а події розвиватися. І це геніально, що світ не зациклений на абсолютній подібності. Що навіть у співпадінні знаходиться місце для відмінності, неточності, яка виступає зерном нового розвитку. Погляньмо довкола. У природі ніколи не буває абсолютних співпадінь: геометричне коло має 360°, річне — 365 днів; місячний цикл — 28 днів, календарний місяць — 30–31 день; доба, як одиниця часу — 24 год., зоряна доба (період обертання Землі довкола своєї осі) — 24 год. 3 хв. 56,555 с. Всюди спостерігаємо своєрідний часовий хвостик в проміжку якого відбуваються епохальні речі: перехід на інший рівень, на вищу спіраль. Це і є рух творчої енергії — еволюційний рух.

До методики дослідження. Пункт 8.

Підіб'ємо підсумок. Нестиковки, що час від часу проявляються (та й надалі проявлятимуться) в діяльності НФС, речі глибоко продумані, сплановані і вкрай необхідні. Без них не було б футбольного розвитку. Та й взагалі — нічого б не було. Тому назвемо їх — **Творчimi Відмінностями**, або просто — **Відмінностями**.

Розділ 7. КЕРОВАНИЙ ХАОС

Тепер, коли глибше усвідомили таїну логіки, коли стало зрозуміло, чому люди так вперто заперечують логічну суть ірраціональ-

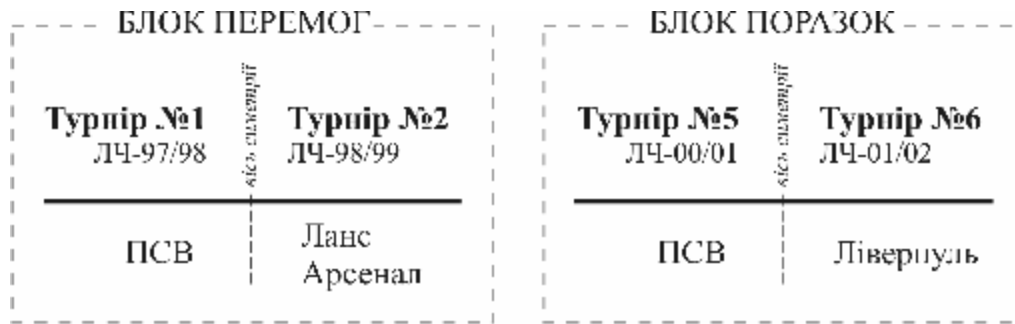

Схема 53.

ного світу і за якою суттю той світ існує — продовжимо дослідження. Перевіримо на практиці вищеописану методу. Спробуємо переконатися, чи справді НФС постійно моделює логічний безлад як необхідне середовище для діяльності. Чи й справді керований хаос є першоосновою будь-якого творчого будівництва.

Отже, ми проводили порівняльний аналіз трьох протистоянь між ПСВ та ДК, що трапилися в епоху Лобановського: 1975, 1997, 2000 років. Два уже описали у розділі “Голландський слід”: 1975 — 1997 та 1975 — 2000. Залишається останнє — 1997 — 2000 рр. Що унікального можна розкопати тут?

Ну, найперше, обидва двобої проходили в рамках ЛЧ. Це неспроста. Адже ПСВ Ейндховен єдина команда, яка в ролі головного конкурента “Динамо” зустрічається і в Блоці Перемог (Турнір №1), і в Блоці Поразок (Турнір №5). І в цьому маємо не лише Подібність, але й оту ложку дьогтю — Творчу Відмінність або дисбаланс. А саме: у Блоці Перемог, окрім ПСВ, головних конкурентів було ще двоє — “Арсенал” та “Ланс” (Турнір №2); у Блоці Поразок — лише “Ліверпуль” (Турнір №6) (*див. схему 53*).

Що б це означало? Аби ближче підступитися до задуму Надфутбольної Свідомості дещо розширимо аналітичну базу. А саме, поглянемо пильніше на всі рахунки з якими завершило матчі в ЛЧ “Динамо” часів ВВЛ (*див. таблицю 9*).

Звернімо увагу, з 29-ти протистоянь, що провела команда Лобановського, лише в трьох не здобула очок. Двох нещасливих суперників уже згадували. Це головні конкуренти динамівців у Блоці Поразок ПСВ та “Ліверпуль”. Третя і остання команда, якій українці програли обидва матчі (у послідовності подій вона була першою) — римський “Лацио”.

Однак, вражає — програли з тими ж рахунками, що й голландцям з англійцями — 1:2 та 0:1. Чи може така точність бути побіжною, нічого не вартою? Особливо враховуючи, що крім однакових рахунків з головними конкурентами, інших ідентичних у Лобановського по суті й не було.²¹ Зате поява у списку абсолютних переможців “Динамо” третьої сили — “Лацио”, вирівнює диспропорцію стосовно ПСВ зазначену на схемі 53. Тепер стає очевидно: результати матчів голландського клубу з ДК і в 97-му році і в 2000-му супроводжувалися однаковим ескортом команд з інших Турнірів, що зіграли з динамівцями аналогічно. (Однаковим за кількістю.) У першому випадку — “Лансом” та “Арсеналом”, у другому — “Лацио” та “Ліверпулем”.

Але навіщо ці заморочки? Яку мету переслідувала НФС так детективно закручуючи сюжет?

Давайте складемо в ряд усі групові турніри, де зафіксовані результати ідентичні поєдинкам ДК — ПСВ. Вкажемо команди, з якими динамівці зіграли однаково і рахунки матчів (*див. схему 54*).

Перше, що кидається в очі — до схеми увійшло лише п’ять Турнірів (№№ 1, 2, 3, 5, 6). Ще один (№4) із послідовного ряду випав. Причина очевидна — то були змагання II групового раунду. Себто, іншого, вищого рівня. Робимо висновок: Ідентичні рахунки належать суто до Турнірів I раунду. Разом з тим, наявність двох пар подібних рахунків (3:1 — 1:1 та 1:2 — 0:1) чітко розмежує цей раунд на дві частини — успішну (№№ 1, 2) та невдалу (№№ 3, 5, 6). І... окреслює черговий дисбаланс (Творчу Відмінність). До успішної належить менша кількість Турнірів — 2, до невдалої — більша — 3 (*див. схему 55*).

Але дисбалансу, як ми вже знаємо, у НФС не буває. То лише підказка: рішення проблеми

²¹ За винятком, поєдинків з “Байєром” та “Стяуа” — 4:2; 1:1 (див. Таблицю 9). Причини цієї подібності розглядатимемо згодом.

№ п/п	Суперник ДК	Рахунки	Рік	Турнір	Стадія
1.	Барі Таун	2:0 – 4:0	1997	ЛЧ-97/98	кваліфікація I раунд
2.	Брондбю	4:2 – 0:1	1997	ЛЧ-97/98	кваліфікація II раунд
3.	ПВС	3:1 – 1:1	1997	ЛЧ-97/98	груповий турнір
4.	Нюкасл	2:2 0:2	1997	ЛЧ-97/98	груповий турнір
5.	Барселона	3:0 – 4:0	1997	ЛЧ-97/98	груповий турнір
6.	Ювентус	1:1 – 1:4	1998	ЛЧ-97/98	1/4
7.	Барі Таун	8:0 – 2:1	1998	ЛЧ-98/99	кваліфікація I раунд
8.	Спарта	0:1 – 1:0	1998	ЛЧ-98/99	кваліфікація II раунд
9.	Панатаїкос	1:2 2:1	1998	ЛЧ-98/99	груповий турнір
10.	Ланс	1:1 3:1	1998	ЛЧ-98/99	груповий турнір
11.	Арсенал	1:1 3:1	1998	ЛЧ-98/99	груповий турнір
12.	Реал	1:1 – 2:0	1999	ЛЧ-98/99	1/4
13.	Баварія	3:3 – 0:1	1999	ЛЧ-98/99	1/2
14.	Жальгріс	2:0 – 1:0	1999	ЛЧ-99/00	кваліфікація II раунд
15.	Ольборг	2:1 2:2	1999	ЛЧ-99/00	кваліфікація III раунд
16.	Марібор	0:1 2:1	1999	ЛЧ-99/00	I груповий турнір
17.	Лацио	1:2 – 0:1	1999	ЛЧ-99/00	I груповий турнір
18.	Байер	1:1 – 4:2	1999	ЛЧ-99/00	I груповий турнір
19.	Реал	1:2 – 2:2	1999-2000	ЛЧ-99/00	II груповий турнір
20.	Баварія	1:2 – 2:0	1999-2000	ЛЧ-99/00	II груповий турнір
21.	Русенборг	2:1 – 2:1	2000	ЛЧ-99/00	II груповий турнір
22.	Цервена Звізда	0:0 1:1	2000	ЛЧ-00/01	кваліфікація III раунд
23.	ПСВ	1:2 – 0:1	2000	ЛЧ-00/01	I груповий турнір
24.	МЮ	0:0 – 0:1	2000	ЛЧ-00/01	I груповий турнір
25.	Андерлехт	4:0 – 2:4	2000	ЛЧ-00/01	I груповий турнір
26.	Сьєна	4:2 – 1:1	2001	ЛЧ-01/02	кваліфікація III раунд
27.	Борусія	2:2 – 0:1	2001	ЛЧ-01/02	I груповий турнір
28.	Боавішта	1:3 1:0	2001	ЛЧ-01/02	I груповий турнір
29.	Ліверпуль	0:1 1:2	2001	ЛЧ-01/02	I груповий турнір

Турнір №1 ЛЧ-97/98	Турнір №2 ЛЧ-98/99	Турнір №3 ЛЧ-99/00 I гр. раунд	Турнір №5 ЛЧ-00/01	Турнір №6 ЛЧ-01/02
ПСВ 3:1 – 1:1	Ланс Арсенал 1:1 – 3:1	Лацио 1:2 – 0:1	ПСВ 1:2 – 0:1	Ліверпуль 0:1 – 1:2

Схема 54.

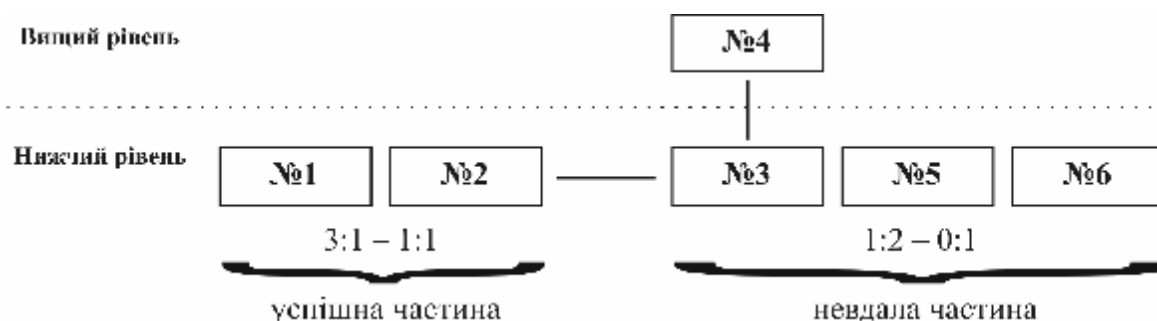

Схема 55.

Турнір №1 ЛЧ-97/98		Турнір №4 ЛЧ-99/00 II груповий раунд	
ДК – ПСВ	3:1 – 1:1	ДК – Реал	1:2 – 2:2
ДК – Ньюкасл	2:2 – 0:2	ДК – Баварія	1:2 – 2:0
ДК – Барселона	3:0 – 4:0	ДК – Руссенборг	2:1 2:1
Турнір №2 ЛЧ-98/99			
ДК – Папатайкос	1:2 – 2:1		
ДК – Ланс	1:1 – 3:1		
ДК – Арсенал	1:1 – 3:1		

Схема 56.

не стирчить, мов прищ на носі. Воно замасковане в логічних дебрях іншої Подібності, яку лише належить відкрити. Що ж, підемо за логікою.

Найпростіше уявити: одинокий Турнір II раунду (№4), якимось чином пов'язаний з Блоком Перемог (№№1,2). Аналогічно, як Турнір №3 пов'язаний з Блоком Поразок (№№5,6). На цю думку нашоухе ще й те, що Турніри №3 та №4 є парою Змішаного Блоку. А оскільки одна половина зазначеної пари утворила вже згаданий дисбаланс, цілком логічно, щоб інша той перекис вирівняла. Отже, шукаємо співпадіння між Турнірами №№1-2 та Турніром №4 (*див. схему 56*).

Якщо хтось намагається знайти в підсумках

Турніру №4 однакові рахунки з головними конкурентами Блоку Перемог (на зразок “Лаціо” – ПСВ/”Ліверпуль”) – дарма. У мистецтві створення Подібностей НФС не повторюється. Тим більше в даному аспекті вже утворився баланс: 3=3 (ПСВ, “Ланс”, “Арсенал” = “Лаціо”, ПСВ, “Ліверпуль”), і додаткова, четверта команда, його лише б порушила. А ось, коли піти від зворотного, стає дуже цікаво. Спробуємо не орієнтуватися на результати з головними конкурентами (3:1; 1:1), а викреслимо їх. Заразом викреслимо і магичні цифри, пов'язані з “Барселоною” (3:0; 4:0), віхову суть яких буде розкрито в іншому місці та в іншій схемі. А тепер подивимось, що залишилося (*див. схему 57*).

Турнір №1 ЛЧ-97/98		Турнір №4 ЛЧ-99/00 II груповий раунд	
ДК – Ньюкасл	2:2 – 0:2	ДК – Реал	1:2 – 2:2
		ДК – Баварія	1:2 – 2:0
		ДК – Руссенборг	2:1 2:1
Турнір №2 ЛЧ-98/99			
ДК – Папатайкос	1:2 – 2:1		

Схема 57.

Вихід з Турніру	ЛЧ	Стадія		Рахунок
№1	97-98	1/4	Ювентус - ДК	1:1
№1	97-98	1/4	ДК - Ювентус	1:4
№2	98-99	1/4	Реал - ДК	1:1
№2	98-99	1/4	ДК - Реал	2:0
№2	98-99	1/2	ДК - Баварія	3:3
№2	98-99	1/2	Баварія - ДК	1:0

Вражає, чи не правда? Особливо, коли згадати, що волею календаря і підсумкових результатів усі шість турів II групового раунду ЛЧ-99/00 розділені на три своєрідні пари: 1-2 матч — грався взимку 99-го (решта, навесні 2000-го) плюс два ідентичні рахунки (1:2); 3-4 — з однією командою — “Русенборгом”, плюс знову два ідентичні рахунки (2:1); 5-6 — те, що залишилося, і різні рахунки (2:2 і 2:0). Це пояснює, чому першій і другій парі відповідає по одній грі з “Панатаїкосом”, а третій — дві з “Ньюкаслем”.

Але то далеко не всі Подібності. Є ще одна цікава особливість, що пов’язує Турніри №№1-2 та №4. Плей-офф. Лобановський на цей гресмейстерський рівень Ліги чемпіонів пробивався двічі. І обидва рази з групових змагань Блоку Перемог. Факт наводить на роздуми. Адже раунди плей-офф, як і II раунд ЛЧ-99/00, належать до весняної стадії турніру. Всі інші — до осінньої. Отже, маємо часову, суто сезонну Подібність. Крім того, за два роки у кубкових раундах ЛЧ кияни загалом провели 6 матчів (*див. таблицю 10*).

Зважте — рівно 6. Стільки ж як і в окремому груповому турнірі. Це дає можливість провести повноцінне порівняння між вищим рівнем Блоку Перемог (своєрідною групою плей-офф) та групою II раунду ЛЧ-99/00 — Турніром №4 (*див. схему 58*).

Як бачите, шукати аналогії в рахунках марно. Вони там і не ночували. Зате є дещо інше. Дзеркальна Подібність у кількості забитих та пропущених м’ячів: у плей-офф — 8-10, у Турнірі №4 — 10-8. Та це, зрозуміло, квіточки. Головні одкровення — склад учасників. Адже там і там присутні “Реал” та “Баварія”. Тобто, з 3-ох суперників 2 співпали ідеально. Більше того, зустріч з цими командами в плей-офф та групі мали для динамівців обернено-дзеркальні наслідки: у кубкових раундах — виграли від “Реалу” (1:1, 2:0) та програли “Баварії” (3:3, 0:1); у групі — за сумою двох матчів поступилися “Реалу” (1:2, 2:2), зате здолали “Баварію” (1:2, 2:0). І все ж, це лише друга частина “марлізонського балету”. (З обома клубами динамівці зустрілися у плей-офф, що була продовженням Турніру №2). А перша де? Адже “Ювентус”, єдиний суперник киян на стадії плей-офф, що була продовженням Турніру №1, до II групового раунду у 1999 році не потрапив. Замість нього там чомусь опинився “Русенборг”. Постає слушне запитання: куди дивилася всесильна НФС?

Ну, куди належить, скажемо так, туди й дивилася. А “Юве” не потрапив до II раунду з причини, що і в I (першому) участі не брав. У тому році Італію в Лізі чемпіонів представляли “Лацио”, “Мілан”, “Фіорентіна” та “Парма”. Але це не значить, ніби ситуація з

ПЛЕЙ-ОФ

1/4	ЛЧ-97/98	ДК - Ювентус	1:1 - 1:4
1/4	ЛЧ-98/99	ДК - Реал	1:1 - 2:0
1/2	ЛЧ-98/99	ДК - Баварія	3:3 - 0:1

Турнір №4

ЛЧ-99/00

II груповий раунд

ДК	Реал	1:2 - 2:2
ДК	Баварія	1:2 - 2:0
ДК	Русенборг	2:1 - 2:1

Схема 58.

Таблиця 11

Група	Команда	І	В	П	П	М'ячі	Р	О
F	Байєр	5	4	0	1	9-5	+4	12
D	Русенборг	5	3	1	1	11-6	+5	10
B	Ювентус	5	3	0	2	11-8	+3	9
E	ПСЖ	5	3	0	2	9-9	0	9
C	ПСВ	5	2	2	1	7-6	+1	8
A	Парма	5	2	2	1	5-4	+1	8

боку Небесної Канцелярії була відпущена на самоплив. Якраз навпаки. Вона переконала наскільки багатогранною і складною є діяльність Надфутбольної Свідомості у футболі. Наскільки творчою, живою є її логіка. Адже присутність “Русенборгу” в Турнірі №4 не безпідставна. Вона зумовлена рідкісним за сюжетом та драматургією протистоянням норвежців з італійцями, причому заочним, яке трапилося на стадії групового турніру ЛЧ-97/98, і мало прямий стосунок до турнірної долі київського “Динамо”.

Історичний відступ

За регламентом, у тому розіграші до плей-офф безпосередньо виходили лише переможці груп. А оскільки групових турнірів було всього 6, аби утворити 4 чвертьфінальні пари, ще 2-ох учасників визначали заочно. За більшою сумою очок, між командами, котрі фінішували другими. Перед останнім туром ситуація в турнірній таблиці майбутніх віце-переможців була такою (*див. таблицю 11*).

По суті, боротьба точилася за другу путівку. Першу, без варіантів, застовбили представники групи “F”. Справа в тому, що після 5-го туру дві команди цієї групи, “Монако” та “Байєр”, набрали по 12 пунктів. Щоб позбавити себе ймовірних несподіванок, кожній бракувало очка. Тоді одна з команд (“Монако”) з 13-ма балами проходила в плей-офф з першого місця, а інша (“Байєр”), з тими ж 13-ма — гарантовано з другого. Потрафило і з календарем. В останньому турі без п'яти хвилин чвертьфіналісти зустрічалися між собою. Далі, як мовиться, справа техніки. Не дивно, що букмекерські контори ставок на той матч не приймали — 2:2.

Зате з другою путівкою варіантів було кілька. Та всі вони перекреслювалися одним переможним розчерком “Русенборгу”. Майбутньому ж героєві тих розбірок, “Ювентусу”, аби на щось сподіватися, треба було ледь не по ворожках кидатися. Не тільки молитися

за невигади норвежців, але й самим, ні багато, ні мало, гримнути Манчестер. Грізний Манчестер — у 5-ти поєдинках не втратив навіть очка. І безкомпромісний, бо давно мав зуб на туринські макарони.

А тепер відчуйте красу і велич футбольної драми.

Завершуються останні хвилини останніх матчів групових турнірів ЛЧ. Згідно регламенту вони, як відомо, починаються і закінчуються одночасно. В Турині, в поєдинку “Ювентус” — МЮ, нульова нічия. Невблаганно стікає час, живцем пожираючи останні надії невтішних тіффозі. Відчай посилюється й тим, що в Піреї, у грі з “Олімпіакосом”, “Русенборг” впевнено тримає долю в своїх руках — виграє 2:1. І ось на 84 хвилині Піпо Індзагі забиває такий жаданий гол у ворота англійців. Тепер сподівання лише на диво в Греції. І диво сталося. На 88 хвилині легіонер “Олімпіакоса” Предраг Джорджевіч зрівнює рахунок й ставить масний хрест на райдужних надіях “Русенборгу”. Виводить до чвертьфіналу “стару сеньйору” (*див. таблицю 12*).

* * *

І скажіть після всього, що долі “Русенборгу” та “Ювентусу” не пов'язані мудрованим морським вузлом жартунки Фортуни. Що присутність в II груповому раунді (Турнірі №4) скандинавів, як представників ЛЧ-97/98 (до якої належав Турнір №1), безпідставна. До речі, Лобановський, якимось шостим чуттям передбачаючи “подарунок” жеребу, дуже хотів бачити у чвертьфіналі саме норвежців. Не склалося. Зате Подібності між 3-ма командами плей-офф (“Ювентус” — “Русенборг”; “Реал”; “Баварія”) та 3-ма Турніру №4 (“Русенборг” — “Ювентус”; “Реал”; “Баварія”) склалися на диво ладнесенько. На рівні “наворочених” комп'ютерних комбінацій.

Таким чином, ми простежили зв'язок Блоку Перемог і Турніру №4. До того ж, продуб-

Група	Команда	І	В	П	П	М'ячі	Р	О
F	Байєр	6	4	1	1	11 – 7	–4	13
B	Ювентус	6	4	0	2	12 – 8	–4	12
E	ПСЖ	6	4	0	2	11 – 10	1	12
D	Руссінборг	6	3	2	1	13 – 8	–5	11
C	ПСВ	6	2	3	1	9 – 8	1	9
A	Парма	6	2	3	1	6 – 5	–1	9

лювали цей зв'язок Подібностями між складом учасників II групового раунду ЛЧ-99/00 та командами плей-офф. Звідси висновок: Турніри №№1-2 і №4 пов'язані між собою так само міцно, як і Турніри №3 і №№5-6 (див. *схему 59*).

Розділ 8 РЯД ФІБОНАЧЧІ

Проте від дисбалансу нема рятунку — питання залишилося. Чому таким дивним чином розподілилися Турніри Змішаного Блоку: переможний (№3) — поєднався з Блоком Поразок, а невдалий (№4) — з Блоком Перемог? Чому не навпаки? Де тут логіка?

В регламенті. Адже обидва Турніри Блоку Перемог проводилися за цілком іншою схемою ніж решта змагань. У ЛЧ-97/98 та 98/99 не було II групового раунду. Переможці груп відразу виходили до плей-офф (в чому і є схожість з Турніром №4). Тому кварти №1 та №2 не можна беззастережно відносити до I групового раунду на кшталт Турнірів №№3,

5, 6. В той же час і до II-го їх не припишеш. Хоча б за часовими критеріями. Адже II груповий раунд проводився навесні, а матчі Блоку Перемог — восени. Таким чином вималюється щось середнє. Проміжний етап між I та II раундом (див. *схему 60*).

Вам ця піраміда древніх ацтеків нічого не нагадує? У мене клубок підступив до горла, коли вервечка логічної послідовності несподівано вивела на глуху галявинку, де не ступала нога “гомо футболікуса”, і перед враженою свідомістю вперше постала подібна турнірна конструкція. Та це ж ряд Фібоначчі!..

Інформаційний відступ

Задумайтеся на хвилю про довколишній світ. Про красу і гармонію природних форм, дивовижне розмаїття життєвих проявів. Уявіть, що все це таїть дещо спільне, єдине. Ні, мова наразі не про Бога-Творця чи праматерію. Маю на увазі речі конкретніші, чуттєві. Які можна виміряти та вирахувати. Так ось, що спільного може бути між такими віддаленими феноменами, як рослини, тварини чи найдрібніші мікроорганізми? Світовими

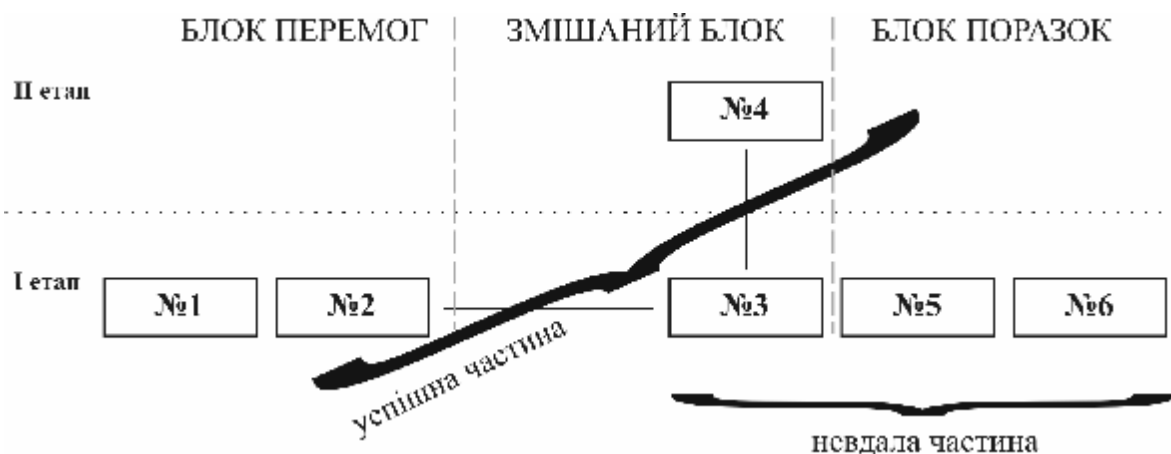

Схема 59.

II ГРУПОВИЙ РАУНД

Турнір №4
ЛПЧ-99/00
II гр. раунд

ПРОМІЖНИЙ РАУНД
(Блок перемог)

Турнір №1
ЛПЧ-97/98

Турнір №2
ЛПЧ-98/99

I ГРУПОВИЙ РАУНД

Турнір №3
ЛПЧ-99/00
I гр. раунд

Турнір №5
ЛПЧ 00/01

Турнір №6
ЛПЧ 01/02

Схема 60.

океанами, континентами, радіо чи телебаченням? Можливо, немало здивуєтесь, дізнавшись, що все безмежжя творить підпорядковане єдиній конструкторській закономірності — сумацийній послідовності Фібоначчі. Тій універсальній побудові, яку люди ближчі до релігії, називають “Божественна пропорція”, до мистецтва — “Золоте січення”, до науки — “ряд або числа Фібоначчі”. Народна назва унікального явища — “золота середина”.

Леонардо Фібоначчі (біля 1170 — 1250) народився і жив у італійському місті Піза, через що зустрічається також під прізвиськом Пізанський. Один із найвідоміших учених свого часу.

Батько Фібоначчі займався торгівлею, тому молодий Леонардо багато мандрував. Особливо країнами арабського світу. На сході познайомився з арабською системою цифр, яку пізніше проаналізував, описав і представив європейському суспільству у знаменитій “Libez Abaci” (“Книга рахунку”). Слід зазначити, що у тодішній Європі панувала римська циферія, якою було страшенно незручно оперувати. Особливо при складних математичних і фізичних розрахунках. А також при трудомісткій, рутинній роботі з фінансами та бухгалтерією. Тож перехід від римської системи до арабської викликав справжню революцію у наукових колах середньовічної Європи. Важко уявити, яким був би світ, якби в XIII столітті Фібоначчі не відкрив європейцям арабські цифри. Адже знахідка змінила у кращий бік не лише математику, але й інші точні науки. Навіть ті, яких ще не існувало. Саме тому розвиток європейської цивілізації в значній мірі зобов’язаний Леонардо Фібоначчі.

Однак, це лише одне відкриття знаменитого вченого. До того ж не найголовніше. Справжню

славу приніс сумацийний числовий ряд. Вважається, цей ряд був відомий на Сході, але саме Фібоначчі опублікував його у вищезазначеній книзі “Libez Abaci”. Як приклад взяв розвиток ідеалізованої (біологічно нереальної) популяції кроликів і вивів її геометричну прогресію:

— В нульовому місяці є пара кроликів (0 нових пар).

— В першому місяці перша пара приводить на світ другу пару (1 нова пара — разом 2).

— В другому місяці, обидві пари породжують другі пари і перша пара гине (2 нові пари, мінус 1 стара пара — разом 3).

— В третьому місяці друга пара і дві нові породжують ще три пари, а стара, друга пара гине (3 нові пари, мінус 1 стара пара — разом 5).

В максимально доступній формі це можна виразити так:

$$\begin{aligned} 0+1 &= 1 \\ 1+1 &= 2 \\ 1+2 &= 3 \\ 2+3 &= 5 \\ 3+5 &= 8 \\ 5+8 &= 13 \\ 8+13 &= 21 \end{aligned}$$

...і до безкінечності.

В цілому суть відкриття зводилася до думки, що кожне наступне число, починаючи з третього, є сумою двох попередніх, при умові, що ряд починається з 0 і 1. Таким чином вибудовується чітка математична послідовність: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144...

Варто було Фібоначчі розкрити закономірність, стало очевидно: вона проявляється всюди. Спостерігаючи, як проростає деревій (тисячолістник), вчений на своє здивування виявив: спочатку з’являється один листок, далі

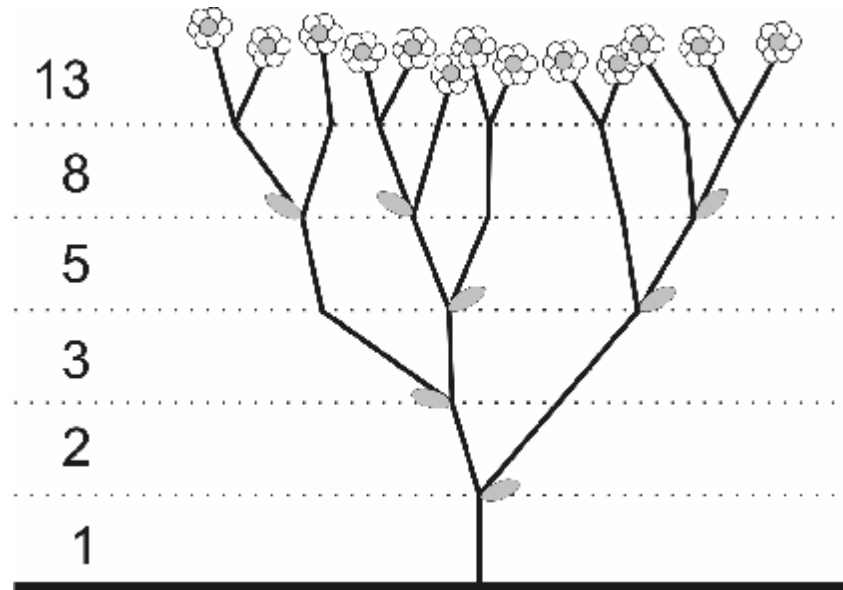

Схема 61.

два, трохи пізніше — три, потім п'ять... вісім... тринадцять. І ніколи інакше! (див. схему 61).

Але тоді Фібоначчі навіть уявити не міг, наскільки йому вдалося підійти до розгадки однієї з найбільших таємниць світотворення. Згодом вчені установили: виведена великим італійцем числова закономірність — не єдина. При діленні більшого числа на менше результат буде наближатися до 1,618, а меншого на більше — 0,618. Вони називаються числами φ (фі). В міру нашого просування сумацийною послідовністю Фібоначчі кожен новий член буде ділити наступний з усе більшим і більшим наближенням до недосяжного фі:

1:1=1.0000, що менше фі на 0.6180
 2:1=2.0000, що більше фі на 0.3820
 3:2=1.5000, що менше фі на 0.1180
 5:3=1.6667, що більше фі на 0.0486
 8:5=1.6000, що менше фі на 0.0180
, що більше фі на
, що менше фі на

Число фі є безкінечним. Навіть підключивши до розрахунків найпотужніші комп'ютери, не досягнемо краю. Машини вичерпають себе і зупиняться, а число фі продовжуватиметься: 1,61803398874989484820458683436563...

Аналізуючи можливості застосування числового ряду Фібоначчі до природних феноменів — об'єктів і процесів, учені, з великим здивуванням зрозуміли, що ці числові закономірності присутні буквально у всьому: від архітектури живих істот до рукотворних споруд, від будови атомного ядра до будови галактики. Як виявилось, пропорції фі — уні-

версальний код Всесвіту. Код, який людська свідомість здатна сприймати у всій інформаційній і емоційній повноті. Ось чому ми сприймаємо ландшафт не як набір прямих ліній та кутів, а як гармонію і красу природи. Ось чому нас хвилюють твори мистецтва, у яких збережені пропорції фі — Золотого січення.

Один з найбільших умів людства Фома Аквінський, посилаючись на ту ж закономірність, сформував принцип естетики. Згодом його зарахували до основоположних: почуттям людини приємні об'єкти правильних пропорцій. В наших інстинктах закладена позитивна реакція на правильні геометричні форми як в природі, так і в рукотворних об'єктах, — говорив великий мислитель. Мав на увазі зв'язок між красою і математикою, яку можна знайти і "виміряти" в природі. Тому такі нематеріальні речі, як почуття міри, гармонії, а звідси почуття совісті та моралі базуються на законі "золотої середини". На сумацийній послідовності Фібоначчі.

Завершуючи цей важливий інформаційний відступ, мабуть, варто, для більшої повноти картини, навести кілька безпосередніх проявів принципу Фібоначчі у людській діяльності.

Піраміда в Гізі. Тривалий час вчені безрезультатно намагалися розгадати секрети загадкової споруди.

На відміну від інших єгипетських, це не гробниця, а радше надскладна головоломка з числових комбінацій. Ключ до геометрично-математичної таємниці був переданий Геродоту храмовими жерцями. Вони повідомили: піра-

міда побудована так, щоб площа кожної з граней дорівнювала квадрату висоти.

Довжина грані — 783,3 фута (238,7 м), висота — 484,4 фута (147,6 м). При діленні довжини на висоту одержуємо число фі — 1,618. Але це далеко не все. Якщо, наприклад, висоту 484,4 фута перевести в дюйми, матимемо цікаву комбінацію цифр — 5813 (5-8-13). Тобто числа з послідовного ряду Фібоначчі.

Інтенсивні дослідження піраміди в Гізі показали, що у всіх внутрішніх і зовнішніх пропорціях число 1,618 відіграє центральну роль.

Піраміди в Мексиці. Не лише єгипетські побудовані відповідно до пропорцій Золотого січення. Те ж саме виявлено у мексиканських пірамід.

На поперечному січенні споруди видно форму на зразок сходів. В першому ярусі 16 сходинок, у другому — 42, у третьому — 68. Числа базуються на співвідношенні Фібоначчі наступним чином:

$$16 \times 1.618 = 26$$

$$16 + 26 = 42$$

$$26 \times 1.618 = 42$$

$$42 + 26 = 68$$

Астрономія. Німецький астроном XVIII століття І. Тіціус за допомогою сумарного ряду відкрив порядок облаштування сонячної системи. Тобто, закономірність відстаней між планетами. Але один випадок, здавалося б перечив законів: між Марсом і Юпітером, де, згідно розрахунків, мало б перебувати космічне тіло, нічого не було. Зосереджене спостереження за цією ділянкою неба призвело до відкриття поясу астероїдів, яке вказувало, що планета очевидно існувала, але перетерпіла космічну катастрофу. До речі, сталося це у XIX столітті, вже після смерті Тіціуса.

Технічний аналіз ринків. Якщо практично все базується на коефіцієнтах Фібоначчі, то чому б не використати їх в технічному аналізі руху цін на біржах? Вперше цю сміливу думку запропонував інженер Ральф Нельсон Еліот. Після серйозної хвороби на початку 1930-х років він зайнявся аналізом біржових цін. Особливо індексу Доу-Джонса. Після цілого ряду вельми успішних передбачень Еліот опублікував у 1939 році серію статей в журналі "Financial World Magazine". В них вперше була представлена точка зору, що рух індексу Доу-Джонса підпорядковується відповідним ритмам. Вводячи свій підхід, Еліот був дуже конкретний: "Будь-якій людській діяльності притаманні три відмінні особливості: форма, час і відношення, — всі вони підпорядковуються сумарній послідовності Фібоначчі".

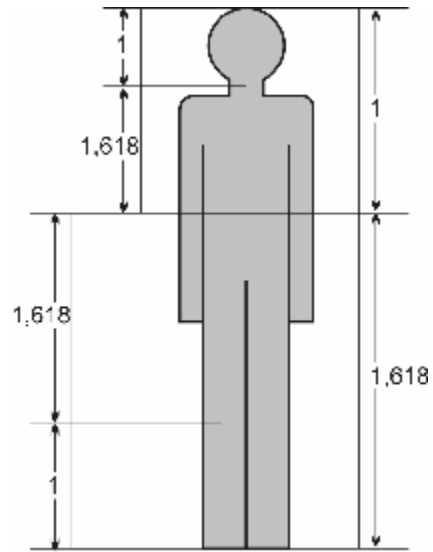

Схема 62.

Ну й, врешті, сама **Людина**. Воістину невичерпне джерело пропорцій фі. Кожен зуб, губи, ніс, пальці рук, ніг, основні чакри — все співвідноситься одне з одним згідно з пропорціями Фібоначчі (*див. схему 62*).

* * *

Тепер, пройнявшись величчю відкриття геніального італійця, повернемося до футболу.

Як зазначалося, логічний хід дослідження привів нас до конструкції Турнірів, яка виразно нагадує ряд Фібоначчі: 1 — 2 — 3 (див. схему 49). Та це не все. Якщо включити до аналізу й інші опрацьовані турнірні комбінації, картина буде ще вражаючіша: 1 — 1 — 2 — 3 — 5 (*див. схему 63*).

Далі цікавіше. У чотирьох споріднених Турнірах Блоку Перемог та Блоку Поразок — №№1-2; 5-6 (в чому суть їхньої спорідненості буде розкрито в наступній книзі) — кияни виграли 8 матчів. А у всіх шести групових турнірах — 13. За час виступів у головній сітці ЛЧ (не враховуючи Кваліфікації) команда ВВЛ зустрілася з 21-им суперником і набрала, за гармонійною 2-бальною системою — 34 очки. Тепер візьмемо нездійсненну мрію метра — виграти Кубок Ліги — за точку відліку, тобто за 0, і одержимо приголомшливу за точністю і протяжністю сумарну послідовність Фібоначчі:

$$0 - 1 - 1 - 2 - 3 - 5 - 8 - 13 - 21 - 34$$

Якщо ретельно попорпатися у статистиці, ряд, мабуть, продовжиться. Але це вже не важливо. Присутність універсального коду

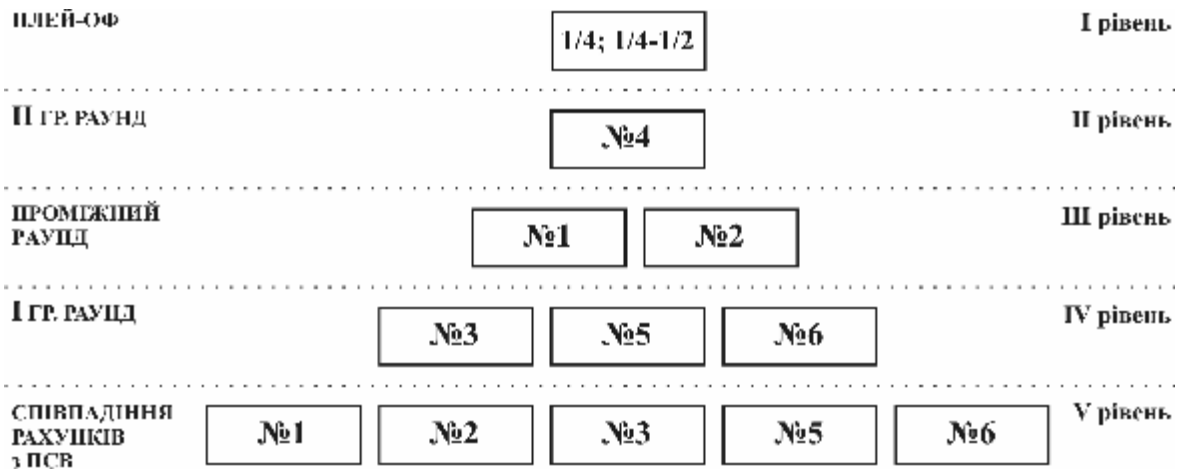

Схема 63.

Всесвіту у долі ДК та Лобановського доведена. І не лише за рахунок вищезазначених співпадінь із числами Фібоначчі. У конструкції, побудованій на схемі 63, присутній також своєрідний сумацийний зв'язок Турнірів. Себто, як і належить, кожний новий елемент є сумою двох попередніх. У нашому випадку — коли Турніри двох попередніх, менших за нумерацією рівнів, безпосередньо пов'язані з Турнірами рівня наступного (див. "Аналітична експертиза. Акт №4").

Коли ж зосередитися на аналізі самих групових турнірів, тобто не включати до розгляду плей-офф, одержимо чергову дивовижу. Вірніше — диво-вежу. Досконалу за геометричною побудовою піраміду, ідеально взаємопов'язану в горизонтальній та вертикальній площині (див. *схему 70*).

Зв'язок Турнірів, що лежать в основі піраміди (у горизонтальній площині), ми розглянули в Аналітичній експертизі. Найперше — віддзеркалення рахунків. Присутня також чітка симетричність Блоків Перемог та Поразок, які акурат посередині розмежовує I груповий раунд Змішаного Блоку — Турнір №3. Все це читається на схемі. А ось зв'язок у вертикальній площині, між основою піраміди (Турніром №3) та її вершиною (Турніром №4) проступив лише зараз. Звісно, найкращим підтвердженням такого зв'язку є сам факт наявності на даних позиціях двох Турнірів одного Блоку — Змішаного. Але не тільки це. Є ще одна, ну дуже цікава особливість, яка той зв'язок помножує.

Якщо проаналізуємо підсумкові таблиці усіх 12 груп ЛЧ-99/00 (8 — I раунду; 4 — II

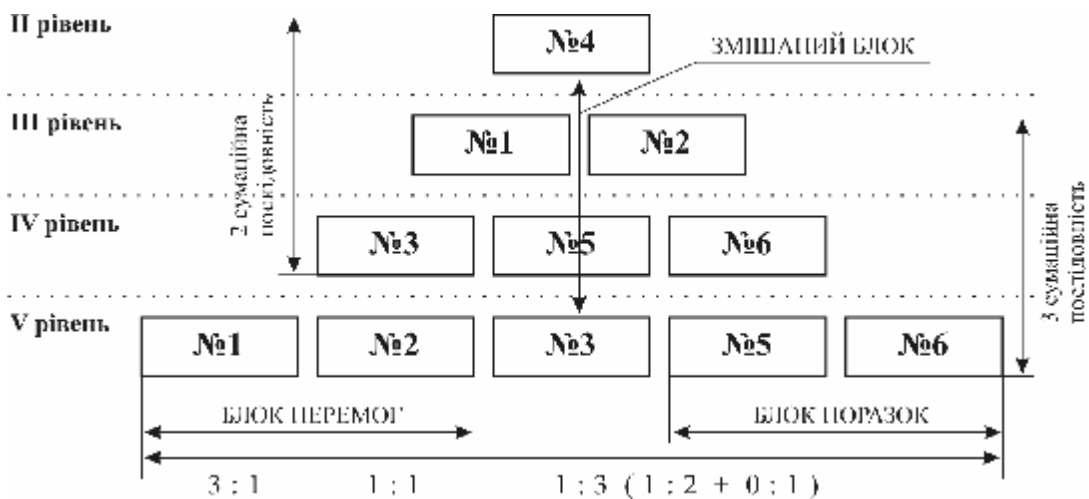

Схема 70.

раунду), тобто Ліги, до якої входять і обидва Турніри Змішаного Блоку, відкриємо якесь загадкове, майже містичне співпадіння.

На першому етапі, окрім “Динамо”, ще 4 команди розжурили у своїх квартетах по 7 очок — “Байєр”, “Олімпіакос”, “Глазго Рейнджерс” і “Галатасарай”. Але лише киянам пощастило з таким кучим доробком посісти 2 місце в групі і прослизнути до наступного раунду.

На другому — знову ж таки 4 команди набрали однакову кількість очок з “Динамо”: “Порто”, “Валенсія”, “Реал” та “Челсі”. На цей раз — по 10. Однак, ситуація обернулася полярно. Бо тільки дружині Лобановського не вистачило цієї гросмейстерської суми для прориву в плей-офф.

Але це прелюдія. У I раунді команди, що, як і динамівці, набрали по 7 очок, виступали у 3 групах із 7. (Квартет “А”, де грали ДК та “Байєр”, до уваги не беремо). В групі “Е” — “Олімпіакос”, в групі “F” — “Глазго Рейнджерс” і в групі “H” — “Галатасарай”. Так ось, оцініть унікальність події. Інші 4 команди, які в II раунді разом з “Динамо” набрали по 10 очок, в I-му змагалися у тих самісіньких групах: “Реал” і “Порто” — в групі “Е”, разом із “Олімпіакосом”, “Валенсія” — в групі “F”, разом з “Глазго Рейнджерс”, “Челсі” — в групі “H”, разом з “Галатасараєм”. Уявляєте?!. Чотири команди вмістилися у 3 групи, де виступали семиочкові клуби, і жодної в інші 4 квартети, де таких не було (*див. схему 71*).

І на завершення ще один важливий штрих.

Пригадуєте, як у Другій частині при аналізі Змішаного Блоку у нас виникла запинка на Позиції 7? Навіть довелося відволіктися від головної сюжетної лінії і зайнятися пошуком чергового закону методики дослідження. Тоді це був Пункт 2 — Алогічний Зріз. Суть же проблеми зводилася до того, що при аналізі матчів ДК з головними конкурентами у Змішаному Блоці утворилося якесь дивне, не подібне на інші, співпадіння рахунків.

Тоді ці математичні хитросплетіння не були, та й не могли бути зрозумілими. Тож і факт співпадіння видавався несерйозним, натягнутим. І ось, завдяки числовому ряду Фібоначчі, все стало на свої місця. Виявляється, зв’язок між Турнірами Змішаного Блоку існує у вертикальній площині. (А не у горизонтальній, як у Блоків Перемог та Поразок, де все завжди сходиться візуально). Це й пояснює наявні розбіжності. В тому числі дивну математику дзеркально-обернених рахунків. Бо скільки рівнів налічуємо між вершиною та основою

піраміди, на яких розмістилися Турніри Змішаного Блоку? Вірно — 2. А на скільки множимо або ділимо (щоб вони співпали) результати головних конкурентів цих Турнірів? Теж, на 2.

Байєр - Динамо — 1:1 (x2) x (x2) 1:2 — Динамо - Реал
Динамо - Байєр — 4:2 (:2) : (:2) 2:2 — Реал - Динамо

Розділ 9. ЗАКОН ЗМІСТУ

Який висновок можна зробити з попереднього, без перебільшення, найматематичнішого розділу Першої книги? Все той же — випадків у футболі не буває. Якщо комусь, незважаючи на всебічні доводи, чути таке як і раніше нестерпно, далі радив би не читати. Адже з кожним розділом, кожним новим, дедалі неймовірнішим фактом, істинні реалії і старі, заскорузлі уявлення про реалії лише віддалятимуться. Тож, якщо людина свідомо та вперто не бажає визнавати очевидне і в той же час, не полишаючи чтива, без угаву підкріплює те очевидне новими аргументами, ні до чого хорошого подібне роздвоєння свідомості не призведе.

Отже, продовжимо. Завдяки числовому ряду Фібоначчі ми вчергове пересвідчилися: футбол не хаотичне явище, зіткане з безлічі випадкових моментів, а наскрізь керований процес. Принаймні, великий футбол. Усе, що відбувається на полі, від стартового і до фінального свистка, перебуває під недремним оком НФС. В той же час, факт присутності у грі сумацийної послідовності, цього універсального закону Всесвіту, вказує на щось ще суттєвіше, ще владніше ніж безроздільна влада. Адже як зазвичай сприймаємо владу? Тим паче, безмежну, неконтрольовану? Як безмір сваволі того, хто нею володіє. Чи не правда? В якій мірі проявляється та сваволя — інше питання. Залежить від різних чинників. Але, що в діях керівника вона фонить постійно, як відчуття нудоти після Новорічної ночі — сперечатися зайве. Тож усталена думка, що всяке керівництво відбувається за принципом “скажи враже, як пан каже”, підсвідомо поширюється й на НФС. Бо й справді, якщо влада цієї могутньої сили не обмежена ніякими земними рамками, то і ніякі закони для неї не писані. Приблизно такою уявляється традиційна, наївно-догматична сутність надчуттєвого. І ось раптом — ряд

ЛЧ-99/00 I груповий раунд		ЛЧ-99/00 II груповий раунд	
Група А		Група А	
1. Лацио	14	1. Барселона	16
2. ДИНАМО	7	2. Порто	10
3. Байер	7	3. Спарта	5
4. Марібор	4	4. Герта	2
Група В		Група В	
1. Барселона	14	1. МЮ	13
2. Фіорентина	9	2. Валенсія	10
3. Арсенал	8	3. Фіорентина	8
4. АІК	1	4. Бордо	2
Група С		Група С	
1. Русенборг	11	1. Баварія	13
2. Фейнорд	8	2. Реал	10
3. Борусія	6	3. ДИНАМО	10
4. Боавішта	5	4. Русенборг	1
Група D		Група D	
1. МЮ	13	1. Лацио	11
2. Олімпік	10	2. Челсі	10
3. Штурм	6	3. Фейнорд	8
4. Крозція	5	4. Олімпік	4
Група E			
1. Реал	13		
2. Порто	12		
3. Олімпіакос	7		
4. Мальме	3		
Група F			
1. Валенсія	12		
2. Баварія	9		
3. Глазго Рейнджерс	7		
4. ПСВ	4		
Група G			
1. Спарта	12		
2. Бордо	12		
3. Спартак	5		
4. Вілем II	2		
Група H			
1. Челсі	11		
2. Герта	8		
3. Галатасарай	7		
4. Мілан	6		

Схема 71.

Фібоначчі. Закон, який обійняв кожну футбольну подію, кожну деталь нашого аналізу. Що це означає? Лише те, що НФС, незважаючи на всю непомірну могутність, сила небезконтрольна. Як переконалися з проаналізованих матчів та Турнірів, її керівні дії бездоганно вкладаються у параметри сумацийної послідовності Фібоначчі. Тобто — універсальний код Всесвіту стоїть над НФС. Вона звряє свої дії з його вимогами і не має права на йоту відійти від космічного регламенту. Чому все облаштовано таким чином, невідомо. Та й не суть важливо. Бо що принципово зміниться, коли визначимо: це добровільне підпорядкування законам Всесвіту (які, можливо, НФС сама й створила), чи підкорення якійсь ще Вищій Силі, котра змушує до конкретних наперед прописаних дій. Важливіше — маємо доказ саме такого світоустрою і ніякого інакшого. Цей факт не висмоктаний з пальця. Ми прийшли до нього раціональним шляхом. Методом логічно послідовних відкриттів, що витікають одне з одного. Окреслимо їх послідовність.

Дослідження, як пригадуєте, розпочалося з сенсаційного питання, яке має прямий стосунок до таємниці Лобановського:

— **Футбольні співпадіння випадкові чи керовані?**

Визначили: керовані.

— **Керовані інтелектом чи силами природи?**

Визначили: інтелектом.

— **Інтелектом людським чи надлюдським?**

Визначили: надлюдським.

— **Надлюдським і безконтрольним чи підконтрольним?**

Визначили: підконтрольним, таким, що діє в межах універсальних космічних Законів.

Це докорінно міняє все. Не лише робить світ справедливим, але й доступним. Ближчою стає мета нашого пошуку. Тепер, щоб розкрити найсокровеннішу таїну Футболу — загадку формування Результату — вже не конче досліджувати те, що в принципі дослідити неможливо — глибинну суть НФС. Досить осягнути Закони, яким Вона підвладна. А це, погодьтеся, цілком інша розмова. Бо пізнати Закони, можна. Однозначно можна. Вони логічні. І логічно проявляються у земних реаліях. Тим більше, футбольних.

Колесо винаходити не будемо. Підемо протоптаною стежкою. Знову скористаємося фактами із спадщини Лобановського. З тих шести Турнірів, якими оперували до цього часу. Просто вчергове підкоректуємо завдання.

Тепер акцент спрямуємо не на НФС, а на Закони, котрими вона керується.

Значною мірою такий пошук вже розпочався. Однак ряд Фібоначчі, аналізом якого займалися в попередньому розділі, не зовсім те. Безперечно, він дуже переконливо вказує, що космічні Закони у футболі присутні і їхня роль главенствующа, але цього замало. Адже сам по собі сумацийний ряд лише каркас. Універсальний космічний архетип ідеї, або — Закон Форми. А нас цікавить — Закон Змісту. Фактор, що спонукає НФС запрограмувати той чи інший результат матчу, саме такий, а не інакший, підсумок турніру.

Даруйте, — здивовано заперечить читач, — а хіба ми займалися чимось іншим? Хіба допіру, просуваючись звивистими лабіринтами дослідження, не мали за мету пізнати таємницю Результату?..

Все вірно — мали. І займалися саме тим. Та ось, чомусь здається, вірили не дуже. Подумати лише: пізнати таємницю Результату! Розкрити невидимі чинники, на яких тримається не просто футбол чи загалом спорт, а сама суть азарту — людська природа. Це однаково, що пізнати таємницю Смерті: день, годину, коли належить покинути світ земних турбот, і причину, яка призведе до цього. Тому, коли сталося, навіть у свідомості прижилося неймовірне — відкриття НФС — нічого, за великим рахунком, не змінилося. Віри не побільшало. Бо знати, що Надфутбольна Свідомість існує і керує Результатом, та мати уявлення як Вона це робить — різні речі. І знання різні. Перше — вкрай необхідне сучасним людям, здатне вирвати їх з лабет атеїстичного, еволюційно-здеформованого світогляду. Друге — вкрай небезпечне. Глибше у той світогляд вмуровує. Бо зізнаймося без лукавства, що найперше зробили б, діставши до рук ключ формування Результату? Чи не рвонули б до сусіда позичити якнайбільше грошень, аби бомбанути букмекерську контору? Та й книгу цю хіба ще й не тому штудіюємо, бо десь в глибині душі мліє сподівання легкого збагачення? А що подібною “шарою” можна дуже нашкодити, тим паче собі, і думки не виникає. Чи не так?

Проте, думка таки існує. Десь там, у капелках підсвідомості, куди не проникає наша непомірна жадібність, заздрість, зарозуміле невігластво. Вона й плекає обґрунтовані сумніви. Ось вдумайтесь і зважте. Вірите, що сучасній, примітивній у моральному плані людині, так просто, за здорово живеш, буде

даровано інструмент Вищої Творчості — Закон Змісту? Засіб, який у її злодійкуватих руках стане інструментом Страшної Руйнації? Отож бо. Оце і є вона, скеля невір'я, об яку розбиваються навіть залізні аргументи. Але життя не стоїть на місці. І те, що вчора неможливо було уявити — нині неможливо заперечити. Істини, котрі споконвіку вважалися утаємниченими, доступними лише обраним, сьогодні стають надбанням усіх. Причому входять у світ через речі буденні. Навіть банальні, як футбол. І через людей звичайних, далеко не духовидців. Наприклад, керівника унікальних археологічно-футуристичних досліджень, відомого російського офтальмолога Ернста Мулдашева. Чому так відбувається, питання серйозне. Очевидно людство вже виросло до цих знань, і надалі затримувати їх, приховувати від цивілізації, ще більший злочин ніж віддати до не зовсім гігієнічних рук. Ще один фактор — часовий: злам тисячоліть, зодіакальних епох, еволюційних періодів тощо. Як кажуть у народі — пора приспіла. А найвірогідніше, одне й друге разом. Та й з технікою безпеки не все однозначно. Важко повірити, що схрони Вищої Мудрості відкриваються нам лише для того, аби підштовхнути до самознищення. Що не існує якогось могутнього запобіжника, який не дозволить мавпі щибати банани гранатою. Тим паче, смикнути за кільце. Хочеться думати — це не так. Адже категорично суперечить нашому уявленню про Вищу Справедливість, Вищу Любов. І, забігаючи наперед, маю підстави стверджувати: це насправді не так. Засіб безпеки існує. Назва йому — мораль. ВИСОКА ЛЮДСЬКА МОРАЛЬ. Щоправда, незвичайна. Із ширшим, практичнішим діапазоном дій. Ось деяке пояснення.

Що маємо, вірніше, як мається наша мораль сьогодні? Кепсько мається, зізнаємося щиро. Одні проблеми. Як із валізою без ручки: і кинути шкода (там всі наші насправді цінні пожитки), і нести запаришся. Нерідко свербить спокуслива думка: та плюнь і розітри. Подивися, як буває життя довкола. Як жирують нормальні пацани, не переобтяжені комплексами. Подумай, де б ти був, яких кар'єрних щаблів сягнув, якби не ті умовності. А так... Недарма жартує народ: пішов би в депутати, та совість не дає.

Мораль же, про яку йде мова, іншого штибу. Не романтично-заплакана, як оце наша, а жорстко раціональна. Зводиться до того, що оперувати Вищими Знаннями з каменем за

пазухою чи дулею у кишені не вийде. Елементарно не вигідно. Економічно не вигідно. Бо будь-які не надто духмяні змагально-бізнесові потуги, що маніпулюватимуть Мудрістю НФС, терпітимуть фіаско. Збанкрутують. У таке важко повірити. Ще важче пояснити. Зараз. Без аргументованих доказів та логічних розкладів. Особливо, коли все довкола кричить і волає, переконуючи в протилежному. Проте факт залишається фактом. Ґрунтовному дослідженню цього неймовірного феномену буде присвячена уся Третя книга трилогії, в якій безпосередньо займемося практично-прикладним аналізом Формули Перемоги. А наразі доведеться повірити на слово: зв'язок між Вищими Знаннями і людською мораллю існує.

Це означає, що розкриття сокровених таємниць (принаймні тих, які приходять у світ через футбол) не несе загрози. Звідси не видаються вже такими категоричними і наші сумніви, буцімто Вищий Розум ніколи (і ніскільки) не розкриє неосяжну Мудрість пересічним людям. Та й факти свідчать самі за себе. Бо якщо нам відкрили Закон Форми, логічно сподіватися — відкриють і Закон Змісту. Залишається лише зрозуміти, в якому вимірі його шукати. Хоч і тут особливо мудрувати зайве: якщо Форма прив'язана до Простору, то Зміст — до Часу. Адже, що собою являють Подібності, на аналізі (тобто, на змісті) яких побудована вся сюжетна лінія проекту? Це не що інше, як рух у часі. Бо, щоб сталася Подібність, мусять утворитися два (щонайменше два) схожі результати, розмежовані в часі. Іншими словами, минуле і майбутнє пов'язуються між собою за принципом сполучених посудин. А оскільки подія минулого відбувається раніше, її суть (бодай частина суті) апріорі є передумовою події майбутнього. Так працює Закон Змісту — рух у часі.

Розділ 10. ДВЕРІ В ІНШИЙ ВИМІР

Рух у часі — це розвиток. А розвиток — характерна ознака живого організму або системи. Спробуйте простежити еволюцію шматка глини чи купи піску. А ось ріст рослини, утворення та занепад політичної партії чи економічного підприємства — речі очевидні, само собою зрозумілі. Однак, якщо подія (життєвий шлях) завершилася — завершився і її рух у часі. Далі — ніщо. Історичний факт,

Турнір №5 ЛЧ-00/01				об'єктивний діагностичний	Турнір №6 ЛЧ-01/02			
Місце	Суперник Динамо	поле			поле		Суперник Динамо	Місце
		ч	с	с	ч			
1	Андерлехт		+			Ліверпуль	1 гол, конкур.	
2	МЮ	-	○	+	-	Боавішта	2	
гол. конкур.	3	ПСВ		○		Борусія	3	

Схема 72.

не більше. Принаймні, так стверджує офіційна наука.

Виходячи зі сказаного, зіграний футбольний матч (турнір) також ніякого подальшого розвитку мати не може. З часом його пов'язує лише суха статистика. Шукати ж якесь продовження в майбутньому варто хіба що в плані здобутого досвіду. Так вважалося завжди. Це фундаментальний постулат навіть не науки — здорового глузду.

Проте, так більше не можемо вважати ми. Дослідження, проведене в попередніх розділах, суттєво коректує погляд на час та ставлення до часу. Подібності зафіксовані між Блоками, Турнірами та окремим поєдинками переконують — розвиток подій, що вже завершилися, — існує. Однозначно існує. Отже реально простежити еволюцію тих подій, їх рух у часі. Кажучи простіше, маємо підстави стверджувати: можна науково обґрунтовано прогнозувати підсумок кожного турніру, кожного матчу. Бодай в загальних формах. Так само як фізіологія чітко прогнозує етапи розвитку живого організму, а соціологія — організму соціального. Правда, для цього потрібно, щоб і футбольні етапи (матчі, турніри, які збираємося прогнозувати) теж були взаємопов'язані на кшталт живого організму чи соціальної системи.

Дещо вже маємо. Вишукуючи Подібності між Турнірами, Блоками, а далі вибудовуючи числовий ряд Фібоначчі, ми зауважили, що у футболі існують невидимі, органічно структуровані взаємозв'язки. Однак, питання залишилися. Адже аналізували в основному широкомасштабні події, стратегічні. До рівня окремих матчів той аналіз не проникав. Або, скажемо так, — проникав частково. А, власне, на найнижчому рівні закладена суть. Пригадайте: основа суспільства — сім'я, основа партії — рядовий член, основа мови — слово... Отже, за аналогією, і основа футбольного турніру (Блоку, ряду Фібоначчі) — окремий

матч. І як неможливо створити життєздатне суспільство без інституту сім'ї чи опанувати мову без вивчення слів, так намарне зрозуміти систематизований футбольний організм без розкриття взаємозв'язків окремих матчів. Тож мусимо заповнити прогалину. Тим паче, для цього є просто такі показовий фактаж.

Мова про віддзеркалення матчів. Виявляється, кожний конкретний поєдинок, що провело "Динамо" в групах ЛЧ, має двійника в паралельному Турнірі свого Блоку. Причому все структуровано на кількох рівнях: матчі-двійники пов'язані між собою не лише підсумковими Подібностями (виграш — програш), але й параметрами свого — чужого поля, а суперники-двійники — місцями (вище — нижче), що посіли в турнірній таблиці та Подібностями між головними конкурентами. Але про все по порядку.

Аналіз розпочнемо з Блоку Поразок. Чому, стане зрозуміло наприкінці розділу.

Блок Поразок

У Турнірі №5 (ЛЧ-00/01) київські динамівці зіграли наступним чином. Із суперником, що посів 1-ше місце, — "Андерлехтом": на своєму полі — виграли, на чужому — програли. З 2-им місцем — МЮ: на своєму — нічия, на чужому — програш. Із 3-ім та одночасно головним конкурентом — ПСВ: обидва рази програли.

У Турнірі №6 (ЛЧ-01/02). З переможцем групи, який несподівано виявився для киян ще й головним конкурентом — "Ліверпулем": дві поразки. З 2-им місцем — "Боавіштою": на чужому полі — фіаско, на своєму — вікторія. З 3-ім — "Борусією": вдома — нічия, на виїзді — зганьбилися (*див. схему 72*).

Як бачите, Подібностями і не пахне. Хіба що під позначкою "чуже поле". На ньому динамівці тієї пори зливали всім. Однак, ця особливість не може усунути загального дисбалансу, що існує між суперниками-двійни-

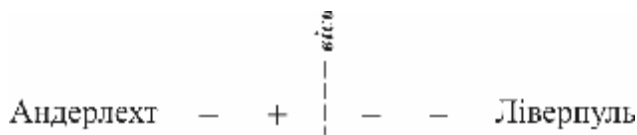

Схема 73.

ками. Тобто, якщо кияни з Брюсселю та Ліверпулю привезли “бублик”, це не дає підстав стверджувати, що між поєдинками з “Андерлехтом” та “Ліверпулем” існує якась Подібність в цілому. Навпаки — повна відмінність (див. *схему 73*).

І так у всіх трьох парах — Подібностей нуль. Але де ж тоді взаємозв'язок між окремими матчами, на основі яких мав би відбуватися рух у часі?

Давайте обіпремося на факти, котрі маємо. А саме, на ідентичність рахунків з головними конкурентами. Пригадуєте, з ПСВ та “Ліверпулем” динамівці показали абсолютно однаковий результат. Мало того, що в обох випадках двічі програли, так ще й з однаковими рахунками — 1:2, 0:1. Візьмемо цей крицевий аргумент за основу. Утворимо з головних конкурентів (ПСВ та “Ліверпуля”) пару. Тобто, розмістимо їх у схемі на одній горизонтальній лінії. Для цього необхідно або ПСВ перемістити вверху турнірної таблиці або “Ліверпуль” донизу.

На бобах ворожити не будемо. Оскільки Турнір №5, в якому виступав ПСВ, відбувся раніше, його залишимо без змін. Перестановки проведемо в Турнірі №6. Виглядатимуть вони так (див. *схему 74*).

Тепер інша напасть — зруйнувалася послідовність підсумкових місць. Але проблема перестає бути проблемою, якщо й надалі гнути

Турнір №6
ЛЧ-01/02

п.т.е		Суперник Динамо	Місце
С	Ч		
+	-	Боавішта	2
○	-	Борусія	3
-	-	Ліверпуль	1 гол. конкур.

Схема 74.

свою лінію. Продовжувати розгортати аналіз довкола єдиного обґрунтованого факту — головних конкурентів. Тобто, якщо усіх суперників киян поділити на дві категорії: “головний конкурент” і “неголовний”. Тоді у Турнірі №6 до першої категорії належатиме одна команда — “Ліверпуль”, до другої — дві: “Боавішта”, “Борусія”. Звідси, в категорії “неголовний конкурент” нумерацію місць (2 і 3) можна замінити термінами “вище” і “нижче”. Подібне зробимо в Турнірі №5. А тепер подивимося що вийшло (див. *схему 75*).

Висновки.

1. Подібності Ідентичні: перемози(+) лівої частини схеми відповідає перемога правої, нічії (0) — нічия, поразці (-) — поразка.

2. Головні конкуренти (ПСВ — “Ліверпуль”) розмістилися внизу схеми. Згідно підсумкових місць Турніру №5, що стартував раніше.

Змішаний Блок

У І груповому раунді ЛЧ-99/00 (Турнір №3) кияни мали такі показники. З переможцем групи (вище місце), “Лацио” — не здобули очок: два програші. З головним

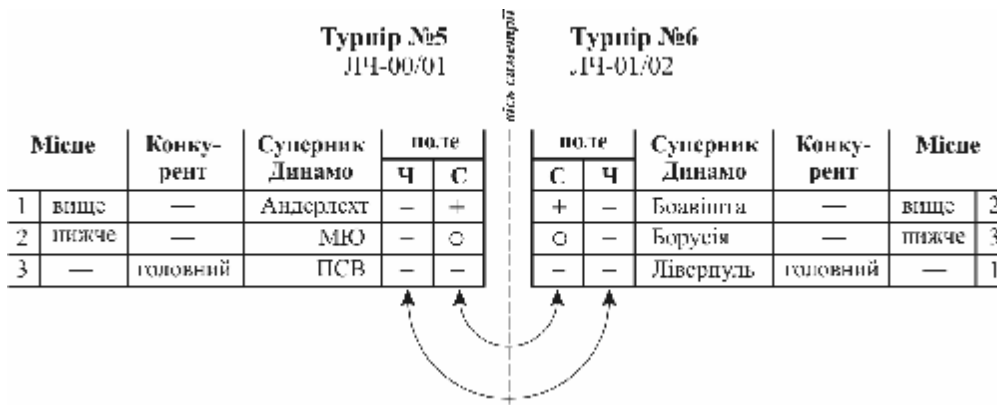

Схема 75.

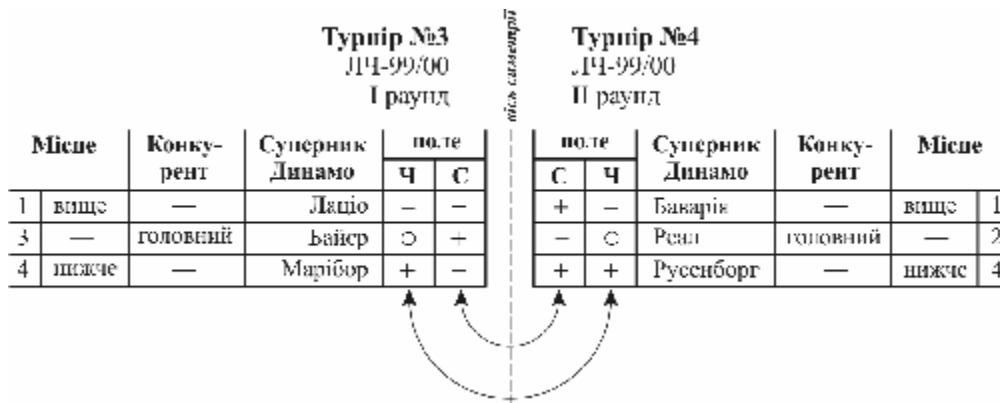

Схема 76.

конкурентом, “Байєром” — взяли більше : на виїзді нічия, вдома — виграш. З аутсайдером (нижче місце), “Марібором” — очки поділили: на своєму полі програш, на чужому — виграш.

У II раунді (Турнір №4). З лідером групи (вище місце), “Баварією” — поділили очки: у Мюнхені — програш, у Києві — виграш. З головним конкурентом, “Реалом” — взяли менше: вдома — програш, на виїзді — нічия. З “Русенборгом”, що фінішував останнім (нижче місце), — згребли все: два виграші (див. схему 76).

Якась підозріла універсальність, чи не так? У кожній парі присутні одразу обидві Подібності. Причому розподілені чітко за статусом поля: чуже — Ідентична, своє — Дзеркальна. Це щось нове. А головне, відмінне від традиційного утворення, коли один тип Подібності належить до обох спарених поєдинків. До речі, неважко прикинути — досягнути Подібності між спареними матчами значно складніше ніж між поодинокими. Тобто, спостерігаємо очевидний “відкат” у створенні конструкції Подібностей. Це спантеличує. Однак, питання

відпадають, коли згадаємо: у переважній більшості Подібності Змішаного Блоку сформовані Дзеркально (див. схему 40). Візьмемо за підказку. І що бачимо? Зразу ж окреслюється стержень: пара головних конкурентів (“Байєр” — “Реал”) повністю відповідає параметрам Дзеркального утворення. Виходить і увесь Блок мав би бути Дзеркальним. Але ж не є. Дві інші пари (“Лацио” — “Баварія” та “Марібор” — “Русенборг”) ніяк під цю категорію не підпадають. В чому справа?..

А що коли, перш ніж вибудовувати пари з окремих команд, спробувати віддзеркалити підсумкові таблиці загалом? Перевернути доріжки одну стосовно іншої? Турнір №3, який стартував раніше, чіпати не будемо. Зміни проведемо в Турнірі №4. (див. схема 77).

Висновки.

1. Подібності Дзеркальні:

- кожній перемозі лівої частини схеми відповідає поразка правої і навпаки;
- крім того обернено-Дзеркальна Подібність існує між підсумковими місцями команд: переможцю Турніру №3 “Лацио” відповідає

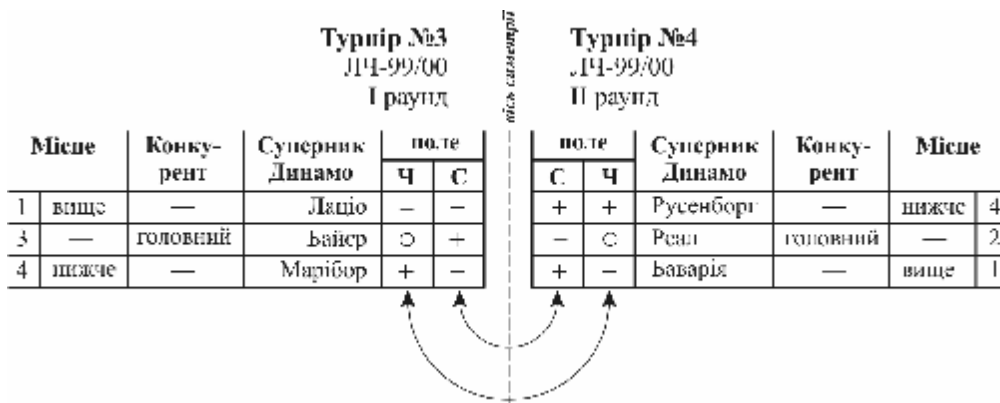

Схема 77.

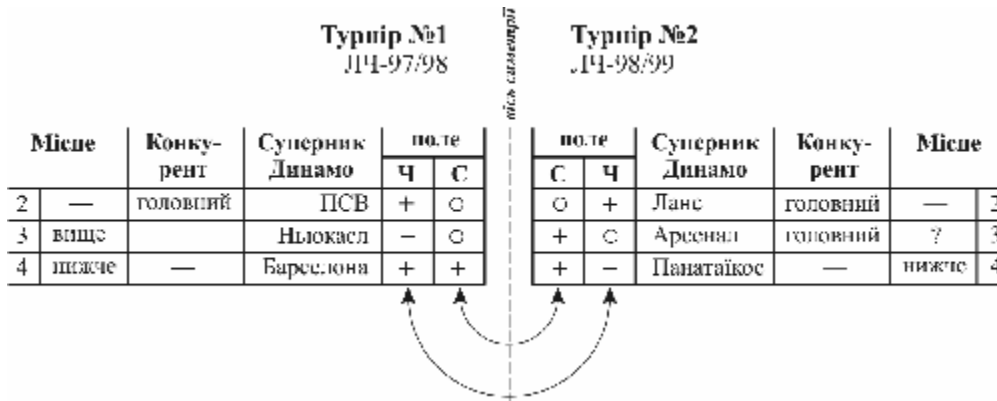

Схема 78.

аутсайдер Турніру №4 “Русенборг”, а невдасі Турніру №3 “Марібору” — переможець Турніру №4 “Баварія”.

2. Головні конкуренти (“Байер” — “Реал”) розташувалися посередині таблиці. Тобто, у порівнянні з Блоком Поразок, піднялися на сходинку вище.

Блок Перемог

У Турнірі №1 (ЛЧ-97/98) хлопці Лобановського зіграли так. З головним конкурентом — ПСВ: вдома — нічия, у гостях — виграл. З вищим (3-ім) місцем — “Ньюкасл”: на своєму полі — нічия, на чужому — програв. З нижчим (4-им) — “Барселоною”: два виграти.

У Турнірі №2 (ЛЧ-98/99). З головним конкурентом — “Лансом”: вдома — нічия, на виїзді — виграв. З другим головним конкурентом — “Арсеналом”: у Лондоні — мирова, у Києві — звияга. З аутсайдером групи — “Панатаїкосом”: на чужині — невдача, на батьківщині — успіх (див. схему 78).

А ось тут усе заплутано як у Верховній Раді. Окрім Ідентичного утворення між парою головних конкурентів (ПСВ — “Ланс”), ніяких Подібностей не спостерігається категорично. Зате стирчить, мов цвях у капці, ще одне головне конкурентство — “Арсеналу”. До чого його притулити — без поняття. Мало того, що зруйнувався логічний зв’язок із су-

перником-двійником “Ньюкасл” (“сороки” мають статус “неголовних конкурентів”, тому пару з “гармашами” утворювати наче б не повинні), так ще й зависла під питанням категорія “вище — нижче місце” в Турнірі №2. Адже з неголовних конкурентів, із яких, власне, формується категорія, у цьому Турнірі лише “Панатаїкос”. Він посів останнє місце. Тобто — залізно “ниже”. А “вище” хто?

Іншими словами, проблем загадковий венгерівський “Арсенал” створив вагон і візочок. А варіантів, щоб їх вирішити, нуль цілих і стільки ж десятих — ніц. Єдиний шанс зачепитися за ниточку, звернути увагу, що з усіх суперників киян у ЛЧ, “каноніри” примудрилися виступити одразу в двох, взаємовиключних категоріях: “головний конкурент” і “неголовний”. То, може, й аналізувати їх треба двічі, у двох різних площинах? Спробуймо. Тим паче і так нічого більше не залишається.

Категорія: “головний конкурент”. Її формують 4 команди: ПСВ, “Ланс” та “Арсенал” — власне, головні конкуренти і “Ньюкасл” — неголовний, який потрапив у цю об’їму лише тому, що складає пару з лондонськими “гармашами” (див. схему 79).

Тепер простежимо Подібності.

Між головними конкурентами вони в рахунках. З усіма трьома, як знаємо, кияни зіграли однаково: перемога — 3:1 і нічия —

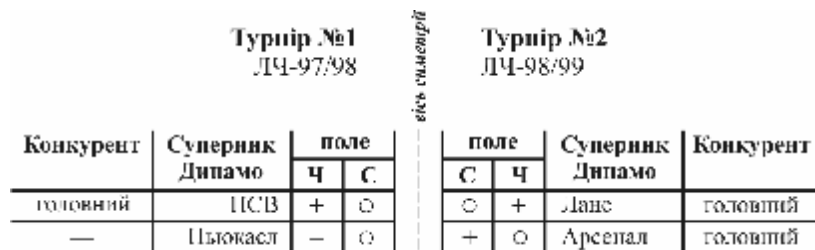

Схема 79.

Місце	Суперник Динамо	поле		Рахунки	
		Ч	С		
спарені команди {	2	ПСВ	+	○	3:1 1:1
	2	Ланс	+	○	3:1 1:1
	3	Арсенал	○	+	1:1 — 3:1

Схема 80.

1:1. Проте є й відмінність. Спарені команди (ПСВ — “Ланс”) утворюють Ідентичну Подібність, а одинокий “Арсенал”, стосовно них, — Дзеркальну. Конкретно: з голландцями та французами динамівці на чужому полі виграли, а в Києві розійшлися миром, з англійцями — навпаки (див. схему 80).

Логіка зрозуміла. ПСВ та “Ланс” посіли ідентичні місця (2-гі), тому і Подібність між ними Ідентична. “Арсенал” виявився у прямому і переносному розумінні третім зайвим (3-тє місце), тож і Подібність, відносно двох успішніших, іншого типу — Дзеркальна.

Це, що стосується зв’язків поміж головними конкурентами. Але ж мають бути якісь зв’язки і з “Ньюкасл” — четвертою командою зазначеного квартету. Інакше, що вона там робить? Бо повірити ніби НФС просто так щось наваяла, аби заповнити порожнє місце в схемі, ще важче, ніж зовсім недавно було повірити в саму НФС.

Отже, про зв’язки. Найперше, “Ньюкасл” формує пару з “Арсеналом” — теж англійською командою. Наче нічого особливого. Однак ця Подібність єдина серед 9-ти аналогічних дуетів. Тобто, всі інші команди, що на схемах об’єднані між собою через вісь симетрії, представляють різні країни і лише “сороки” та “гармаші” — одну (див. схему 81).

До речі, і в парах, сформованих традиційним способом, безпосередньо на основі підсумкових місць, картина та ж. Якщо, звичайно, не брати до уваги самих киян (див. схему 82).

І друга Подібність. Полягає в тому, що “Ньюкасл”, стосовно головних конкурентів перебуває у Дзеркальній опозиції. А саме. Досягнення киян у двобоях з головними конкурентами — нічия і перемога. З “Ньюкасл” — нічия і поразка. Різниця м’ячів: у першому випадку — 4:2 (3:1; 1:1), у другому — 2:4 (2:2; 0:2).

Категорія: “неголовний конкурент” (вище — нижче місце). Її формують також 4 команди: “Ньюкасл”, “Барселона” та “Панатаїкос”, які в Блоці Перемог особливої конкуренції киянам не склали, та грізний “Арсенал”, що затесався у цю категорію під дією обставин (“Ньюкаслу” треба було скласти пару щодо осі симетрії, а “Панатаїкос” — відносно позиції “вище — нижче місце”) (див. схему 83).

Подібності, як бачите, жодної. Навіть натяку. Таке враження, що увесь ліміт вибрали головні конкуренти, яких у Блоці Перемог аж троє. А співпали між ними, нагадаю, навіть рахунки. Тому у цій площині, здається, й шукати марно...

А що, це думка. Принаймні, в дусі НФС. Зробити нестандартний, запаморочливо несподіваний хід — її стиль. Навіть фірмовий почерк. Тому шукати Подібності в іншій площині, ідея цілком реальна. Але як перевести аналіз в іншу площину?

Акцент зробимо на “Арсеналові”. Через нього, власне, і заколотилася веремія. Адже “гармаші” примудрилися потрапити одразу у дві протилежні категорії — “головний кон-

Блок Поразок

“Андерлехт”/Бельгія/
МЮ/Англія/
ПСВ/Голландія/

— “Бовашта”/Португалія/
— “Борусія”/Німеччина/
— “Ліверпуль”/Англія/

Змішаний Блок

“Лаціо”/Італія/
“Байєр”/Німеччина/
“Марібор”/Словенія/

— “Русенборг”/Норвегія/
— “Реал”/Іспанія/
— “Баварія”/Німеччина/

Блок Перемог

ПСВ/Голландія/
“Ньюкасл”/Англія/
“Барселона”/Іспанія/

— “Ланс”/Франція/
— “Арсенал”/Англія/
— “Панатаїкос”/Греція/

Схема 81.

Блок Поразок

1. “Андерлехт” /Бельгія/	—	“Ліверпуль” /Англія/	1.
2. МЮ /Англія/	—	“Боавішта” /Португалія/	2.
3. ПСВ /Голландія/	—	“Борусія” /Німеччина/	3.
4. “Динамо” /Україна/	—	“Динамо” /Україна/	4.

Змішаний Блок

1. “Лацио” /Італія/	—	“Баварія” /Німеччина/	1.
2. “Динамо” /Україна/	—	“Реал” /Іспанія/	2.
3. “Байєр” /Німеччина/	—	“Динамо” /Україна/	3.
4. “Марібор” /Словенія/	—	“Русенборг” /Норвегія/	4.

Блок Перемог

1. “Динамо” /Україна/	—	“Динамо” /Україна/	1.
2. ПСВ /Голландія/	—	“Ланс” /Франція/	2.
3. “Ньюкасл” /Англія/	—	“Арсенал” /Англія/	3.
4. “Барселона” /Іспанія/	—	“Панатаїкос” /Греція/	4.

Схема 82.

курент” і “неголовний”. Площина першої категорії традиційна: показники команд розміщуються на схемі горизонтально, обабіч осі симетрії. Значить, щоб перевести аналіз “Арсенала”, як “неголовного конкурента”, у площину іншої категорії, слід вибудувати все нетрадиційно — по вертикалі. Для цього повернемо на 90° його показники, а заодно і показники грецького “Панатаїкос”, що в Турнірі №2 посідає разом з “кононірами” позицію “вище — нижче місце” (*див. схему 84*).

Тепер поглянемо, як усе виглядає у Блоці Перемог загалом (*див. схему 85*).

Висновки.

1. Подібності Ідентичні: перемозі лівої частини схеми відповідає перемога правої, нічії — нічия, поразці — поразка.

2. Головні конкуренти (ПСВ — “Ланс”), як і слід було очікувати, видряпалися на самий чубчик утвореної таблиці.

Залишається провести загальний аналіз усіх трьох Блоків, щоб побачити, як взаємозв’язки окремих матчів перетворюють шість, здавалося б абсолютно різних турнірів, у єдину органічну систему (*див. схему 86*).

Почнемо з головних конкурентів. Прослідкуємо їх рух на схемі в залежності від Блоку до якого належать.

В Блоці Поразок головні конкуренти (ПСВ — “Ліверпуль”) перебувають на нижньому ярусі. В Змішаному Блоці (“Байєр” — “Реал”) — на середньому. В Блоці Перемог (ПСВ — “Ланс”) — на верхньому (*див. схему 87*).

Все бездоганно. Вишикувано за ранжиром, мов солдати в шерензі. Це означає: на рівні матчів з головними конкурентами головні турніри утворюють єдину структуру. На кшталт живого організму. Але не тільки. Як видно із *схеми 86*, поєдинки з неголовними конкурентами теж міцно взаємопов’язані. Однак остаточно обеззброює об’єднана схема трьох Блоків у яку Віддзеркалення матчів лягло мов куля в більярдну лузу:

1. Стало повноцінною восьмою Позицією конструкції, що її бракувало для вертикальної і діагональної симетрії.

2. Завершило логічний низхідний ряд Подібностей:

- між окремими Турнірами;
- між загальними показниками Турнірів;

Турнір №1
ЛЧ-97/98**Турнір №2**
ЛЧ-98/99

Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		поле	Суперник Динамо	Конку- рент	Місце	
			ч	с					с
вище	—	Ньюкасл	—	○	+	○	Арсенал	головний	вище
нижче	—	Барселона	+	+	+	—	Панатаїкос	—	нижче

Схема 83.

Подібності перед зміною площини аналізу

Турнір №1 ЛЧ-97/98					Турнір №2 ЛЧ-98/99				
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		поле		Суперник Динамо	Конку- рент	Місце
			Ч	С	С	Ч			
вище		Ньюкасл	-	○	+	○	Арсенал	головний	вище
нижче	—	Барселона	+	+	+	-	Панатаїкос	—	нижче

Подібності після зміни площини аналізу

Турнір №1 ЛЧ-97/98					Турнір №2 ЛЧ-98/99				
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		Арсенал	Панатаїкос	головний	вище	нижче
			Ч	С					
вище		Ньюкасл	-	○	○	-	—		
нижче	—	Барселона	+	-	+	+			

Схема 84.

Турнір №1 ЛЧ-97/98						Турнір №2 ЛЧ-98/99					
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		Суперник Динамо	Конку- рент	Місце	поле	Суперник Динамо	Конку- рент	Місце
			Ч	С							
2	—	головний	ПСВ	+	○	○	+	Ланс	головний	—	2
3	вище	—	Ньюкасл	-	○	○	+	Арсенал	Панатаїкос		
4	нижче	—	Барселона	+	+	+	+	головний	—		
3						3	вище				
4						4	нижче				

Схема 85.

Блок Поразок

Турнір №5 ЛЧ-00/01					Турнір №6 ЛЧ-01/02						
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		поле		Суперник Динамо	Конку- рент	Місце		
			ч	с	с	ч					
1	вище	—	Андерлехт	-	+	+	-	Боавішта	—	вище	2
2	нижче	—	МЮ		○	○		Борусія	—	нижче	3
3	—	головний	ПСВ	-	-	-	-	Ліверпуль	головний	—	1

Змішаний Блок

Турнір №3 ЛЧ-99/00 I раунд					Турнір №4 ЛЧ-99/00 II раунд						
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		поле		Суперник Динамо	Конку- рент	Місце		
			ч	с	с	ч					
1	вище	—	Лацио	-	-	+	+	Русенборг	—	нижче	4
3	—	головний	Байер	○	+	-	○	Реал	головний	—	2
4	нижче	—	Марібор	+	-	+	-	Баварія	—	вище	1

Блок Перемог

Турнір №1 ЛЧ-97/98					Турнір №2 ЛЧ-98/99						
Місце	Конку- рент	Суперник Динамо	поле		поле		Суперник Динамо	Конку- рент	Місце		
			ч	с	с	ч					
2	—	головний	ПСВ	+	○	○	+	Ланс	головний	—	2
3	вище	—	Ньюкасл	-	○	○	-				
4	нижче	—	Барселона	+	+	+	+				
						Арсенал	Панатінаїкос				
						головний	—				
						вище	нижче				
						3	4				

Схема 86.

Блок	Головні конкуренти	Ярус
Перемог	ПСВ — Ланс	верхній
Змішаний	Байер — Реал	середній
Поразок	ПСВ — Ліверпуль	нижній

Схема 87.

— між головними конкурентами;
 — між окремими (всіма іншими) матчами (див. схему 88).

А тепер, дивлячись на довершену, логічно вишукану побудову заключної схеми задумаймося ось над чим. Чи сприймалися б зараз серйозно експерименти з розвертанням площини, якби результат того експерименту не вклався пасовано у загальну будову трьох Блоків? А перед тим, Подібності між окремими матчами не проявилися в інших Блоках? До речі, це й пояснює, чому аналіз Блоку Перемог проводили останнім. Бо лише пересвідчившись, що аналогічні Подібності існують і в Блоці Поразок, і у Змішаному Блоці, і між головними конкурентами Блоку Перемог, отримали підстави стверджувати, що між

неголовними конкурентами цього Блоку вони теж мають бути. Мусять бути. Між “Ньюкаслем” та “Барселеною” з одного боку, і “Арсеналом” та “Панатаїкосом” — з іншого. Інакше, щезає логіка. Із загальної системи Подібностей випадає один Блок. Навіть частина Блоку — однак все летить шкереберть. Процес вмиє стає не контрольований. Вірніше, не повністю контрольований. Не на всі 100%. У органічну структуру Напередвизначеності вторгається чужорідне тіло — його величність Випадок. Бодай один, крихітний, як блошина гузка, проте фатальний. Він нищить на попіл усю теорію Невипадковості. Адже спонтанний, неконтрольований Випадок у організмі Напередвизначеності, це не реп’ях на кожусі (можна і не помітити). Навіть не тернина під нігтем, що нестерпно допікає, але не руйнує. Це — антиматерія. Інший стан речей. Інший космос. І межа між протилежними, взаємовиключними світами безкомпромисно категорична. Або сюди — або туди. Третього не дано. Як не можливо бути трошки народженим, чи трошки мертвим, так не можливо трошки випадковості у Всесвіті Невипадковостей.

Підбілювач	Турнірні	БЛОК ПЕРЕМОГ		ЗМІШАНИЙ БЛОК		БЛОК ПОРАЗОК	
		Турнір №1 16-17/06	Турнір №2 18-19/06	Турнір №3 20-21/06	Турнір №4 22-23/06	Турнір №5 24-25/06	Турнір №6 26-27/06
Заломлені лінійними групами	ПОЗИЦІЯ 1: Підприємливі команди	1) Динамо 2) ПСВ 3) Мовант 4) Болдвін	1) Динамо 2) Ланс 3) Реал 4) Панатаїкос	1) Панат 2) Динамо 3) Байер 4) Кельвер	1) Байер 2) Реал 3) Динамо 4) Руєн-Руєн	1) Арсенал 2) Ланс 3) ПСВ 4) Динамо	1) Панатаїкос 2) Реал 3) ПСВ 4) Динамо
	ПОЗИЦІЯ 2: Валент овок	кобул спр. 11	11 кобул 7 - 8, 10, 11	2-3-4-5-6-7-8-9-10-11 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 3: Валент мотів	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 4: Перехід турніру	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 5: Динаміка облогового попозація	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 6: Претягання з головним конкурентом	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 7: Рухливі і гнучкі конкуренти	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
	ПОЗИЦІЯ 8: Динамічний матч	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11
Образливі індивідууми	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	
	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	11-12-13-14-15-16-17-18-19-20 спр. 11	

Схема 88.

Коли ж не зважаючи на увесь приголомшливий фактаж Випадок все ж таки уцілів, коли ми, як і раніше, допускаємо, що десь-колись, бодай у виняткових моментах, його стихійне проявлення на футбольному полі таки можливе — тоді цей проект нам хіба приснився. Всім гуртом. Таке собі масове сновидіння. Щось на кшталт масового психозу. А все, що перевернуло з голови на ноги нашу свідомість, доводячи, кожною буквою, кожною схемою доводячи, — випадків не буває, — дематеріалізувалося. Ми прокинулися, протерли очі — його немає. Не існує в природі. А раз так, не існує і тих чинників, які дивовижний фактаж утворили. Ані славних перемог, ні болючих поразок, ні загадкового розгрому “Барселони” — нічого. Навіть самого Лобановського ніколи не було і бути не могло...

Але ж, люди добрі — це маразм! Далі будь-що пов’язане з мисленням, тим паче логічним — щезає. А коли ні, коли наша скалічена, атеїстично сформована свідомість ще подає ознаки життя, коли не зважаючи на вперті стереотипи, що їх звихнений світ вдовбував у тім’я з пелюшок та шкільної парти, знайдемо мужність назвати брехню брехнею і визнати очевидне, хай нетрадиційне, шокує, з точки зору офіційної науки абсурдне, але очевидне — тоді відкриємо двері у Задзеркалля. В інший вимір, де отого неймовірного Батьківщина. Де воно живе. Перебуває у всій повноті своєї реальності так само, як у цьому фізичному світі перебуваємо ми. І там, у Потойбіччі, в тій іншій реальності, зможемо усвідомити сакральну істину явищ. Суть речей. Бо там, і тільки там, можливо розкрити рух Змісту в Часі. Розгадати таємницю П’ЯТОГО ЕЛЕМЕНТУ Формули Перемоги — таємницю Лобановського.

ЕПІЛОГ

П’ять років, п’ять звитяжних і буремних літ гарцював полями Європи динамівський футбольний загін особливого призначення. П’ять незабутніх лігочемпіонівських сезонів тривала вражаюча за змістом та вагою футбольна кампанія Лобановського, яка лягла в основу цього дослідження. Стала відправною точкою відчайдушного, навіть з позиції здорового глузду, зухвалого походу до Скрижалей Футбольних Істин. До суті Футболу.

— Куди ви, замріяні? — крутили пальцем біля скроні терті життям прагматики, коли ми сідали коней.

— Остепеніться, безумці! — кричали в спину завжди і у всьому праві аналітики, коли сідали у сідла.

— Хіба можна домчати до небокраю? — стенали плечима всі інші, коли, затагнувши вудила і здививши на прощання гривастих, ми рушили у незвідану путь. У безкраї, неміряні далі, щоб пізнати непізнане, торкнути неторкане, сягнути недосяжне.

Їхали навмання. Майже наосліп. Тримаючи в руках лише спадщину славетного футбольного гетьмана — пошарпану, боями обпалену мапу його останнього, зоряного рейду. Дороговказ того легендарного, загадкового походу, в якому, кажуть, він сягнув межі.

І носила нас доля. Боже праведний, де лише нас не носило? І рубали скептики. Немилосердно рубали. І залишали ми позад себе високі могили розчарувань та зневіри. А ще тих, хто так і не зміг повірити у земну правдивість неземної мрії і з півдороги повернув гнідого. Та ось, збивши на тернистих шляхах колючих правд та високих істин не одну і не дві підкови, козацькі коні вперлися в обрій. Вийшли до Останнього Моря. Далі — Вічність.

Пустельний берег, на який не ступала жива душа, зустрів гробовим безмов’ям. Жодної травинки, жодного кущика. Куди не кинь оком — камінь та пісок. Ані шелесне. Лише у підніжжя скель безшумно накочує мертвецькі хвилі похмура Лета — міфічна Ріка Часу. І туман. Господи, цей зловісний Туман Забуття. Він клубить над водою молочною парою, то там, то інде переливаючись малиновими та темно-бузковими розводами, немов виварюючи у окропі Вічності земну пам’ять. Нечутний гуркіт грому крає далечінь пригашеними зоряницями. Напруга, аж бринить. Навіть коні не іржуть, лише тривожно прядуть вухами...

Кошовий Розум спішився. За ним, мов за командою, все військо. Отаман неквапом підійшов до краю урвища і завмер, вдивляючись у білесу сутінь. На відстані кількох кроків півколом вишикувалася козацька старшина. Як зазвичай на раду.

— Що далі, батьку? — порушив тишу курінний Дума.

Розум замислено смалив люльку. Озався не одразу.

— Туди нам треба, братове, — кивнув головою у молочну безвість. — Там, за Летою, святий Ірій. Благословенна земля Задзеркалля. Там Скрижалі Істини, які ми шукаємо.

— Але як, батьку? — загудів позаду здоровенний, мов скеля, осавул Глузд. — У Леті щезає все, і живе, і мертве.

Кошовий не відповів. Якусь мить стояв не порушно. Врешті витягнув з рота люльку, хви-

лину важив у руці, наче прощаючись, а потім кинув у прірву. Не долетівши води, люлька розчинилася у повітрі і сизуватою хмаркою щезла в тумані. Запала довга, гнітюча мовчанка.

— Вертаймо, батьку, — знову несміливо загудів могутнім басом Глузд. — До Іррю літають лише лелеки.

Розум мовчав. Довго. Вперто. У цьому пограничному безчасів'ї, де не буває ні дня, ні ночі, де мить тягнеться, мов вічність, а вічність злітає, мов мить, важко було визначити скільки часу мовчав Розум: годину, рік, століття... Однак, чим далі, ставало зрозуміло — з цієї скелі він не рушиться. Навіть, якщо все військо поверне назад, один залишиться стояти тут, над безоднею Часу. Бо що йому залишається? Позаду світ, широкий земний світ, який до краю зміряли козацькі коні. І в тому світі немає Скрижалей Істини. Отже, немає майбутнього. А без майбутнього, з чим вертати назад? Що понести у свій вишневий, вишиваний край? Що подарувати згорьованим матерям та дружинам? Залишити у спадок карооким янголятам, котрих покинули у яворових колісках, вирушаючи у похід?..

Тому Розум мовчав. Вперто. Затято. Самозречено. Мовчав і вірив, що незламна козацька воля пересилить Час і похмура Лета прихилить своє безпристрасне серце до лицарів духу — відкриє шлях до Скрижалей Істини...

...Приглушений голос пробився до свідомості кошового, немов з того світу. Це заговорив, чи не вперше за увесь похід, старий, сивий як лунь, характерник Мудрило.

— Мапа гетьмана допоможе. Вона привела до краю землі — вона поведе і далі. Киньте її в Лету, діти, і хай діється Божа воля.

Розум немов збудився. Його кремезна, закам'яніла постать поворухнулася, подаючи ознаки життя. Якусь мить ще стояв роздумуючи. Потім неспішно скинув шапку і дістав пожухлий, обшарпаний згорток. Хвилину вагався, нарешті перехрестився, поцілував священну реліквію і кинув у провалля. Туди, де щезла люлька...

Але мапа не щезла. Навпаки, торкнувшись води, ніби ожила. Почала рости, змінюватися у формі, аж поки не перетворилася у дивовижний міст, зітканий з дрібних, іскристих краплинок, що наче коштовний бісер переливався усіма кольорами веселки. Власне, міст і нагадував велетенську веселку, але був не опуклий, а ввігнутий: починався біля ніг отамана, потім плавно спадав в урвище майже до самісінької води, а далі, так само плавно, піднімався в небо, ховаючись у тумані.

— Лиш, упаси вас Боже, ступити на нього пішою ногою, — застеріг старий Мудрило. — Одразу щезне. Цим мостом можна проїхати тільки на конях.

— Спасибі, батьку. Спасибі за науку, — вклонився у пояс Розум.

— І ще запам'ятайте, синочки, — провадив далі сивий характерник, — на тому боці теж з коней не злазьте, бо назад не вернетесь.

— Спасибі ще раз, батьку, — знову вклонився кошовий. — І гетьману спасибі, хай буде земля йому пухом.

Заклав шапку і сухо кинув у моторошну тишу:

— По конях, братове!..

КОНСТАНТА

Дослідженню реалій міфічного Задзеркалля буде присвячений увесь наступний том трилогії “До розгадки таємниці Лобановського”. В ньому, найперше, розкриємо велику сакральну істину футболу — існування Космічного Коромисла Долі. Пізнаємо облаштування і дію причинно-наслідкового механізму гри мільйонів. Будову гігантської системи, що на футбольному полі сплітає воедино події минулого та майбутнього — забезпечує рух Змісту в Часі. На основі цього виведемо вже й чисто наукові параметри копаного м'яча — його еволюційні етапи: ери, епохи та фази. Визначимо, в якій точці футбольної еволюції перебуваємо зараз і куди прямуємо. Обґрунтуємо перспективи розвитку футболу майбутнього. А особливо, чому оте майбутнє має чітко окреслені слов'янські риси. Акцентуємо увагу на такому масовому явищі як прогнозування рахунків. І, найголовніше, — впритул наблизимось до розгадки таємниці Результату. Все це буде в наступній, Другій книзі. А в цій залишилося зробити узагальнення відкриттів, які вже відбулися. Визначити квінтесенцію Першого тому. Його константу.

Отже, що стало головною фавбулою нашого дослідження на цьому етапі?

Один із трьох фундаментальних законів буття. А саме: Закон Перший —

Випадків не буває

Доведенню цієї архиважливої істини підпорядкована вся сюжетна лінія книги, вся її доказова база, скрупульозний аналіз. Але що воно значить на практиці? Які наслідки неймовірний факт має для реальних футбольних подій? Колосальні! Це означає, що результат поединку не формується під час самої зустрічі.

Він програмується задовго до її початку. І які б ігрові склади не виходили на матч, які б позамежні зусилля не прикладали гравці на полі, які б хитромудрі схеми й тактичні ходи не видумували тренери — змінити нічого неможливо. Футболісти ще не ступили на газон, не торкнулися м'яча, не прослухали до кінця гімн Ліги чемпіонів, а підсумковий рахунок уже існує. Незворотнім фатумом висить над полем та долями тих, хто лише збирається на ньому змагатися. І ніякі найгостріші моменти, забиті чи не забиті голи, неякісне чи упереджене суддівство, навіть сфальсифіковані договірняки та задачі матчів не в силі відвернути незворотне...

Вибачте, але в що тоді ми граємо? За що вболіваємо і товчемо один одному пики у затытому фанатизмі? Якщо все облаштовано насправді так, то людський фактор у футболі нічого не вартує. Нас просто розводять як останніх лохів. Бо коли ідемо на стадіон, чи з пігулкою під язиком вмощуємося біля телевізора у сподіванні співпережити драматургію матчу, одержуємо не живе дійство у реальному часі, а банальний відеозапис. Кіно, в якому вже все зіграно і відзнято. Тож хвилюватися зайве. Однаково матч пройде за сценарієм давно написаним і затвердженим всесильною НФС. А ми у цьому липовому спектаклі лише маріонетки, яких уміло смикають за невидимі шнурочки розбурханих емоцій та пристрастей. Чи не так?

Не так. Абсолютно не так. Це маячня, що суперечить очевидним фактам. Елементарним речам, які доводити немає потреби. Бо хіба феномени Пеле, Кройфа чи Марадони, Ерери, Міхелса чи Лобановського нічого не значили у футболі? Ні на що не впливали? Хіба успіхи до видатних особистостей і їхніх команд приходили і приходять лише завдяки волі НФС? Ні. І ще раз, ні. Воля людини присутня у грі. Беззаперечно присутня. Забігаючи далеко вперед, навіть викажу сокровенне: вона визначальна. Тобто, НФС втілює у футболі нашу волю. Не свою, а нашу. (За винятком окремих, чітко окреслених еволюційних моментів). Лише не у формуванні рахунку матчу, що відбувається вже. Цієї миті. В межах зеленого прямокутника змінити щось насправді неможливо. Де ж тоді?

Оце і є камінь основи. Свята святих Футболу. Тільки збагнувши яким чином у розвитку гри мільйонів розподіляються впливи НФС та людини, зможемо розкрити таємницю Результату. Більше того — свідомо і, що най-

важливіше, реально формувати його. Бо перестанемо намарно рвати жили там, де від нас нічого не залежить, а сконцентруємо волю в діяльності, на яку здатні впливати ми і лише ми. Як кажуть в народі:

“Дай, Боже, талану робити те, що мені належить робити.

Дай, Боже, смирення не робити те, що мені не належить робити.

Дай, Боже, мудрості відрізнити перше від другого”.

І хто раніше зрозуміє цю фундаментальну істину, той одержить визначальну і реальну перевагу над суперниками. Як свого часу її одержали миршаві допіру голландці, котрі першими прийшли до суті тотального футболу.

Аналітична експертиза. Акт №5

Зв'язок рівнів (Турнірів), що є доданками сумаційної послідовності, із рівнем (Турнірами) — сумою, виявляється наступним чином.

Перша сумаційна послідовність: $1+1=2$.

І рівень+II рівень=III рівень (*див. схему 64*).

На перший погляд, зв'язок даної сумаційної послідовності лише кількісний: одна група (6 матчів плей-оф) I рівня + одна група II рівня = дві групи III рівня. Але це на перший погляд. Бо існує ще й якісний, або внутрішній взаємозв'язок самих турнірів. Він невидимий, тому візуально на схемі не читається, проте логічно незаперечений (було доведено у розділі “Керований хаос”). Однак, для повноти аналізу, необхідно ще раз по пунктах викласти, яким чином суперники ДК підсумкового III рівня (Турнір №1: ПСВ, “Ньюкасл”, “Барселона” — Турнір №2: “Ланс”, “Арсенал”, “Панатінакоїс”) пов'язані з матчами та командами I та II рівнів. Підемо за порядком.

Турнір №1 (ЛЧ-97/98) — III рівень.

ПСВ — 2 місце. Команда, як пригадуєте, була головним конкурентом “Динамо” в боротьбі за вихід у плей-офф. Отже маємо опосередковане відношення до матчів I рівня.

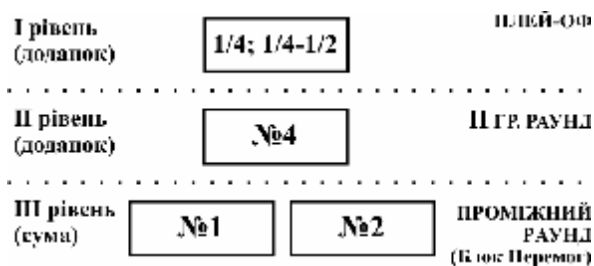

Схема 64.

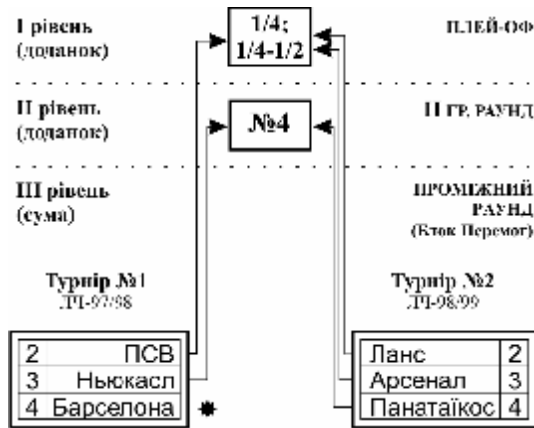

Схема 65.

“Ньюкасл” — 3 місце. Через дзеркально-обернене співпадіння рахунків (2:2;2:0), англійці пов’язані з “Реалом” та “Баварією” — командами Турніру №4, або II рівня (див. *схему 57*).

“Барселона” — 4 місце. Каталонці, як не раз наголошувалося, мали особливу місію в долі ДК та Лобановського. Вона буде розкрита в наступних книгах трилогії. Тому клуб, звичай, до аналізу не включаємо.

Турнір №2 (ЛЧ-98/99) — II рівень.

“Ланс” — 2 місце. Аналогічно ПСВ. Команда була головним конкурентом ДК, значить також має стосунок до матчів I рівня (плей-офф).

“Арсенал” — 3 місце. Ще один головний конкурент, і ще один зв’язок Блоку Перемог з плей-офф — I-им рівнем.

“Панатаїкос” — 4 місце. Греки мали ідентичні рахунки (2:1; 1:2) з “Реалом” та “Баварією” і двічі з “Русенборгом” (див. *Схему 57*). Звідси витікає зв’язок з II рівнем — Турніром №4 (див. *схему 65*).

Друга сумарна послідовність: 1+2=3

II рівень + III рівень = IV рівень (див. *схему 66*).

На відміну від Першої сумарної послідов-

ності візуальний взаємозв’язок Турнірів Другого ряду лише кількісним не назвеш. Не дозволяють зробити Турніри Змішаного Блоку (№№3-4). Вони розділилися. Причому один (№4) розмістився на II рівні, який в даному випадку виступає доданком, інший (№3), на IV — сума. Таким чином маємо наочний факт: число-доданок (II рівень) присутнє у числі — сумі (IV рівень).

Складніше з іншими Турнірами (№№1-2 та 5-6). Їхній взаємозв’язок безпосередньо на малюнку не прослідкуєш. Адже групи III-го (доданкового) рівня, №№1-2, належить до Блоку Перемог, а IV-го (сумарного), №№5-6, — до Блоку Поразок. Де тут зв’язок?

Підказку дає той таки Змішаний Блок. Його Турніри не лише розділені, але й, за головним змагальним критерієм (перемога — поразка), перебувають у обернено-протилежній Подібності: №3 — вигрешний, №4 — програшний. Тобто — Дзеркальні. На відміну від Турнірів двох інших Блоків, що співпадають Ідентично. Зате Дзеркальними є самі Блоки. Навіть називаються відповідно: Перемог — Поразок. Це означає: вони якимось чином споріднені. (Головну суть їхньої спорідненості розглянемо, як вказувалося, у наступній книзі. Зараз прийемо на слово — зв’язок існує.) Отже, є підстави аналізувати Блоки Перемог-Поразок аналогічно Турнірам №№3-4. В такому випадку Друга сумарна послідовність одразу стає зрозумілою і взаємопов’язаною: II рівень (Змішаний Блок)+III рівень (Блоки Перемог-Поразок)= IV рівень (Змішаний Блок і Блоки Перемог-Поразок) (див. *схему 67*).

Третя сумарна послідовність: 2+3=5

III рівень + IV рівень = V рівень (див. *схему 68*).

Якщо взаємозв’язок Першої сумарної послідовності невидимий, Другої більше відкритий, то Третьої мав би бути ідеальним. Принаймні, таке витікає з поступальної закономірності.

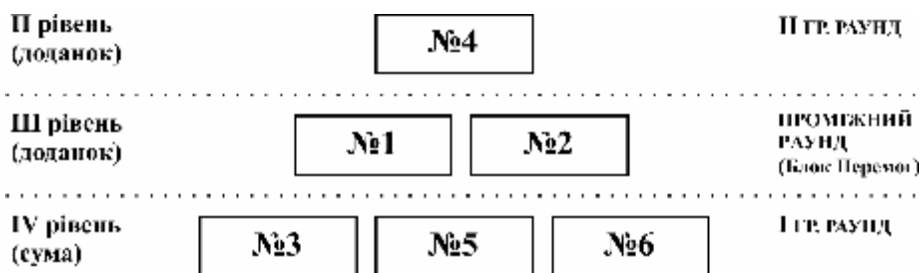

Схема 66.

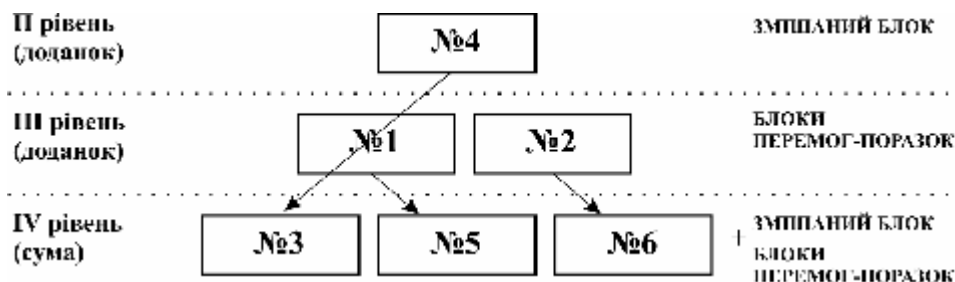

Схема 67.

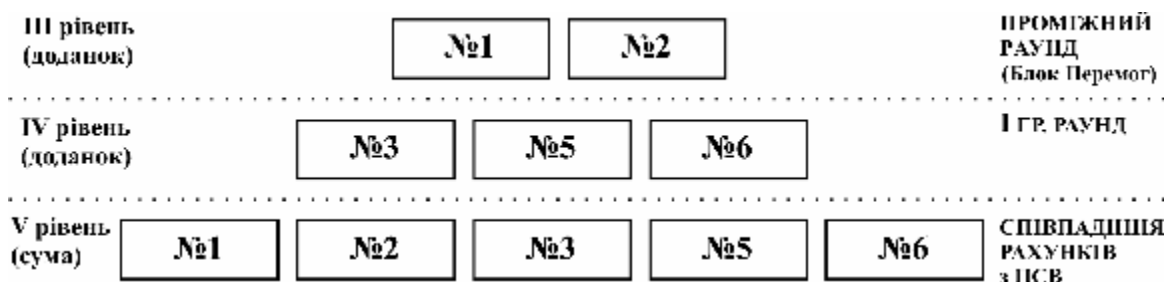

Схема 68.

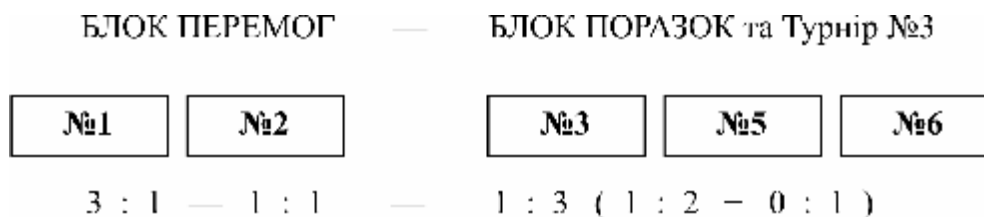

Схема 69.

І дійсно — він бездоганний. Навіть візуально читається на схемі, як класичне рівняння Фібоначчі: два Турніри III рівня + три Турніри IV рівня = п'ять тих самих Турнірів, але вже V рівня. Тим більше, зв'язуючий стержень, співпадіння рахунків, проявляється не лише довкола ПСВ, але й у дзеркально-оберненому поєднанні всіх чотирьох результатів, що співпали — 3:1, 1:1, 1:2, 0:1 (див. схему 69).

АНОТАЦІЯ

Микитюк Михайло Богданович.

До розгадки таємниці Лобановського, або непізнана алхімія футболу (Розділ 3).

Відомий західноукраїнський журналіст та методолог провів комплексне дослідження філософії футбольної гри видатного тренера. Автор приходить до розуміння внутрішньої природи гри та її взаємозв'язку із загальносоціальними та космічними процесами.

АННОТАЦИЯ

Микитюк Михаил Богданович.

К разгадке тайны Лобановского, или непознанная алхимия футбола (Раздел 3).

Известный западноукраинский журналист и методолог провёл комплексное исследование философии футбольной игры выдающегося тренера. Автор приходит к пониманию внутренней природы игры и ее взаимосвязи с общесоциальными и космическими процессами.

SUMMARIES

Mykytiuk Mykhailo.

To Solution of Lobanovsky's Mystery or Uncognizable Alchemy of Football (Part III).

The famous Western Ukrainian reporter and methodologist has carried out a complex investigation of the philosophy of football game of a prominent coach. The author comes to understanding the inner nature of game and its interconnection with general social and space processes.

Надійшла до редакції 22.12.2009.